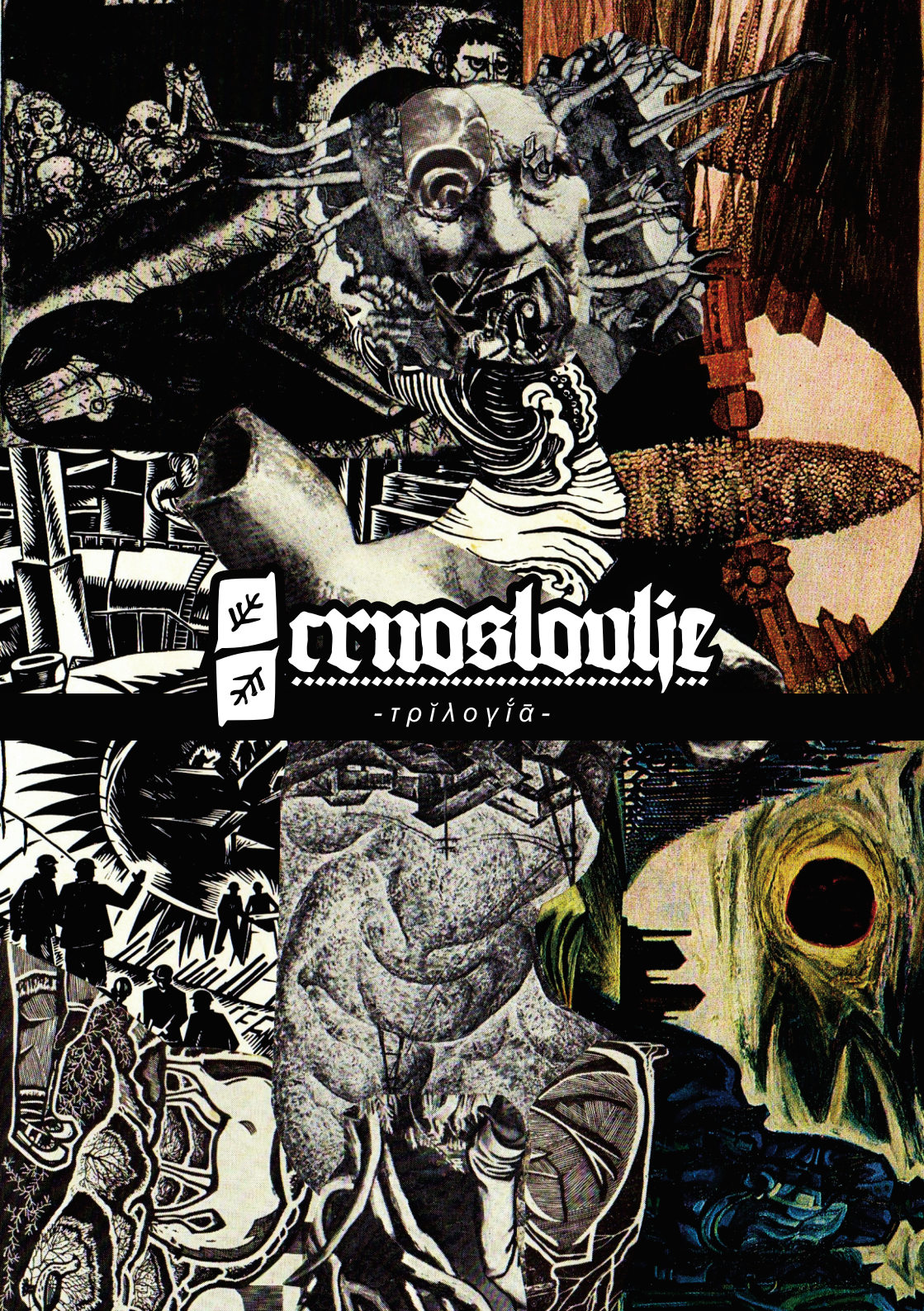

crnosloulje
-trĭlogĭā-

ЛИБРАРИОН

crnosluvlje

«τ ρ ĭ λ ο γ ĭ̓ ᾱ» - horror fanzin, treći broj, 2023

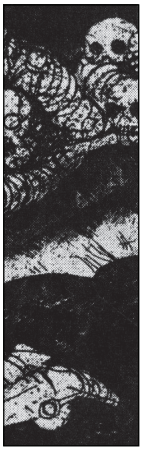
Novi Sad / Subotica, MMXXIII

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Daniel Tikvicki, slobodni umetnik i bibliotekar

7:82-8(05)

CRNOSLOVLJE : τ ρ ĭ λ ο γ ĭ̄ α : [trilogija] : [horror fanzin] / urednici [Yog] ; Milan Kovačević ; Daniel Tikvicki. - Štampano i elektronsko izdanje. - god. 3, broj 3 /27. januar 2023./.- Novi Sad; Subotica : samizdat, 2023. - 21cm. - 125 str. - ilustr. - 2021-

Tiraž 100. -
Naslovna strana: Andrei Strachov (Strachovart);
Ilustracije: Mladen Oljača, Miloš Pujić, [Nevesta], Tihana Švarcmajer;

Impressum:

Crnoslovlje - «τ ρ ĭ λ ο γ ĭ ᾱ» / «trilogija» :
horror fanzin, #3, 2023;

Urednici: [Yog], Milan Kovačević, Daniel Tikvicki;
Izdavač/štampa: Либрарион/samizdat;
Naslovna strana: Andrei Strachov (Strachovart);
Ilustracije: Mladen Oljača, Miloš Pujić, [Nevesta], Tihana Švarcmajer;
Tiraž: 100+;
Novi Sad/Subotica, 2023;

crnoslovlje.rs

Prošlo je malo više od godinu dana od kada smo ušli u ovu priču i evo nas na trećem broju i... na prvoj knjizi. Cela ova ideja raste i polako klizimo ka underground izdavaštvu, a zbirka priča Vragovesti nosi naš sigil. Naš prijatelj i saborac Milan Kovačević je sam sve uradio, sam birao priče, našao lektore i štampariju, sam finansirao, ali tu smo bili uz njega na svakom koraku, bodrili svaku pobedu i dizali posle svakog poraza. I zbog toga, iako je zbirka Vragovesti lična Milanova pobeda, to je pobeda koju je osvojio noseći barjak Crnoslovlja. Bilo je to zanimljivo putovanje, sada smo daleko iskusniji i pametniji i spremni da ovo i ponovimo.

Pored toga, zaplovili smo i muzičkim vodama. Uz prva dva broja delili smo albume Ashen Epitaph i Krvolok, a sada izdajemo našu kompilaciju SlavaSvetlu / SlužbaTami. Zahvaljujemo se svim bendovima koji su se odazvali. Imamo nameru da ovo preraste u godišnje izdanje, da izađe i iz granica nama bliskih žanrova, ali da uvek ostane u podzemlju. Ono što mi je lično posebno drago, je to što smo dobili pesmu „Advokat“ od Satan Panonski, lični favorit i pesma za ’loženje’ kad god se odlazi u sukob sa policijom, izvršiteljima i ostalom bagrom. Ko je iz Novog Sada, sve mu je jasno.

Da doguramo do trećeg broja jesmo očekivali, pre svega jer smo urednički i finansijski nezavisni, ali da ćemo imati takav obim delovanja, prepoznavanja, da ćemo se umešati u razne projekte i događaje, od učešća u izdavanju zbirke Besan 4 do prvog gostovanja na Festivalu Srpskog Podzemlja, e to je bilo zaista ludački i predivno neočekivano. Očigledno nismo jedini kojima je zafalilo malo strave spakovano u malo užasa.

Svi autori u ovom broju su naši prijatelji, mada ne poznajemo sve lično. Podržali su ovu priču, bili aktivni još od prvog broja, iako su sve ovo zajebana imena. Kaže Tikvicki da ne napišem zajebana. Ok, prepoznatljiva, 'household names' ako živite u kući strave: Dejan 'AVKF' Sklizović nam stiže sa Klanicom, a tek nešto pre izdavanja svoje prve zbirke priča Mijazmični Predeli. Mladen 'Jezava' Milosavljević nam premijerno donosi početak priče o Naprati, a ko nije gledao istoimeni film, trk na YouTube pre čitanja. I na kraju, doktor horora, Dejan 'Prokletije' Ognjanović, učinio nam je čast i odlučio da nam ustupi priču Vanredno Stanje iz Zadušnica, zbirke koja se tek sprema za štampu. Broj jak k'o zemlja. Samo to da smo objavili, bilo bi ludilo, ali smo mi odlučili da pojačamo stripovima, sa 11 na 12, Spinal Tap prop'o!

Trilogija se mora ispoštovati, pa imamo i tri stripa za vas! Tihana Švarcmajer, zvezda nedavno održanog FSPa i njen štampani prvenac, netradicionalna obrada tradicionalne pesme, pa Miloš Pujić i još jedan strip prvenac! Dva sjajna autora kojima treba tek mali podsticaj kako bi ono što im je hobi postalo nešto više. Tu je i moja lepša i zlobnija polovina, Nevesta, sa stripom rađenim za BG Salona Stripa. Antirecenzija nosi tri mržnje sa sobom, a intervju je rađen sa autorima priča.

Uživajte u Trilogiji, a mi ćemo da smišljamo sledeći broj. Radimo ovo zato što volimo i radićemo dok nas surova realnost fašističkog kapitalizma ne sažvaće i izbaci na ulice, bezimene i bezlične, da sa drugim žrtvama večne tranzicije nahranimo ekonomskog tigra, kada nam ovi 8-16h poslovi ne budu dovoljni da ovo izguramo. Ako nas vidite pored šeširа, na keju, uz psa i mačku, ubacite nam neki dobar roman, strip ili death metal album umesto kinte.

Yog, lice od interesa

OLJAČA

Nisam sasvim siguran da li moja čula pravilno percipiraju okolinu. Još sam manje siguran u sintezu tih opažaja u umu. Varljiva je i nepouzdana igra što mi je nekada um priređuje, naročito kada mi se čini da postajem neko drugi. Nisam lud, to sam i dalje ja, ali su sistem vrednosti, opis sveta i filteri percepcije sasvim drugačije podešeni. I afekti, pojačavaju se preko svake granice, počinju i završavaju poput dizanja i spuštanja filmske klape, samo što je ne držim ja, već uvek neko drugi, *nešto* drugo: kao da mi stoji iza leđa i podsmeva mi se dok mi pritiska dugmiće, određuje početak i kraj svake scene.

Pokušavao sam da iskoristim kontemplativni period koji me je držao već par sati i konačno sklopim sinopsis za priču. Možete slobodno ići neutabanim stazama metafizičkog horora i ostavljati naznake, sejati semenje strave posvuda, očekujući da čitalac sam zakači i oplodi po koju usput. Sa slešerom stvar nije takva. Meso mora da se presijava nakon klanja, da miriše specifično, da ga potoci krvi istovremeno isušuju i čine mu teksturu transparentnijom. Zaista, ništa nije manje bespomoćno od sveže isečenog komada mesa, sa tela koje se do malopre zadnjim atomima snage borilo za život. A za to je potrebno nakačiti sasvim poseban filter na percepciju i izdržati do kraja.

Gledao sam snimke klanja životinja kako bih se inspirisao. Jedino što mi je privlačilo pažnju su komadi čiste krtine koji su se još uvek pušili. Momenat samrtnog hropca na mene nije ostavio baš nikakav utisak. Valjda zato što to više nije bila ta životinja, postojanje mišićnih vlakana bez povezanosti sa centrima vitalnosti i odlučivanja je nepojmljivo daleko od nekadašnjeg života.

Larve, crvi, muve, razni sojevi bakterija i gljivica su sada jednako gospodarili tim komadima crvenkastog tkiva, daleko više nego što je to nekada radio mozak, ili um, koji su otišli u nepovrat. Da li su? Slutio sam da sam na tragu nečega, ali mi je poveznica nedostajala. Nisam mogao da povežem toksične sokove organske truleži sa svešću nešto drugačijom od ljudske, iako sam siguran da bi vredelo istražiti takvu ideju. Možda je koncept Meri Šeli zapravo samo gruba skica nečega što bi se moglo desiti na malo drugačiji način. Uvek me je fascinirala mogućnost neke vrste zaposedanja „mrtvog“ mesa od strane silesija kojima je baš takvo pogodno da bude nosilac. Samo, zašto bi se neki tamo zvezdani, ili zemaljski entitet zadovoljio životom u komadu sveže odsečenog goveđeg buta?

Prokleta poruka na Fejsbuku. Moj poremećaj pažnje mi ne dozvoljava da je ignorišem, a već se nerviram jer ću izgubiti nit koju sam jedva uhvatio...

„Spremaš li se? Večeras idemo na Klanicu, ili si zaboravio? Da nisi opet na „granici“ hehe.“ Miksa. Opet me jebe u mozak, ali, da nije njega, verovatno bih sedeo i kontemplirao nad misterijom truljenja mišićnih vlakana u zaklanih životinja.

„Naravno da nisam, radim nešto.“ *Lažem kao pas*.

„Lažeš kao pas. ’ajde, spremaj se, prevoz nas čeka kod pozorišta u šest. Nemoj da kasniš. Taman ćeš da završiš istraživanja za tu tvoju priču. *Klanica* je u – klanici, nema da fali ugođaj.“

Ponovo prelazim preko festivalskog programa, da se podsetim. Neko se zgodno dosetio da festival horora i metal muzike napravi u bivšoj klanici, još iz doba SFRJ. Otvaranje, glavni deo programa i dodela će biti u sali u kojoj su bikovi ubijani macolama i tranžirani nakon toga.

Biće i grafitera, promocija nezavisnih i ostalih izdavača knjiga i stripova, 9D bioskop, plus hipi kamp sa pijanim metalcima i ko zna kakvim avanturistima. Tu je i festivalska trupa, Mimezis. Zgodno zvuči, s obzirom da su, kako se priča, većina njih „usavršili“ po nekog od horor negativaca. Priča se da su nekada bili kaskaderska trupa, pa kad je došlo do niza incidenata za vreme snimanja akcionih scena, rasformirani su i krenuli su da obilaze festivale. Tabloidi su prenosili da su ljudi iz ekipe na snimanjima nestajali. Naravno, tako nešto ne bi prošlo neopaženo. U samim nestancima je bilo neke istine. Recimo, činjenica je da je skoro na svakom setu po neko iz ekipe nenajavljeno otišao na par sati, u jednom slučaju na dva dana, ali bi se brzo vraćao i nastavljao da radi posao.

Gledam slike Mimezisa. Zaista deluju sablasno i mogu da zamislim da su se članovi glumačke postave i tehničke podrške pobunili protiv prilično jezovitih pojava, a da su smećari toaletoida samo naduvali priču. Tako je uvek. Prilikom rada sa filmadžijama, imao sam priliku da sretnem nekolicinu kaskadera. Svi su delovali poput ljudi, ne poput hladnokrvnih plaćenika, na šta su Mimezisi ličili svi do jednoga. Generalno su bezlični, srednjeg rasta, bez upadljivih crta lica, bez naglašene muskulature ili bilo čega što bi ih razlikovalo od prosečnog čoveka. Međutim, nešto u vezi njih me je nateralo da se naježim. Valjda je taj neodređeni osećaj opasnosti dolazio zbog praznih pogleda iz ajkulinih očiju, koje su svi do jednog imali. To je jedina stvar na njima koja je donekle odudarala od savršeno prosečne ljudskosti u svakom segmentu njihove pojave. Jedan kao da je buljio pravo u mene, s očima skoro bez zenica, tamnim poput okeana u čas pred svitanje. Taj me pogled probija i burgija mi kroz sinapse, koje su krenule da mi priređuju šablone razmišljanja iz detinjstva.

Vraćam se na proučavanje mrtvog mesa, dođavola s kaskaderima-glumcima. Klovnovska trupa, ko i svaka druga, samo su napravili auru opasnosti oko sebe, da lakše prodaju bazičnu emociju jadnicima kojima je takav skup jedino mesto na kojem mogu da se osete živima. Moram da se fokusiram na klanicu o kojoj pišem. Nije zgoreg pročitati neke priručnike o procesu obrade životinja na takvima mestima. Telefon je na drugom kraju stola. Osim zvrndanja notifikacija sa društvenih mreža, prilično je mrtav. Želim da takav ostane, ali želim i da se oglasi. Negde između ta dva je nemir duha, istraživanje mi pomaže da ga zaobiđem.

„Znaš li da je bilo sto pedeset i tri klanice samo na području Srbije, za vreme SFRJ? Računam ovo sa dve pokrajine. Vojvodina je imala više nego cela Srbija, a na Kosovu je bilo svega desetak.“ ushićeno sam Miksi objašnjavao najnovija otkrića, dok smo na parkingu srkali pivo koje se već bilo ugrejalo od sparine i žege julskog pakla. Čak i na zalasku, sunce je nepodnošljivo, a pivo je udaralo jače nego u uobičajenim okolnostima. Oko nas su klinci gotičari, i par matoraca sa oklembešenim stomacima, upalim očima i braon podočnjacima koji su se nazirali ispod naočara ogromnih dioptrija.

„To su, pretpostavljam, sve same industrijske jedinice, sa manje ili više modernom tehnologijom u to doba. Gde ti tu nalaziš poveznicu sa mogućom nekromantijom u svrhu pravljenja nekakvih prokletih hibrida životinja i kojekakvih inteligencija? Ah, da nije na Kosovu, tamo su se stari običaju klanja najviše zadržali, zato samo deset objekata, to si hteo da kažeš?“ pokušao je da eksplicira odgovor koji je istovremeno bio racionalan i besmislen.

„Ne, naprotiv. Da se ja pitam, pre bih tražio sintezu mrtvog i živog u ubijenom pa oživljenom upravo na mestima visoke tehnologije. Znaš li šta u stvari mislim? Da su naši preci negde nanjušili u realnosti ono što ja hoću da opišem kao fikciju, ali da im je izmicala tehnologija. Od toliko silnih rituala žrtvovanja, pa kasnije, kada su došla neka pitomija vremena – klanja i ubijanja životinja na takođe ritualan način, nemamo zapisa niti o jednom pravom slučaju nekromantije.“

„Da, zato što spada pod – magijski način mišljenja, hmmm, kako komplikovano!“ progunđa i natopi bradu vrućom pivskom penom.

„Samo zajebavaj, na tragu sam jebote, imaću dobar zaplet! Zamisli, čitav ljudskih vek zaboravljenog mračnjaštva i opskurnih rituala je zapravo skup neuspelih pokušaja, jer su išli u krajnost, tvrdeći da je naučno saznanje površno i samo za prostu svetinu. Paradoksalno, delimični uspeh starih kultova se može nazvati neuspehom. Delimični, kažem, jer je možda i bilo sporadičnih inicijacija u pomenute misterije, ali je vrlo verovatno da su uspeli slučajno i da nisu umeli da ponove. To je onda proglašavano za kosmički uspeh, a takvi sistemi su postajali još tajniji za inicijate kojima su iznuđivali materijalna dobra akonto posedovanja tajnih znanja.“ Bio sam siguran da je ovim pogođena suština, samo sam se nadao da neće i ovaj put da proba da me saseče.

„Dakle, tvoja radna hipoteza je da je magijskim obredima falilo sistematizovano naučno znanje, da su pogrešno shvatali i postavljali eksperiment? U smislu da, kada se moderna tehnologija razvila, neke su stvari prevedene iz totalnog magijskog mraka pod svetlo nauke i nazvane pravim imenima? Dobro, to još ne zvuči ludo, ali nisi otkrio toplu vodu, majku mu, stvar je prilično opšte

mesto.“ Dobro, bar je delimično priznao da sam u pravu, iako je morao da obezvredi na kraju.

„Jok, nije baš tako prosto kako želiš da predstaviš. Dobro je da si bar razumeo površinski deo.“ Sada sam zadovoljno zalivao bradu vrućom penom, dok mi je tekućina rasplinjavala gazirane balončiće po želucu i krvotoku.

„Ni nauka nije dovoljna, hoćeš da kažeš? Pa šta onda treba, svemirci da dođu pa da smuljaju svoju tehnologiju s našom, ne kontam?“

„Eto, sad si na tragu, ali ne baš sasvim. Recimo da sada možemo da u nedogled ponavljamo uspešne eksperimente, to je istina. Više se i ne zovu eksperimentima već rutinom. Recimo, proces klanja goveda više nije varvarski i nehuman proces kao ranije, baš sam malopre gledao.“

„Tvrdiš da smo nekada stoku ubijali nehumano, a sada ih, šta – nazivamo gospodom i titramo im jajca pre nego ih lupimo macolom u glavu?“

„Ma, ne. Nehumano, u smislu da u procesu klanja i iskrvarenja meso može i da se pokvari, da mu opadne kvalitet. Onda proizvod nije dobar. Varvarsko klanje daje nezdravo meso za ljude, zato je nehumano.“

„Sunce ti jebem, daj mi još jedno pivo, nek je i vruće!“ teatralno je iskolačio oči i nespretnim pokretom ruke poslao limenu ka obližnjoj kanti.

„Ne razumem, šta sad nije jasno?“

„Ma, sve u redu, malo mi škripi definicija humanosti, ali ko sam ja da sudim industriji mesa u razvijenom kapitalizmu.“

„Eto, baš to! Sa razvojem sistema za ubijanje, sve se više usvajaju mikrotehnologije i proces se dovodi do savršenstva! Razumeš? To je pipavo i minuciozno, treba pogoditi najbolji mogući trenutak. Da li znaš da sam naišao na informaciju da su u manjim pogonima goveda drogirali pre klanja, kako bi mozak lučio enzime koji smekšavaju meso i oslobađaju ga toksina?“

„Drogirana goveda na klanju? Zvuči skoro pa kao naziv metal benda.“

„Da, ali, zamisli da dobijemo takvu tehnologiju koja zapravo dovodi um govečeta do situacije u kojoj luči savršeno izbalansirane hormone i enzime, u srazmeri koja daje najbolje meso nakon iskrvarenja? Samo zato što je tehnologija dozvolila da se šamanski trans i nanočipovi nekako spoje? Onda bi nas i vanzemaljci smatrali dovoljno pametnima. Možda bi nam čak i obezbedili takvu tehnologiju kako bi ukrštali životinje i rešili glad u svetu, nedostatak organa, dodali značajan organski sistem vojnoj industriji... Ograničeni smo samo tehnologijom našeg vremena, a možda i nismo...“

„I to je tvoja teza, o tome želiš da pišeš slešer priču?“ Upita krajnje radoznalo.

„Pa... da. Mislim, šta fali?“ pokušao sam da zvučim najsigurnije što sam mogao.

„To je sjajno, nego, evo nam ga minibus, ’ajde da požurimo, pre nego što ovi klinci zauzmu sva mesta.“

Izlazak iz urbane depresije je prijao, naročito pri pogledu na kotlinu koja se širila dokle god je pogled dopirao. Pravo malo grotlo svakakvih užasa, čim može da u sebi gosti gradove poput mog. Prolazak pored velikog gradskog groblja je samo potvrdio moje pretpostavke. Urbani život se završava na groblju, ali nakon toga kreće nešto sasvim drugačije, nije kraj. Pokojnika su htonske sile tada tek uzele pod svoje.

„Kakve htonske sile, o čemu pričaš?“ Miksin glas me trže.

„Nisam ni reč rekao.“ Pokušavao sam da zavlačim razgovor i skontam da li mi se opet *to* dešava.

„Rekoh da si opet na *granici*, hehe. Mrmljao si nešto o grobljima i htonskim silama koje pokojnika uzimaju pod svoje.“

„Možda mi se omaklo, pritiska me ta ideja. Možda je sve kurac i u stvari si ti u pravu. Trivijalno je to, da ide u priču. Da ga jebem, idemo da se napijemo, gledamo horore i muvamo neke ribe.“

„Već smo polupijani, horore ćemo svakako da gledamo, ali ovo poslednje... nemoj opet da zasereš. Naročito ako ona bude tamo, a verovatno hoće.“ Značajno me je odmerio, dok je vrlo oprezno izgovarao drugi deo rečenice.

„Znaš da me boli kurac za nju. Prošlo je devet jebenih meseci. Mogao sam dete da dobijem s drugom za to vreme, ko je jebe.“ Delovao sam prilično smireno, ali me je blagi grč u ruci odao preko zvuka limenke koju sam stisnuo malo jače, tako da je toplo pivo pokuljalo napolje i pokvasilo mi bermude.

„Nisam hteo da ti pričam dok te ne vidim, ali ne daš da se vidiš pa to ti je. Znaš da će verovatno doći. Svakako, prošlo je devet meseci, kako kažeš. A devet je broj...“

„Ludaka. Prokletih ludaka. Devet je lunarni broj koji govori o ciklusima ludila najčešće povezanih sa astralnom percepcijom.“

„Mislim da je krajnje vreme da kažeš da si teško podneo raskid, umesto što izmišljaš nekakve bliske kontakte treće vrste, kosmičke sile i astralne percepcije. To je samo broj, a ti imaš debeli PTSD, ako mene pitaš. Ne izlaziš iz kuće mesecima i gledaš te opskurne klipove, čitaš ona sranja.

Počeću da mislim da si prestao da radiš to zbog istraživanja za priču, deluješ kao da te je to sranje uvuklo u sebe.“

„Eto ti pa sad! Ne može čovek da napravi ni vic na svoj račun, a da ne dobije besplatan psihijatrijski savet. Dobro sam, samo mi je došao takav period, znaš me. Uvek mi dolazi.“

„Znaš, nadam se da ovo nije samo još jedna od tvojih epizoda traženja sebe u ko zna čemu“

„Ko će to znati. Ne verujem u to da čovek mora biti centriran u identitetu i samoprepoznavanju.“

„Ne veruješ, jer ti to nisi postigao na duže od dve nedelje. Ima medicinski naziv za to.“

„Opet vrtiš istu priču. Kamo lepe sreće da me nešto veće od mene centrira, da, makar i mimo svoje volje, postanem deo većeg plana. Po mogućstvu ne nekog zemaljski trivijalnog. Bar bih znao gde mi je mesto. Do tada, sasvim je legitimno da se tražim.“

Ćutali smo neko vreme dok se autobus klackao. Slušali smo razgovore mladih metalaca oko nas, koji su cirkali neku brlju iz flaše koja je neko vreme kružila po busu. Težak miris je bio mešavina prljavog mebl-štofa sedišta, podrigivanja na radžu i ostatke obroka, i znoja par desetina tela. Sve se to krčkalo na suncu, u omalenom autobusu, koji je bio poput ekspres-lonca u kojem se ljudsko meso priprema sa sve začinima.

„Možda si u pravu, životinje treba napiti i nadrogirati pre klanja. Samo tako mogu da podnesu pakao, a da uživaju u tome. Eto, piši o tome. Nešto u stilu, hormoni se luče, alkohol natapa telo, i prag straha se pomera dok se halucinacije oslobađaju.“ Naposletku je primetio, na šta sam ja samo odmahnuo glavom uz jedno „mpf“. Stizali smo na mesto događaja i nije više bilo vremena za prepucavanja.

Uzak seoski puteljak, zarastao u korov i visoko žbunje s obe strane je izbijao na još uži most, nakon kojeg smo izbili pravo na poljanu i prostrani parking-prostor. Ulaz je predstavljao imitaciju zvezdane kapije, u stilu pijačnih kopija treće klase, makar po danu, kada se svaki detalj video jasno. Ipak, bilo je nečeg u toj instalaciji koja je imala u sebi velike skulpture Predatora, Ksenomorfa i raznih verzija vanzemaljaca, uglavnom omažiranih iz horor i NF filmova. Izlazak iz autobusa je pravo olakšanje, jer je nestalo mirisa pomešanih sadržina želudaca, ali nas je zato sunce na zalasku peklo direktno u oči i lica. Rešili smo da požurimo.

„Pravac Zvezdana kapija. Ko zna šta nas čeka preko.“ Miksa je vidno raspoložen.

„Čeka nas pravi pravcati vašar, ili cirkus, kako ti drago. Sreća pa sam već polupijan, lakše ću da svarim ničim izazvanu sreću gomile posetilaca.“ Uzvratio sam i taktički osmotrio prostor koji se pružao u dužinu na par stotina metara od ulaza, kao i na par desetina metara u širinu. Centralna staza je nudila sadržaje sa obe strane. Prvi prolaz sleva je vodio do prvog od dva metal stejdža, nakon toga se nalazila borova šumica u kojoj je i dalje bilo nešto hlada, a gde su bili smešteni punktovi za piće, suvenire i hranu. Zdesna je bila redarska služba, zatim bivše administrativne prostorije klanice, naposletku i wc. Pored toga je stara skladišna zgrada, puna otpada i šuta, na čijem je spoljnom zidu i dalje visila slika poznatog lika.

„Majke ti, još drže njegovu sliku?“ upitao sam, više retorički.

„Bar nešto pošteno, neka ga, možda rastera anđame, ako se pojave.“ Miksa je bio spreman. Dobar odgovor.

„Misliš kao i prošli put?“

„Pa, da. Usred kapitalističkog vašarišta nije zgoreg imati nekog takvog da motri na sve nas.“

„Na kraju krajeva, on je i napravio ovaj kompleks, neka pazi na njega.“

„Momci, nostalgija vas bije, pa još i neki alkohol preko. Slatki ste, tako zablenuti u prošlost, dok život prolazi pored vas.“ Nije mi trebalo da čujem ovaj glas. Kako se jebeno usudila da nam priđe, posle svega!

„Jeco, pa otkud ti iza leđa, ko neprijatelj neki se šunjaš.“ Ispalio sam, privukao limenku ustima i okrenuo se na petama ka pridošlici.

„Ko o čemu ti o neprijateljima. Kako da ti priđem kada ti je lice uza zid, a dupe jedino slobodno? Čak je to dupe i malo smršalo.“ Dodala je, koliko da spustim gard sa limenkom i s pivom progutam ostatak ponosa da ga razvali želudačna kiselina.

„Mikso, pazi ga, vidi kako se prozgodnio, ima da ga smota neka mlada gotičarka. Uživajte, momci, idem do ekipe. Javi se...“ rekla je u jednini, dok se okretala i njihala kukovima.

„Pa... javi se, čuješ žensku? Da nisi malo utripovao sve to oko vašeg raskida? Deluje mi kako da ti ne zamera ništa, a ljuta svakako nije. Meni se čini da tu još ima...“

„Ima kurac, eto to ima! Ne znaš je nasamo, ovo radi samo da me napravi budalom pred tobom. Pa, kome veruješ, bre?“ obrecnuo sam se.

„Nauci i dedukciji, ne nužno emocionalnim izlivima i sumnjivim sudovima. Zezam te, ’ajde da popijemo još nešto i razgledamo malo, već pada mrak, a i gužva se napravila. Možda bude nečega za nas. Ili - nekoga, mada ti si već rezervisan, koliko vidim.“

Odmahnuo sam rukom ka njemu, kao da je beznadežan slučaj, zatim sam demonstrativno zgužvao limenku i zavrljačio je u najbližu kantu. Odbila se o ivicu i pala pravo pod noge nekom pijanom tipu koji je nagazio i glasno opsovao. Ništa mi ne ide, ne mogu da ubacim limenku u jebenu kantu, a on mi priča o emocijama.

„Mada, ako si ovol'ku rupu promašio iz ove blizine, možda je i razumem što se malo sklonila." Skot nije propustio priliku.

„Jedi govna." Dobacio sam odsečno.

Sablasni suton je bio divan u tom prostoru, pravljenom da noću zasija u punom sjaju. Tek smo sada primećivali obešene lutke na drveću, monstrume i anđame oslikane fluorescentnim bojama, koje su se pojavljivale iz svakog kamena, naizgled nemarno ostavljenog pored puta. Na „zmije" i paukove što brzinski izliću ispod kamenja i gamižu ka nama smo se navikli, premda se to ne može reći za neke od posetioca koji su pretili tužbama dok ih je obezbeđenje izvlačilo napolje. Ušli su na sopstveni rizik, zar ne... Na betonskoj uzvisini je stajao parkiran pogrebnički Volvo oldtajmer, sa lutkom poznatog lika za volanom.

„Jebeš mi mater, ili sam ja mnogo pijan, ili je unutra neki baja sa sjajnom maskom velikog druga i gospodina!" ciknuo sam na vernu kopiju Kristofera Lija.

„Da je Hamer studiju bila na raspolaganju ovakva maska..." Miksa je oborio donju vilicu i jednako se divio.

Sve u vezi te lutke je sjajno i pomalo zastrašujuće, pa smo prišli da pogledamo izbliza, jer su optičke varke na sve strane. Nisam u startu mogao da razumem šta je pokrenulo moje odbrambene mehanizme i naježilo dlake na celom telu, šta me je dubinski potresalo i upozoravalo na opasnost.

Rešio sam da priđem i osmotrim iz što veće blizine, nije bilo racionalno plašiti se nasred poljane pune ljudi. Najednom, nedvosmisleno sam shvatio šta je dovelo do potpune promene percepcije i uteralo strah u kosti. To što je bilo unutra beše potpuno živo, pratilo je tačkicama u ogromnim beonjačama svaki naš pokret. Kako smo prišli staklu, tako je zasiktalo, skočilo i iskezilo očnjake, zalepivši ih za staklo. Jeftini *jump-scare* nije stvar zbog koje sam se štrecnuo, već osećaj da je u tom činu nešto jako pogrešno.

„Hahaha, sjajan je! Možda je deo one trupe, kako se beše zovu, Lakrdijaši?“ Miksin smeh je delovao krajnje opasno za situaciju u kojoj se nalazio.

„Mimezis. Znaš, verovatno su na’vatali baš takve pijane budale poput tebe, samo zato što im nisu verovali da se ne zajebavaju, i – eto ti, nema ljudi! Nema tela – nema dela, kontaš?“ pokušavao sam da ga razuverim, sve vreme pokazujući na mesnatu mešinu za volanom Volvoa, koja se sada beše sasvim primirila. Valjda je ustajao samo kad nanjuši da može da napravi neko sitno sranje. Bilo je nečega jednako jadnog i za žaljenje u tom stvorenju, koliko god delovao zastrašujuće i neprirodno. Deo ljudskosti koji je zarobljen u nečemu užasnome, tako nekako. Nije mi išlo s objašnjavanjem u tom trenutku.

„Kojih ljudi nema? Opet ti o tome, kako su na njihovim setovima ljudi nestajali, je li? Pa, je l’ su se svi drogirani i pijani vratili kućama, a voljno su pristali da učestvuju u programu kao dobrovoljci iz publike. Naduvana priča, opet padaš na teorije zavere samo zato što ti zvuče hororično. Nisi više na granici, druže, preš’o si je odavno. ’ajde na još jedno pivo ljubibrat, pa da se doklackamo do glavne sale. Uskoro će otvaranje, a i neću da propustim *Ujedljive zombije 6*, ni za živu glavu.“

Smrknut, pratio sam ga preko poljane, sve dok nismo izbili na glavni puteljak, sada već prepun ljudi.

Nešto mi nije davalo mira u vezi tog susreta sa „Kristoferom Lijem“, samo... šta? Dao bih pola jetre da sam mogao da se setim detalja koji me je toliko prestravio, premda mi je bilo sve manje važno, kako su se uobičajeni mentalni tokovi vraćali. Pijani, dakako, ali uobičajeni.

Put je, nakon par stotina metara i isto toliko sitnih instalacija po drveću, olupinama automobila i delova zarđale poljske mehanizacije, skretao ulevo, odakle se videla glavna sala, u zgradi bivše klanice. Tu je već počinjala ozbiljna gužva. S leve strane je kamp sa nekoliko desetina šatora i mnogo pijanih i dopola golih metalaca. Raspojasana banda se nalivala pivom, radžom, dodavali su se džointima, koksom, žutim i svime što se poništavalo sa sivim ćelijama, dok je sa razglasa pičio brutalan zvuk Pantera tribjut benda. *This Love* je bila na najbržoj deonici, tako da se hedbengovanje i nagurkivanje pretvorilo u opšte talasanje i šutku, čak i na stotinak metara od stejdža.

Negde sam krajičkom oka uhvatio poznati lik i pokušao da skrenem pogled, da bi me dočekao na suprotnoj strani i to višestruko umnožen. Sve je to praćeno vizualnom senzacijom oštrog prelamanja svetlosti u nekoliko pravaca.

„E, do kurca!“ rekao sam iznerviran.

A onda mi je sinulo. Nakon dela sa šatorima, došli smo do prostora sa haotično poređanim štandovima, a kraj svakog je visilo nepravilno oblikovano ogledalo. Bilo ih je na desetine i odrazima i odblescima su napadala percepciju prolaznika koji bi se nepripremljen našao tu. Svaku jebenu figuru sam video barem dvostruko, mnoge i višestruko. Odnekud je i ona upala u igru odblesaka i to mi je sada dodatno trovalo percepciju. Mnogo piva u krvotoku, osećaj da nešto debelo nije u redu sa onim likom što glumi Drakulu, gomila zvučnog zagađenja, pa sad još i ova ogledala, koja reflektuju Jecu na sve strane.

„Vidim šta nije u redu, samo se pitam dokle će neke slike da me proganjaju i van uma.“ Progunđao sam pomirljivim tonom.

„Eh, znači priznaješ da ti se ona mota po glavi više nego što pričaš o tome?“

„Evo, baš ovako kako je sada vidim, tako mi se javi u nekim momentima. Nije da sam očekivao ospoljenje vlastitog uma, samo uobičajene horore, filmske. Ko zna šta ću još da vidim ako ostanem na ovom vašaru. Hajdemo unutra.“

„Kako si od toliko ljudi samo nju zapazio? Prošla je na kratko, nije se ni osvrtala, drugi su češće upadali u fokus.“

„Ne znam, valjda me neke stvari trigeruju.“

„Kod doktora... znaš?“

„Ćuti, pij pivo i ubrzaj malo.“ Prolazili smo kroz mali lavirint oštrih ogledala. Jesu sva bila obezbeđena ramovima i namerno tako pravljena, da deluju onespokojavajuće, ali u mom se umu javljala jedna druga uznemirujuća misao. Naime, delovala su kao da su u pitanju sitni delići jednog velikog, slučajno ili namerno polomljenog, pa tako izloženog u komadima, da se igra s mentalnim sadržajima ubogih prolaznika. Ako je tako bilo, sva su deo nekog višeg plana, kao i sve ovo oko nas. Jebeni festival, kažeš...

„Ne, nije sve deo nekog plana, ne gledaj tako k’o bunike da si jeo.“ Nije morao sad ovo da kaže. Srećom, izbili smo na par desetina metara pred dugačku zgradu velike klanice, pa je taj nesrećni razgovor zamro.

Pogled na oronulu građevinu koju su naizmenično osvetljavali crveni i zeleni snopovi svetlosti je bio pun pogodak. Pravi ambijent za ovako nešto, nema jebenih ogledala, niti živih monstruma koji sede za volanom pokvarenog pogrebnog automobila. Na sve strane su bili

sveže naslikani grafiti, sa likovima i kompozicijama omiljenih horor ikona, na radost svih normalnih, koji se nisu ložili na proklete manipulacije ogledalima. S leve strane je u daljini i dalje treštala muzika i dolazili su snopovi rasvete, dok je s desne strane, na par desetina metara od nas nemo polje kukuruza, kome je jedino vetar davao blagu intonaciju, nanoseći hladnjikave pramenove vazduha u našem smeru. Od sve buke ljudi koji su prolazili nismo mogli da čujemo šuškanje i razdvajanje stabljika, ali smo jasno videli dve dečije glave kako se promaljaju i radoznalo posmatraju svetinu. Jedan crnomanjasti i blago dežmekast, drugi džindžer, pegavog lica.

„Majku mu, ona deca...“ pokušao je da prokomentariše, ali sam ga prekinuo.

„Ajzak i Malakaj, vidiš valjda.“ Znao je i sam, s tim što su za njega to bile nove savršene kopije Mimezisa, ništa sporno. Meni se ponovo pokrenuo želudac, premda sam se dobrim delom i prepustio usled alkoholnog utrnuća, tako da je strah dolazio poput sekundarnog osećaja, u povremenim naletima. Zakoračili smo na niske stepenice i prošli kroz vrata iz kojih su izbijali veliki pipci, verovatno *Onoga što mrtav sanja usred okeana*, pružajući se preko cele fasade u otrovno zelenim tonovima. Konačno sam imao utisak da ulazim u vlastitu dnevnu sobu.

„Do otvaranja je ostalo petnaestak minuta, da obiđemo malo ove mračne hodnike?“ Miksin predlog je dobrodošao. Nakon širokog i kratkog ulaznog hodnika, duguljasta zgrada se račvala na dva velika dela. Desno je bilo smešteno veliko platno i razbacane stolice za stotinak ljudi. Neki likovi su se nagurkivali oko dve fotelje u kojima su sedeli tipovi s ogromnim naočarama na glavama.

„9D bioskop, probaćemo kad se gužva raščisti, da pogledamo prvo šta krije ovaj levi hodnik.“ Ponovo je dao dobru ideju i samo sam pratio, bez uobičajenog gunđanja.

Nekih pedesetak metara hladnog i mračnog koridora su obećavali intimu usred mase, jer tu skoro da nije ni bilo ljudi. Pretpostavljam da odeljak za alate i hemijsku obradu mesa u sirovom stanju nije zanimljiv, fensi posetiocima. Stajao sam tako na par koraka od početka, uronjen u hladnjikavu tamu, i posmatrao jedan tračak svetlosti pred sam kraj uskog prolaza. Valjda su neka vrata ostala otvorena, nisam imao vremena da razmišljam o tome, glasno komešanje mase je najavljivalo otvaranje spektakla pa smo požurili nazad. Naša avantura je prekinuta pre nego što je započela.

Pri ulasku u salu sam snimio omanjeg tipa s naočarama, kako mi se kezi u facu i pokazuje na praznu fotelju za koju su se do malopre grabili. Pored njega se nalazila nekakva skalamerija sa velikim monitorom i šarenim ikonama po njemu, poput prenatrpanog desktopa.

„Taj tip je operater 9D bioskopa, malopre sam pričao s njim, dok si ti zevao u onaj crni hodnik.“ Miksino obraćanje je izazvalo dozu sumnje u meni.

„Čekaj, pa zar nije tvoj predlog bio da se ide tamo. Zajedno smo zurili, ne znam kad si pričao s njim. Kako god...“ pobunio sam se, ali mi je njegov pogled govorio da je bolje da ne nastavljam. Bio je pored mene, ne znam koga pravi ludim, mrzim kad se tako zajebava.

Nakon otvaranja, konačno smo dočekali divotu od *Ujedljivih zombija 6*. Ovo je definitivno najbolji nastavak. Priča je smeštena u rokerskom kampu u vukojebini, gde se zombi virus nekako prenese preko jednog od članova organizacije koji je tu ubačen od strane korporacije za proizvodnju i testiranje tehnologije.

„Ovo je sjajno. Sve vreme su mislili da je virus nekako povezan sa aplikacijom za snalaženje u prirodi koja namerno navodi na mesta zaraze, a u stvari su im za

to vreme, dok su se pijani igrali mačke i miševa okolo, zatrovali vazduh.“ Komentarisao sam.

„Da, samo su im skrenuli pažnju drogom i aplikacijom, da bi nesmetano sproveli eksperiment. Još jedna priča o korporacijskom zlu, kako se čini, ali da sačekamo kraj.“ Miksa je uzvraćao razložno.

„Hmmm, jesi video možda onaj detalj s početka, kada je foks na zvezdanom nebu iznad kampa? Meni je ono sazvežđe nepoznato.“ pokušavao sam da navedem razgovor na svoju vodenicu.

„Ne seri da je opet u pitanju neka tvoja teorija o kosmičkoj stravi? Pa nije baš da je toliko očigledno, imamo čitav fokus na korporacijsko zlo, a tebi su u glavi Lavkraftovi svetovi.“ Usledio je brz odgovor.

„Ne samo Lavkraftovi, nije on te stvari izmislio, samo mu je um boravio češće na mestima na koja svi ponekad odu, ali retko se sete. Zamisli samo da se u filmu istovremeno dešavaju dva eksperimenta, jedan od strane vlade, dok drugi sprovode neki entiteti koji se nalaze ko zna gde u univerzumu? Ne mislim baš na to sazvežđe bukvalno, to je možda samo simbolika drugog plana dešavanja. Recimo da taj virus koji korporacija daje ljudima u stvari ubija tela, a da ih neki drugi zaposedaju. U smislu, taj i baš takav virus dovodi tela do hormonskog zasićenja sasvim određene razmere, u trenutku smrti, tako obezbeđujući bićima iz dubokog kosmosa da lakše nastane tela. Na kraju krenu da vraćaju osnovne životne funkcije, pokušavaju da povrate kognitivne sposobnosti, glad im se vraća, motorika ih ne sluša i tak spolja deluju kao zombiji. Ne uspevaju, pa su osuđeni da lagano čekaju smrt u ljudskim ljušturama, ili novi lek od svojih sunarodnika.“ Moja teorija je možda bila pomalo fantastična, ali je obogaćivala pomalo suvoparni antikorporacijski zombi-

triler-slešer, dodajući mu čitav jedan suptilan sloj tumačenja.

„Sjajna ti je ta teorija. Inteligentna rasa koja je ovladala tehnologijom interstelarnog putovanja i zaposedanja tela drugih vrsta se zarobi u zombijima. Ovo zadnje mi ne zvuči kao nešto što bi jedna takva rasa uradila, nije baš previše pametno.“ Nastavio je da huli.

„Ne razumeš, jebi ga. Pretpostavka je da su ti entiteti jako fluidni u fizičkom smislu, te da nemaju drugih oblika osim ameboidnih, ili senkovitih tela koja mogu da se pretvore u svaki oblik koji vide. Imaju moć emuliranja, ali ne i zgušnjavanja. Negde usput, tokom evolucije, izgubili su čvrsta tela kao zastarela i nepotrebna. Možda ih nikada nisu ni imali.“

„I sada žele, šta? Da povrate nešto što su evolucijom izgubili kao nepotrebno i zastarelo?“

„I da i ne. Zastarelo jeste u odnosu na stvari koje su im dostupne sa njihovom superiornom građom, ali zato ne mogu da dožive osećaj identiteta jer ne poseduju čula, niti je njihovo iskustvo sveta iole čvrsto poput našeg. Iako beskrajno inteligentniji i napredniji, verujem da negde u njihovom genetskom kodu postoji glad i žeđ za iskustvima koja se mogu samo preko čula dobiti.“

„Gde si to pročitao? Mnogo me interesuje, neki doktorant pisao?“

„Ma, smišljam univerzum za novu priču, ali ovo saznanje me bukvalno proganja danima. I ovo mesto, eksperimenti sa životinjama...“

„E, da zajebeš to što znaš. Da nisu možda hteli i krave i bikove da zaposedaju, jer superiorni entiteti nemaju iskustvo ispaše najbolje trave? To tvrdiš?“

„Ne. Možda su to bili eksperimenti dok se naša i njihova tehnologija ne usaglase, dok ne pređu na ljude.“

„I eto, klanica je zatvorena, nisu prešli na ljude. *Ende*. Smišljaj svoju priču i pusti me makar kraj da pogledam kako valja.“

„Ma, radi šta ’oćeš, samo ja se ne bih kladio da su eksperimenti ovde završeni. Video si one...“ njegove beonjače su se raširile u mraku, tako da smo ćutke pogledali kraj filma. Opet ona scena sa delićem neba, nekim nepoznatim sazvežđem i zumom na njega. Slučajnost?

„Brzo do fotelja dok se nisu skupili klinci!“ požurivao me je ka 9D instalacijama, odmah nakon projekcije. Došli smo i pitali da li je slobodno. Omaleni prosedi lik, sa cvikerima i širokog keza je samo elegantno pokazao rukom na fotelje, ne progovorivši ni reč. Zatim se nakezio poput Džokera, otkrivši red zelenkasto prebojenih zuba koji su virili iz previše povučenih desni. Na majici je imao print ogromnog kazana, sa komadinama mesa koje se iz njega pušilo i neki uvrnuti i nečitljiv natpis iznad toga.

„Pretpostavljam da ste za neki horor scenario? Preporučujem *Uvod u zombi apokalipsu*, traje oko tri minuta i savršen je za upoznavanje sa ovom tehnologijom. Ili bi gospoda nešto drugo?“ progovorio je rastegnutim, unjkavim glasom koji mi je sekao sinapse i prespajao ih u čudne putanje.

„Da, taj je odličan!“ prihvatio sam za obojicu jer me je taj tip izluđivao. Zurio je onim svojim sitnim okicama, takoreći bez beonjača, što je, uzevši u obzir i teško svarljiv glas, bilo dovoljno da pristanem na bilo šta samo da se nekako lišim razgovor s tom gnusobom.

„Šta mu ono piše na majici, kakva su to metalika slova sa sve kukicama i crevima okolo?“ upitao sam Miksu dok smo se zavaljivali u fotelje.

„*Ghoulash*, ako se ne varam. Čudan tip, al' valjda zna svoj posao. Svi silaze s fotelja kao opijeni." Usledilo je kao dovoljno uverljiv odgovor.

Ubrzo smo natakli naočare na glave i avantura je mogla da počne. Scenario je počeo dolaskom na neko groblje, kroz maglu koja se osetno skupljala oko mene. U nekom zabačenom delu se odjednom stvorila slika kepeca kako raskopava jedva obeleženi grob. Kroz glavu mi je proš'o da je to najstariji grob u okolini, te da je neko važan tu sahranjen. U potvrdu tome, brizgaljke iz naočara su prsnule hladne kapljice po mom čelu i slepoočnicama, a vibriranje fotelje me je neugodno upozorilo da me je neko uhvatio za ruku i povukao u stranu. Istovremeno, na koži iste ruke sam osetio dodir ledeno preznojene kože. Ona mala nakaza kraj konzole, nema ko drugi. Preda mnom se ukaza lice zombija sa širom razjapljenom čeljustima, a poslednje što sam mogao da vidim je parče mog mesa u njegovim zubima, te gomilu njih koji su izlazili iz grobova. Tu se sve zamaglilo, pa prešlo u nepodnošljivu belinu, da bi na kraju ostalo samo staklo, čije su mi naprsline stvarale paukovu mrežu pred očima.

„Kako je bilo, momci? Delujete kao da biste mogli na teži nivo." Progovorio je s istim zelenkastim kezom na licu.

„Kakvi nivoi? Misliš, neki scenariji traju duže?" zainteresovano sam replicirao, ipak vožnja nije bila toliko loša, premda nedovršena.

„Dabome, traju nešto duže, ali to nije sve. Nekako su... realističniji." Usledio je dvosmislen odgovor.

„Hmm, misliš, bolja je grafika, mirisi su jači?" zapitkivao sam.

„Da, i da. I ne samo to." Glumi mistiku.

„Druže, malo kasnije, idemo po pivo, dok traje pauza, pa na sledeću projekciju.

Ako *Ćosavi vukodlak* ne bude dobar, eto nas i ranije na tvojim foteljama!“ Miksa je planirao bez da me pita, ali nisam mogao da se bunim. Spomenuo je pivo, a meni je grlo bilo suvo kao Kalahari.

„Kakav jeziv tip. Liči na čuvara groblja iz *Ujedljivih zombija*. Možda i jeste on.“ Delio sam utiske, dok mi se ledeno pivo spuštalo niz presušenu sluzokožu grla.

„Liči, samo što je onaj iz filma Amer sa čistokrvnim teksaškim naglaskom, a ovaj je ipak Srbenda sa juga, sudeći po akcentu. Naš čovek. Malo lud, ali ipak naš. Pritom je gejm master, ili kako se to već zove, daleko od glumca.“

„Jeste, sve stoji, samo...“ usudio sam se da nastavim tamo gde je trebalo da stanem. Ja i moj prokleti jezik.

„Ah, samo... previše slučajnosti, je l’ da? To si hteo da kažeš? Pa nije svaki sinhronicitet i svaka sitna analogija znak prisustva nečeg većeg. Nemojmo ponovo o tome.“ Da, kako sam i mogao da pomislim da će razumeti. Batica iz filma JESTE bio onaj za konzolom, samo što nisam imao načina da to i dokažem, da racionalizujem bilo čime osim upravo sinhronicitetom i sitnom analogijom.

„Dobro, opet me praviš budalom, bez ikakvog razloga. Nisam baš toliko skrenuo. Samo kažem, previše je slučajnosti. Horor festival, film o zombijima sa tipom u sali koji neverovatno liči na glavnog epizodistu, naš razgovor, potaknut istraživanjem za moju priču...“

„Ti misliš da se sve sakuplja na gomilu zato što je neka viša sila na dejstvu. Okej, može i tako. Ali, samo nauke radi, razmisli da nije možda sam horor fest upravo razlog da sve vidiš kroz prizmu takvog fatuma i bukvalno svaki događaj protumačiš kao analogiju? Pritom gomilu stvari nisi ni pomenuo.“ Imao je pravo, ali ja sam se drugačije osećao.

„Zajebi, hajde da pijemo, uskoro će projekcija. Samo gomila besmislenog brejnstorminga.“ To je želeo da čuje. Nadam se.

„Tako je, preteruješ sa razmišljanjem. Samo ti fali jači triger da prsneš načisto.“

„Eno je, muva se onim tipom, onaj iz organizacije. Znao sam, čim je bila tako ljubazna!“ moj pogled na Jecu je pokrenuo izvesnu reakciju na koju nisam bio ponosan.

„Nije svaki razgovor muvanje. A i da se muva, boli te uvo. Odoh do wc-a, pa se nađemo u sali za pet minuta. Ne obraćaj pažnju na nju. Ništa što se već nije desilo, nije smak sveta.“ Izgovori i izgubi se u pravcu zgrade sa toaletima.

Okrenuo sam se u njenom pravcu, al’ je tamo više nije bilo. Neki likovi su stajali i klackali se pijani. Krenuo sam kroz gužvu, pravac prema sali. Onako pripit, nisam primetio Penivajza, jednako je jeziv kao i Drakula iz pogrebnog vozila, kada mi je preprečio put. Grgoljavim zvucima je iz grla ispuštao nekakve varvarske tvorevine koje su, valjda, trebale da budu reči. Bio je jako naparfimisan, ali mu je ispod te uljane arome izbijao miris kakav se oseća samo u magacinima mesara. Jeziv spoj od koga sam se naježio, ali i blago zateturao, jer je nagonska reakcija da izbegnem tu pojavu. Posledično sam se spotakao i tresnuo potiljkom o obližnje drvo. Toplina se širila mojom glavom, spuštajući se na dole, i lagano i natapajući majicu. Opsovao sam glasno i krenuo ka odredištu, a onda sam naišao na nju, ispred ulaza. Pričala je sa Miksom, bili su mi okrenuti leđima, tako da sam se prišunjao da čujem.

„Nemoj da ga cimaš dok ne budeš načisto. Razumem da je mnogo težak čovek, ali znaš da ga trigeruju te stvari. Daleko od toga da te je preboleo, koliko god se trudio da izgleda drugačije.“

„Samo hoću da budem ljubazna, znaš, nikada ga nisam stvarno volela, bila zaljubljena u njega. Uvek sam ga gledala kao druga s kojim mogu ponekad da podelim intimu, ali ispostavilo se da je ovo poslednje pogrešno. Pritiskao me je da ostanemo zajedno, da živimo zajedno. Osećala sam se kao u kavezu, bukvalno."

Jude! Proklete Jude! *Težak je čovek! Nije te preboleo! Osećala sam se kako u kavezu!* Otvorio sam i poslednju limenku iz kese, iskapio je na eks i požurio na jedino mesto za koje sam siguran da ih neću sresti.

„Vidim, vratio si se po još?" stajao mi je leđima okrenut, ali je znao da sam to ja. Valjda.

„Rekao si da imaš teži nivo? Imaš li najteži? Koliko traje? Hoću na najjače, neka se sve trese, razumeš? Nemoj da me štediš!" zadihano sam se obraćao tipusu, dok sam jednom rukom držao čvrsto rukohvat najbliže fotelje, da je neko slučajno ne zauzme. Prčkao je debelim prstima po ekranu i ukucavao neke šifre. Izgleda da se nije zajebavao, scenario koji pominje nije bio za javnost, makar ne za sve.

„Idemo na petnaest minuta, biće ti dovoljno. Moj ti je savet da ne prekidaš, inače povratak može da bude malo teži. Dizajnirano je da te lagano vraća." Upozorenje je iz daleka dopiralo do mene i prolazilo mi kroz glavu.

„Ma, jasno sve. To je samo video igrica koju ne igraš ti već ona tebe. Šta može da pođe po zlu?" ubrzavao sam ga i gledao prema ulaznim vratima. Morao sam što pre u virtualni svet, dok se neka od poznatih faca ne pojavi na vidiku.

„U redu, stavi ove specijalne naočare, napredniji model od tih koje si koristio. Još nešto, ovaj nivo i te kako ima veze s tobom i tvojom interakcijom sa virtualnim okruženjem. Sistem će testirati granice izdržljivosti tvojih čula i imaginacije, prateći mikropokrete i potrese mišića lica, kao i trzaje tela.

Doziraće ti onoliko koliko si spreman da primiš. Tvoje je da li ćeš ostati na granici, il' preći preko. Uživaj." Ovo poslednje je izgovorio unjkavo, ne bez prikrivenog cereka u glasu, ali više nisam mario, niti sam išta video sem sveprožimajuće beline u kojoj sam se našao čim sam stavio naočare.

Nije bilo kao prošli put, ovo je definitivno imalo daleko jači efekat na čula od samog početka. Fotelja kao da je dublje propadala, a utisak da se sva obmotala oko mene je činio da se osećam kao da je neka strana ljuštura preuzela i apsorbovala mi telo. To nije dugo potrajalo, jer je preda mnom pukla slika sa velikim, krvavim slovima – KLANICA, koja se ubrzo raspala u paramparčad, mogao sam da osetim kako mi se staklići tog natpisa odbijaju o naježenu kožu. Osećaj zapahnjujuće hladnoće me naježi, a prskalica izbaci pomešane mirise smrznutog i svežeg mesa koji su mi se uvlačili u nozdrve. Ispred mene je mrak, sa tek nekoliko prigušenih svetala na visokom plafonu, koja nisu mogla da osvetle prostor oko mene. Fokusirao sam se na čulo sluha, tako da sam registrovao mikropokrete metala oko sebe.

Postepeno se stidljivo zveckanje pretvorilo u sve jaču simfoniju metalnih zvukova i zujanja nečega što je podsećalo na testeru, ili bušilicu. Maglovita neonska rasveta se polako palila i ja sam krenuo da razaznajem obrise u prostoriji. Bila je to velika, izdužena soba sa nekoliko traka koje samo što su se pokrenule, radeći na suvo. Iznad pokretnih delova su se nalazile kuke za meso, dok su čitav pogon povremeno presecali tuneli iz kojih su se čuli prilično jezoviti, prigušeni zvuci malih seckalica. Čitava je traka išla od suprotnog kraja prostorije i završavala se negde daleko, iza mene. Shvatio sam da je to prostorija za projekcije, u kojoj je nekada bila klanica. Sjajni efekti, zaista.

Okretao sam se oko sebe i prvo što sam ugledao je mesto za ubijanje bikova, iznad kojeg je visila pozlaćena macola.

Vrata kanala za usmrćivanje životinja su se otvorila od spolja, kako bi primila tovar mesa, uskoro mrtvog, kako se činilo. Nisam mogao da vidim životinju, samo sam čuo ritanje, batrganje i urlike. Sami urlici nisu delovali životinjski, ne kao u bika, ne kako sam do tada mislio da se te životinje oglašavaju. Bila je to mešavina mumlanja različitih tonaliteta i frekvencija, a u pozadini hropca sam mogao da razaznam tragove artikulisanog govora. Možda bih neke reči i mogao da prepoznam da je duže potrajalo i da se u tom trenutku nije pojavila omalena figura, koja se lakim iskorakom unapred odvojila od zida. Zapravo je bio tu sve vreme i posmatrao me, kameleonski stopljen s okolinom. S istim onim cvikerima i nizom pokvarenih zuba, kezio mi se. Stajao je uklopljen u zid i razne alate za klanje i obradu mesa, tako da je ličio na jedan od njih. Zapravo, njegova gvozdena kecelja i gomila alata za širokim opasačem su me naterali da pomislim kako je bio deo kompozicije, što nije daleko od istine. Na prljavoj beloj košulji su se širile tamnocrvene mrlje, sveže natopljene. Gledao je pravo u mene i rukom načinio elegantni pokret ka izvoru zvuka koji se probijao kroz vazduh. Kako je pokazao ka boksu za ubijanje bikova, tako sam shvatio da se radi o glasu koji jeste životinjski, ali pripada zverki zvanično na najvišem rangu na lestvici ishrane.

Zatim mi je dao znak rukom da čekam, dva prsta leve ruke je namestio u obliku slova *V,* pokazavši vrhovima prema očima, obavestivši me da gledam šta radi. Popeo se uz nekoliko stepenika koji su vodili na sam vrh boksa i laganim pokretom skinuo veliku macolu sa zida. Pokreti su mu bili ritualni i grubi, ali svakako uvežbani.

Pogledao je unutar boksa, u kanal u kojem je životinja i dalje ispuštala zvuke čija su mi boja i tonalitet bili sve poznatiji. Malo je nagnuo glavu i začkiljio na sitno oko, poput kakvog nišandžije za snajperom, zatim je napravio lelujavi i lagan zamah, te iz sve snage hitnuo macolu ka unutrašnjosti boksa, puštajući je da težinom i inercijom sama zada smrtonosni udarac, dok je iskusno pridržavao. Tup udarac, i promukao hropac nesrećnog bića behu stopljeni u jedan kratak momenat, nakon koga su zlokobnu tišinu narušavali samo zveketavi zvuci seckalica i drobilica na traci.

Trijumfalno se nakezio, odložio krvavu macolu na mesto, sklonio sa nje parče mozga. Zagledao ga je i mirisao, zatim me je pogledao i, sasvim polako, prineo sočan zalogaj otvorenim ustima, ubacio i krenuo da ga gurmanski obrađuje zubima. Zabolela me je glava, na šta se nasmejao, kao da je znao šta se događa u mojoj lobanji. Zatim je otvorio zadnja vrata boksa, ona koja su spojena sa početkom trake, i pustio da sadržina mlitavo padne na pokretnu mašinu za obradu mesa. Prva je tresnula glava, a za njom se i ostatak mesa posložio u pravilnu poziciju, kao da ga je taj udarac koji mu je zadao namestio u savršenu pozu da padne na traku. Telo muškarca je sada polako klizilo nekih par metara, sve dok čelična omča nije uhvatila stopala, stegla se oko njih i podigla čitav telo uvis, tako da je sada glava jedva doticala proizvodnu liniju. Nakeženi se hitro stvorio i iz jedne od mnogi futrola za pojasem je izvukao blještavi koljački nož. Hitar pokret ruke i vrat bi znalački prerezan, a krvopljus vrele tečnosti se spusti u posudu koja se tu u međuvremenu pojavila. Slankasto-otužni miris preplavi prostoriju, a meni se želudac podiže uvis.

Koljač je lupkao telo po dupetu, kako bi što pre iscurelo, premda mu je taj čin predstavljao beskrajno zadovoljstvo, ako je sudeći po bizarnoj sreći pod čijim mu se uticajem čitavo telo meškoljilo. Valjuškavi podvaljak mu se mrdao, dok je preko njega palcem pokazivao isti onaj pokret kojim je malopre prerezao vrat onom nesrećniku što visi sa kuke. Tek sam sada pogledao malo bolje u lice žrtve i ukopao se u mestu. Pod udarcima debelih dlanova po guzi sva krv beše iscurila, a crte lica su se malo iščistile. Crte onog lica koje vazda gledam u ogledalu i koje sam toliko izbegavao poslednjih dana.

Ta spoznaja me je prvo ukopala u mestu, a zatim me je preplavila tuga za uzaludno straćenim životom. Dođavola, mojim životom! Zatim sam pobesneo, načisto izgubio kontrolu i krenuo ka užasnom prizoru, sa željom da nekako spasim i povratim ono što beskonačno beše otišlo u nepovrat. Moj neobični domaćin je odgurnuo beskrvnu mrcinu koja je brzo upala u prvi od tunela, da bi se zatim upalila svetla i začuli metalni zvuci pod čijim dejstvom se moj identitet cepao na deliće, dok me je svaki atom tela boleo, parališući me u mestu. Svetla se pogasiše, a zadnje što sam video beše zlokobni cerek, dok se naposletku i on nije pretvorio u sićušni foton, koji je iščezao u sveprožimajuću tamu. Zvezdano nebo mi bljesnu pred očima i ja osetih kako me neka sila okreće za sto osamdeset stepeni. Osećaj leta kroz kosmos bi zamenjen osećajem težine. Ponovo sam stajao na istom mestu, u istoj prostoriji, ovoga puta okrenut ka ulazu.

Pogled ispred mi je otkrio da su kabine nestale i da se zujavo svetlo neonki pruža sve do onog mračnog hodnika, u koji nisam uspeo da uđem pre projekcije.

Nejasni zvuci iz tog pravca su mi ukazivali na aktivnosti, a sila mašine me ponovo pokrenu da krenem u neželjenom pravcu.

Usput sam šljapkao kroz lepljive barice, pretpostavljajući da je poreklo tečnosti usko vezano za aparaturu iz prethodnog čina, koja beše nestala iz prostorije. Stigao sam do hodnika i zastao na samom početku. Volja mi ponovo bi vraćena, tako da sam kontrolisao pokrete. Lak kao pero, telo sam osećao tek minimalno, ali zato mi čulo mirisa beše pojačano preko zamislivih granica. Mirisne note svežeg, tek odloženog mesa su se mešale sa metalnim mirisom kuka o koje beše obešeno. Sve je to dopiralo iz poslednje prostorije u nizu, jedine iz koje je treperelo svetlo u hodnik. Kroz sveže note se probijao vonj zamrznutih iznutrica i komada mesa, dopirao je kroz otvore nekoliko zamandaljenih vrata u nizu, verovatno od hladnjača i prostorija za odlaganje.

Krenuo sam napred, rešen da iskoristim upravo ubrizganu dozu svežeg adrenalina, uz pomoć koje sam se nekako izborio sa narastajućom nelagodom i anksioznošću.

Hladan talas iz hladnjača se mešao sa mučnom toplinom iz osvetljene prostorije. Podloga je tu bila još i više natopljena gnjecavom tečnošću, tako da sam jedva održavao ravnotežu, bez obzira na nedostatak čvrste telesnosti, a svi mirisi se behu stopili u jedan, najteži do sada, koji je pritiskao poput hiljada tona mrtvog mesa koje je ispunjavalo etar oko mene. Naposletku sam stigao pred ulaz u prostoriju, zakašljao se još jednom i oborio glavu u pokušaju da se pripremim za nešto za šta sam smatrao da će zadati definitivni udarac mojoj ljudskosti.

Naočare sam tresnuo o beton na ulazu čim sam se nekako iskobeljao iz nepovoljne situacije.

Napolju je vladao pravi haos, a šatori kampera behu isečeni na froncle. Svuda unaokolo su ležali lični predmeti, nedopijene limenke piva iz kojih se cedila vruća tečnost, poluizgorele cigarete, te mobilni telefoni koji su i dalje svetleli i zvrndali, dodavajući sablasnoj kakofoniji zvukova na hitnosti. Udaljeni vrisci su se mogli čuti negde oko ulaza u kamp te sam brzo pohitao tamo. Ne sećam se kako sam se ovde našao, niti imam pojma šta se desilo, ali sam bio sasvim siguran da je blisko povezano sa užasima koje sam video i proživeo u glavnoj zgradi klanice, a naročito sa gnusobama iz one užasne sobe.

Telesna težina mi se beše sasvim povratila, te se trkom uputih ka izvoru buke, ne bez ogromne doze brige za Miksom i Jecom. Posle par koraka sam zapeo o nešto mekano i tresnuo svom snagom o vlažnu i toplu betonsku stazu. Krv na mom licu me nije toliko zabrinula koliko masa o koju sam se sapleo, i te beživotne, iskolačene oči u koje je curila krv direktno sa temena ulubljene lobanje. To ulubljenje me je jako podsetilo na ono koje sam video na nesrećnom telu, pre nekog vremena, ne bih znao da preciziram, jer se i osećaj za vreme beše izgubio. Još je jedna stvar bila upečatljiva na toj likom nepoznatoj masi. Precizni rez ispod brade, iz kojeg je još uvek šikljala topla tečnost što se beše penila na vrelini betona.

Jurcao sam kao mahnit i naposletku stigao do mase koja se nagurkivala pred ulazom. Nekoliko stotina duša je podeljeno u grupice koje su kontrolisali redari i novopristigli pubovi iz interventne. Nekima su uzimali izjave, druge su bolničari pregledavali i smirivali injekcijama. Nekako sam se probio do centra dešavanja i tu zastao, više zbog težine koju mi je knedla u grlu napravila, nego usled užasa koji sam zatekao.

Devet krvavih čaršava je prekrivalo mase koje su ležale na zemlji, dok su se sveže fleke masne krvi širile po belinama tkanina.

Rotaciona svetla, žamor i kuknjava su se preplitali u teškim mirisima natopljenoj atmosferi. Bez obzira na apsurdnost situacije, nekako sam uspeo da ostanem pribran i očajničkim naporima nastavim da tražim Miksu i Jecu. Bauljao sam kroz masu k'o muva bez glave, da bih, naposletku, čuo poznati zvuk, negde pored ulaza u wc. Okrenuo sam se i video ih kako stoje odvojeni od mase i pričaju. Delovali su prilično ambivalentno u odnosu na situaciju, više konspirativno nego uplašeno. U meni se probudila radoznalost, pa sam im lagano prišao sa leđa, ne bih li načuo nešto od njihovog domunđavanja.

„Kako možeš da budeš siguran da je među žrtvama, kada panduri ne puštaju da se priđe krugu?" prvo sam začuo njen glas.

„Bio je pijan i sav rastrojen, jurio je baš ka onoj prokletoj prostoriji, iz koje su izašli. Tamo im je, valjda, bila svlačionica, ko će ga znati." Pravdao je svoju sumnju.

„Devetoro mrtvih jer se profesionalnoj grupi glumaca-kaskadera otelo kontroli u kadrovskom, pa su izgleda primili par manijaka u svoje redove. Kako to da ih nisu ranije pohvatali? Okej, znam da nije potvrđeno da je on jedan od njih, još ih ispituju. Ipak mi je draga osoba, koliko god nepodnošljiv bio na momente."

Kučka, ja nepodnošljiv! A, tvoji napadi dosade, smenjivani napadima bezrazložnog besa? Ni svi klovnovi ovog sveta ne bi mogli da ti udovolje kad te hirovi sustignu. Ma, šta se nerviram, sada ću oboma da kažem šta mislim!

„Živ sam i zdrav, gospodo, kao što vidite! Hvala na lepim rečima! Pored takvih prijatelja..." nisam stigao da dovršim rečenicu, vrisak me je prekinuo. Zurila je u mene sve dok joj zadnjica nije tupo dodirnula podlogu.

Iskolačene oči u strahu su odavale krajnje neprimerenu reakciju, dok se on trgao u stranu i nabio uza zid wc-a, počevši da hiperventilira.

„Zovi, zovi policiju, brzo!“ uspela je da dođe do daha.

„Kakvu policiju, eno ih tamo, saslušavaju one nesrećnike. Može li se znati šta je ovog puta izazvalo tvoju prenaglašenu reakciju i čemu to glumatanje. Hajde, ustaj, a i ti se ne pravi lud. Idemo kući.“ Izgovorio sam istovremeno joj pružajući ruku i okrećući glavu ka njemu. To je samo izazvalo dalja ukopavanja u mestu i novi nalet straha. Koji im je kurac?

A onda je tu farsu prekinuo poznati glas.

„Ponadali ste se da sam mrtav, hehe. Samo predstava u kojoj smo nas devetoro unapred pristali da učestvujemo. Ekipa iz Mimezisa je sjajna, čak su i lažne pandure angažovali. Pravi su obavešteni i nisu se mešali. Jedino su ljudi iz hitne reagovali za slučaj da nekome stvarno pozli. Naravno, kompanija koja poseduje lanac mesara i želi da uloži u filmsku industriju je diskretno finansirala ovoliki spektakl. Ništa se ne bi moglo bez para, zar ne?“ Glas je dolazio iza mojih leđa, a uskoro je uznemiravajuće poznata figura prošla pored mene, tako da je fokus isključivo na njoj, bacivši me sasvim u drugi plan.

„Hoćeš da otkačim zbog tvojih gluposti, šta je s tobom? Koliko godina imaš, jebote?“ grcala je kroz suze besa dok ju je prilika podizala.

„Izvini, ovo je bilo potrebno da bih došao do nekih ljudi. Traže glumce za novi nastavak *Ujedljivih zombija*. Posebno osetljivo mesto je glavna ženska uloga. Neko mora da zameni Micu Krvavicu, pošto je ubijaju u poslednjem delu. Pa sam mislio...“ osmeh joj se vratio na lice i već je popravljala frizuru. Ponovo je imala onaj sjaj u očima, koji se izgubio posle par meseci veze.

„A i ti ćeš da mi trebaš, ako imaš vremena. Treba da se ispeglaju dijalozi i da se osmisli marketinška kampanja. Posao je ozbiljan i jako dobro plaćaju.“ Miksina pažnja je bila na maksimumu, dok je stresao prašinu sa sebe i gutao reči pridošlice.

„Vas dvoje i još sedmoro ćete mi trebati sutra na radnom sastanku, da napravimo koordinacioni tim. Jeco, trebalo bi da vodiš kasting, a ti, druže, da kreneš već da češljaš scenario, prošli scenarista se nije baš pokazao ubedljivim.“ Njih dvoje i još sedam, đavola, ne slušajte tog ludaka. Devet, devet... nisam stigao da izgovorim šta sam hteo, misteriozni, a opet tako poznati čovek se okrenuo prema meni i pogledom mi sasvim oduzeo moć govora, tako da sam mogao samo mumlanje da čujem kako se teško probija kroz moje suženo grlo. Štaviše, to nije bilo najgore što se moglo desiti. Njegove oči, poput neprijateljskih zvezda iz udaljene galaksije su sijale ka meni i lomile mi volju, kidale svest i svaki otpor u nastajanju, a onda sam nešto jasnije uspeo da fiksiram njegovo lice. Prokletnici, to vam je, dakle, plan?! Sve vreme sam u pravu i još sam ublažio očiglednu istinu, oličenu u prisustvu ko zna kakvog zla, pristiglog iz mračnog kutka tog nebeskog ukrasa punog nepojamnih užasa.

„Malo si nas uplašio, jebiga. Zamalo da nas tvoje eksperimentisanje sve stavi u neugodnu poziciju.“ Miksa je progovarao rečima koje sam osećao kako mi se usecaju u dušu što grca u okovima neznane sile. Nije ni slutio koliko je u pravu, niti koliko mu zaista jesam zabiberio svojom prokletom osobinom da čačkam po stvarima koje svi izbegavaju. Ne, ne mogu ovo da podnesem, moram nešto da uradim.

Poznati pridošlica, nastavljač moje nesrećne karme i budući sejač zla u svetu je ponovo progovorio.

„Ne plašite se ovog momka. Savršena kopija klovna zvanog Art, gledali ste *Užasnika*, Demijena Leonea? E, pa – eto vam ga! Kako što vidite, savršena ekipa šminkera radi za Mimezis, koji se polako pretvara u veliki horor studio. Za sada regrutuju volontere po festivalima i skupljaju ekipu od proverenih ljudi sa scene. Nego, da krenemo polako, imam kući brdo ohlađenog piva, dosta nam je svima uzbuđenja za večeras.“ Izgovorivši to, uhvatio je Jecu pod ruku, a ona se sasvim pribila uz njega, dok je Miksa pratio kao po komandi.

Već vidim šta ih i kakva sudbina čeka, ili, ko zna, možda ih iskoristi za nešto još gore? Nikada nisam pomišljao kako bi bilo kada bi se genetika takvog stvora ukrstila sa ljudskom, a sada sam, u svoj svojoj izgarajućoj nemoći motao film u kojem se ova spodoba gužva u mom krevetu sa poslednjom osobom na svetu koju sam voleo. Kako znam da je poslednja? Odakle mi sad takve misli, borim se sa sveprožimajućom silom koja mi lagano iznutra gricka svest i preuzima sve moje mentalne posede. Na sledećem festivalu ću raditi nešto mnogo gore nego sada i to neću biti ja. Ako budem imao sreće, biću sasvim rastočen u nesagledivom užasu dubina prostranstva za koje nisam ni slutio da postoji. Ko su *oni*, sada nije bitno, jedino što želim jeste da pokušam da spasim njih dvoje, moju jedinu vezu sa ljudskošću, za koju ionako nikada nisam mario, ali za koju se sada držim kao za nasušnu kap na dlanu usred pustinje, osećajući da me guta i vari nešto užasno, neprijateljsko i nesagledivo.

Umesto odgovora na silna pitanja i slutnje što su mi kidale svest u paramparčad, stigao je pogled onoga koji se sada šeta u telu koje sam nekada tako dobro poznavao.

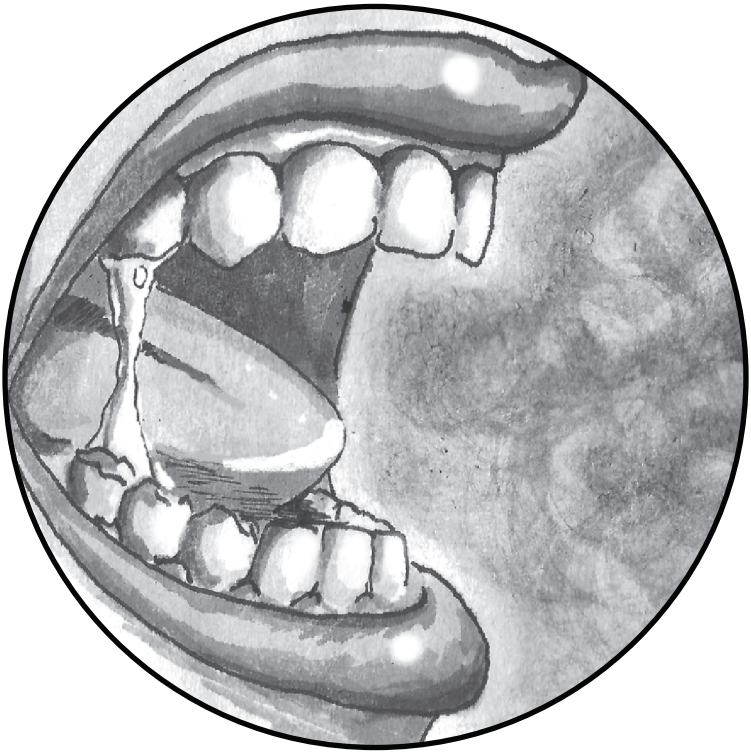
Nakezio se i laganim pokretom glave mi pokazao ka ulazu u wc, da bi se potom izgubio stežući je oko struka i spuštajući lagano ruku na dole, preko njene mekane kože. Za njom je ostao trag parfema koji mi je rovario po raspilavljenim emocijama. Boleo me je osećaj da je poslednji put vidim, da ih oboje poslednji put imam u percepciji, ali silina kojom me taj stvor beše okovao je prejaka da bih se okrenuo i proizveo bilo kakvu reakciju.

Jedino što je preostalo je da se pokorim i poslušam zlotvora, te sam krenuo ka vratima wc-a. Smrdljiva prostorija, sa ogromnim hodnikom i nizom klonjara iz kojih je curila smradna žućkasta tečnost u potočićima, stvarajući barice koje su isparavale na sparini. Ta pogana jara mi se uvuče u nozdrve, ali to svakako nije bilo najgore što me je snašlo. Niti grubi crteži na zidu, nastali pre kratkog vremena, ako je suditi po vlazi braonkastog materijala koji je korišćen. S moje leve strane je ogledalo. Okrenuo sam se, sasvim polako pokušavajući da se ubedim kako je sve u redu i kako sam samo utripovao sve od previše piva, loše vožnja u fotelji, a sve to u kombinaciji sa urođenom paranojom. Ništa od toga, nade su padale dok mi se lagano, na ispucaloj površini ogledala otkrivala savršena maska ubice iz jednog od omiljenih mi slešera. Zagledao sam to remek-delo šminke, a osećaj teskobe i proždiranja bića od iznutra je zamenila radoznalost zbog novog identiteta. Pipao sam bledu kožu, koja je podsećala na kožu Drakule iz pogrebnog karavana, s početka večeri. Čak je i u pogledu bilo nečeg sličnog i jednako bezličnog. Kako sam se udubljivao u ovo bizarno istraživanje, tako sam prilazio bliže staklenoj površini, tako da sam skoro dodirnuo sopstveni odraz. Tad sam shvatio šta me je toliko uplašilo kada sam video sličnog sebi kako se lepi za šoferku vozila. Nisam imao dah, baš kao ni on.

Staklena površina se nije maglila, koliko god da sam pokušavao da dišem u nju. Grebao sam i lepio prste, ali tragova skoro da nije bilo. Ni daha, ni otisaka, niti trunke žara u tom pregorelom pogledu koji bi se sasvim sigurno gušio u suzama da je ovo telo moglo da ih proizvede.

Uto se začu unjkavi smeh iza mene, a ja sam se malo odvojio od staklene površine, tek toliko da u odrazu vidim omalenog tipa sa cvikerima kako me fiksira pogledom i cereka se poput hijene, dok u ruci drži otvorenu filmsku klapu, spremnu da se spusti poput sečiva giljotine.

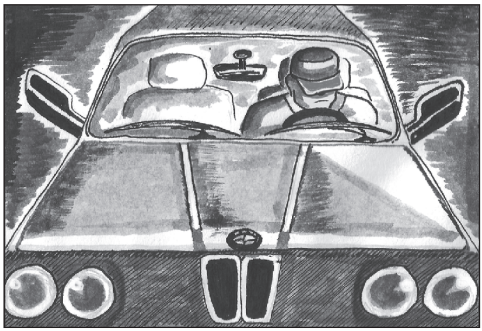
Najbolji

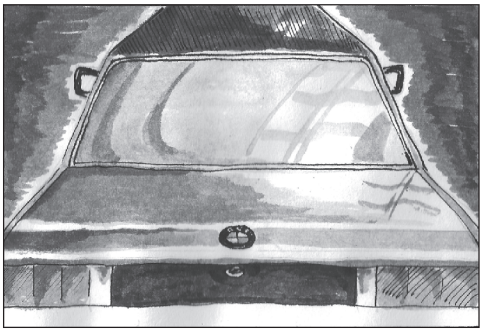
Crtež: **Nevesta**

Ideja: **Yog**

OD KADA PAMTIM ... RAZMIŠLJAM, DVOUMIM SE I PREPIREM SAM SA SOBOM

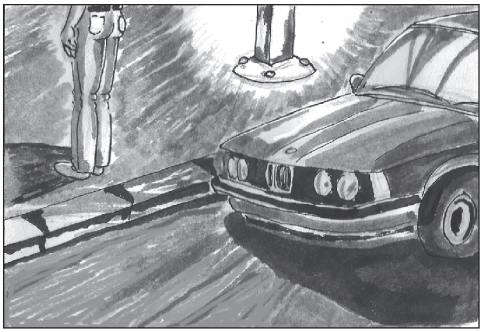
BEZBROJNA SANJARENJA, FANTAZIJE I ... NEUSPEŠNA BORBA PROTIV NAGONA

A KASNIJE – DUGE, DUGE GODINE PLANIRANJA

DA BIH BIO BOGAT OD FISA, GEJSIJA, BANDIJA I DAMERA ...

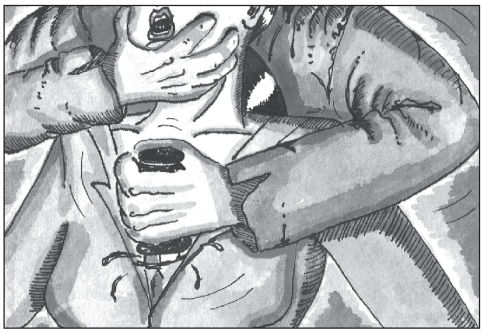
DA BIH BIO

NAJBOLJI

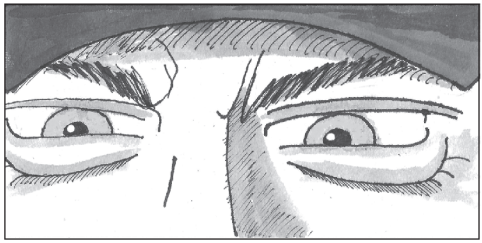

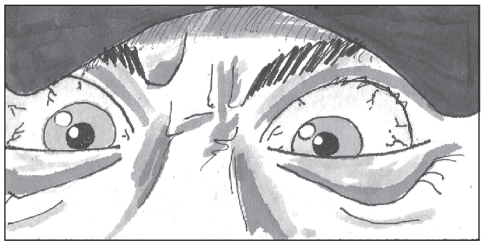

ZA PRVO . . .

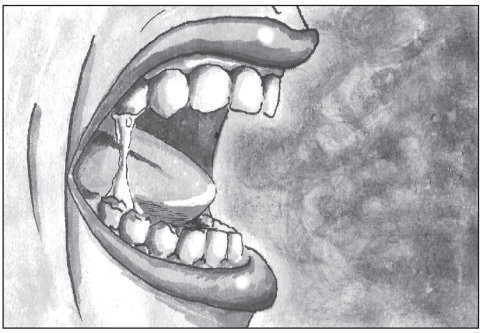
. . . BRZO, TIHO,

SAVRŠ . . . ?!

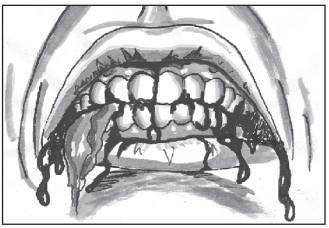

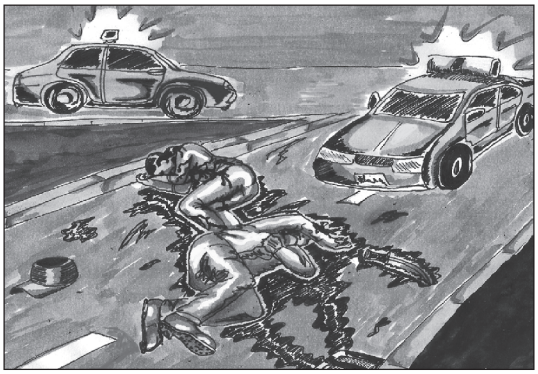

JEDAN ČOVEK SPASAO SVET PRE MNOGO GODINA!
KO ZNA...
KOLIKO ZARAŽENIH BI SADA BILO DA ON NIJE PRIMETIO I UKLONIO PRVOG ZOMBIJA

ŽRTVOVAO JE SEBE ZA NAS,
JER TO JE ONO ŠTO NAJBOLJI RADE

Nesvršeni student filmske režije u ulozi snimatelja, apsolvent produkcije na poziciji tonca i bivša sekretarica sa privremenom beogradskom adresom, na mestu reporterke. Polako sam počinjao da verujem da za neuspeh mojih do sada snimljenih filmova (ako uopšte mogu da ih nazovem tako) treba da zahvalim isključivo sopstvenom odsustvu talenta za odabir saradnika. Da budem iskren, reportaža o nasilju nad ženama bila je daleko od bilo čega što je moglo da mi prokrči put do pozicije reditelja horor filma. Pa ipak, povremeno sam prihvatao honorarne poslove poput ovog, trudeći se da pohvatam što više od rediteljskog zanata, maštajući u potaji o karijeri filmadžije i nadajući se da ona neće doći prekasno. Uostalom, kao diplomirani etnolog pripadao sam društvu nesnađenih i onih koji su nakon završenog fakulteta tavorili između želja i moranja, živeći po principu daj šta daš.

Dobovanje Sašinih prstiju po drvenom stolu i njegovi pokušaji da impresionira Ivanu pričom o objektivima, polako je prelazilo granicu mog strpljenja. Dodatno me je iritirao i uporan tinjajući vonj ogromne naduvene ribe, koja se raspadala na nekoliko metara od nas, nasukana u korovljivom plićaku Jezave. Gledajući u plutajuću crkotinu razmišljao sam da li bi me ovakav prizor dočekao i negde u inostranstvu, ili je ovaj specijalitet bio rezervisan isključivo za ponudu ovdašnjih ugostitelja. Doručak u restoranu pored reke, pre snimanja, bila je Ivanina ideja. Iako je verovala da ostavlja utisak graciozne osobe, prefinjenog ukusa i manira, s vremena na vreme bi me zapanjila nekom sočnom psovkom ili iznenadnim grohotnim smehom, koji bi više priličio

planinskom drvoseči nego devojci. Uostalom, njen tanjir bio je prazan dok je na stolu ispred mene bila popijena samo kafa. Tinjajući bol u želucu i mučnina, signalizirali su mi da neko duže vreme neću imati ribu za ručak.

Backov telefon je zazvonio baš u trenutku kada je Saša šakama kadrirao neki prizor na obali, pozivajući Ivanu da baci pogled i kaže mu šta misli. Visoko podignuta ruka naglo prekinu čavrljanje.

„Evo me u nekom selu. Ne znam. Negde kod Velike Plane. Livada, Livat, nemam pojma. Nije ni važno sad, slušaj, trese mi taj prednji levi, desni, otkud znam. Preko šezdeset kad vozim nešto mi lupa."

Ivana na trenutak pogleda u mene, kolutajući očima i pokazujući prstom na slepoočnicu.

„Ne lupa njemu u kolima, nego ovde".

Sašin izveštačen ulizički smeh prestade istog trenutka kada ga Backo prekorno pogleda, pokrivši prethodno šakom slušalicu i izgovorivši bezglasnu psovku pomeranjem usana. Sećanjem su mi proletale reči nekakve dečije pesmice koja je govorila o značenju drugarstva.

„Ma, svraćao sam pre polaska kod vulkanizera, išao na centriranje trapa. Skidali su točak i kažu da je otišao krst na poluosovini, jebem li ga. Rekoše da mogu da vozim, samo da ne idem daleko. Misliš da ne treba da rizikujem? E, pa sad je kasno."

Ivanin pogled kroz poluspuštene kapke govorio je dovoljno.

„Ništa, ajde uzmi pa ćemo montirati kad dođem. Otkud znam, valjda za dan, dva, kad Ejpril O Nil snimi ovo sranje od priloga."

Prekinuvši vezu Backo nas počasti jednim rasejanim pogledom, pre nego što zagrize šaku uz potmuli jauk. Glasom bivše sekretarice koja se godinama trudila da uz dozu poslovične empatije i odglumljene blagosti,

pred nadređenima ublaži dejstvo ne baš najprijatnijih vesti, Ivana je tobož smirivala Backa.

„I? Šta je sad iskrslo?“

„Osamdeset evra je deo, i to polovan, plus ruke. Ode moj honorar u bunar.“

Prinudna reporterka se kiselo osmehivala.

„Pa dobro, popravićemo kola pa ćeš opet moći da nas voziš…“

Backovo lice najednom poprimi ozbiljan izraz. Udarivši spoljnim delom dlana o astal i umalo ne prosuvši svoju limenku *Jelena*, on prekide devojčinu priču.

„Neću više da snimam ova sranja.“

„A šta bi ti da snimaš?“

„Nije bitno šta bih ja da snimam, ali pun mi je više kurac tih vaših nevladinih organizacija i sektora koje finansira pitaj boga ko i zbog čega. Ej, daju pare za snimanje nasilja nad ženama u selu kod Velike Plane. Što to nismo snimali u Beogradu?“

Ivanini inače bledi obrazi polako su poprimali crveniju boju.

„Zato što postoji život i izvan grada. I ovde ljudi, verovao ili ne, tuku svoje žene, a za to niko ne mari, zato što se ne zna.“

Pogledavši Sašu pa mene, Backo sleže ramenima i odmahnu glavom.

„Ma ’ajde, molim te. U mojoj zgradi mogu da ti nađem pet ljudi koji biju ženu svaki dan. Lepo to snimimo tamo i uzmemo pare, ne trošimo gorivo, meni ne rikne krst na poluosovini i na kraju svima bude dobro.“

Ivana je bila uporna.

„A to što nikoga nije briga šta se događa na selu. Šta ćemo sa tim? Mene interesuje stvarno stanje stvari. Hoću da imam komparativan prikaz nasilja u gradu i na selu.

Pljesnuvši ponovo šakom o sto i nasmejavši se usiljeno, Backo opet pogleda u nas dvojicu. Glas mu je isijavao čistom ironijom.

„Sigurno je jako velika razlika. Pa, da. Ovi u gradu, pre nego što ženi lupe šamar, verovatno stave svilenu rukavicu.“ Uzdahnuvši glasno on spusti pogled, pa odmahnu rukom. „Stvarno ne mogu. Kad vidim na šta trošimo vreme i pare, dođe mi da sve batalim i odem na selo da čuvam ovce.“

„Mislim da bi ti sa ovcama bolje išlo.“

„Ovce tamo, ovca ovde. Koja je razlika?“

Ivana se ljutito okrete ka meni.

„I ja ovo treba da trpim?“

Nakon kraćeg gunđanja Backo zgrabi limenku, potegavši nekoliko velikih gutljaja. Vratio ju je na sto uz tresak, obrisavši teatralno usta rukavom.

„Da sam snimao samo horore, kao što sam hteo, do sada bih već imao svoju *Leptiricu*.“

Ivana se osmehnu kiselo.

„Samo ti popij još koje, ovako sabajle, doguraćeš do Holivuda.“

Od prvog minuta kada sam ih upoznao, nadajući se da sam konačno kompletirao ekipu sa kojom ću moći da radim, videlo se da stvari neće ići glatko. Mislio sam da je animozitet među njima privremen, i da će se odnosi izgladiti do sledećeg odlaska na teren, ali nisam bio u pravu. Štaviše, bivalo je sve gore. Ivana mi se jednom, u poverenju, poverila da je Backo neodoljivo podseća na bivšeg dečka, siledžiju, sa kojim je neko vreme živela i od koga je pobegla glavom bez obzira.

Verovatno da je upravo to i bio razlog njenog tako strastvenog zalaganja za priloge, koji su za temu imali nasilje nad ženama. Savetovao sam joj da pokuša da prevaziđe lične frustracije, da je ovo samo posao i da će

vremenom naučiti da prihvati Backa kao saradnika koji je, iako beskrajno duhovit i drag, imao običaj da na neke ljude reaguje sa vidnom zadrškom. Njegova distanca bi obično nestajala posle određenog vremena, pa sam se nadao da će i među njima doći do poboljšanja odnosa. Ispostavilo se da, kao i u većini slučajeva kada je trebalo da donesem neki sud o ljudima, nisam bio u pravu.

Uzimajući telefon i paklicu cigara, Backo nervozno ustade od stola.

„Biću u autu."

„Odavno si ti u autu, prijatelju, ali nikako da shvatiš". Iako je očigledna ljutnina izbijala iz svakog njenog pokreta, Ivana je poslednju rečenicu izgovorila tiho, gotovo sebi u bradu.

Pored nervoze među članovima ekipe, nervirao sam se i zbog sopstvenog mobilnog, koji je baš tog jutra rešio da započne bojkot. Pitao sam Sašu koliko je sati, ali je Ivana bila brža.

„Osam i trideset."

„Osam i trideset jedan", viknu Backo bez osvrtanja, koračajući ispred nas prema parkiralištu.

Uprkos svežem julskom jutru, u automobilu nas je dočekala nesnosna vrućina. Osećao sam da je pred nama pakleni dan, ali nisam mogao ni da pretpostavim da će noć biti mnogo, mnogo gora.

…

Krckanje šljunka pod točkovima obaveštavalo nas je da smo nadomak odredišta. Rezak metalni zvuk iz pravca prednjeg levog točka, ispunjavao nas je dozom nelagode. Saša je delovao najzabrinutije. Okrenuvši se ka Ivani podiže prst visoko.

„Osećaš li kako trese?"

Zagledan u put pred sobom, Backo je nastavljao pređašnjim tonom.

„Ta ni turbulenciju u avionu ne bi osetila“.

Činilo se da je Ivani bilo dosta. Iskolačivši svoje ionako krupne oči viknula je toliko glasno, da me je razbudila jače nego jutrošnja kafa.

„Molim te, smiri ga kako znaš i umeš ili ja idem kući. Reditelj si i tvoja je dužnost da kontrolišeš ovakve stvari.“

Taman kada sam zaustio da kažem kao je Backo takav zato što mu se Ivana sviđa, „Ko se bije taj se voli“ i slično, sa vozačevog mesta začusmo jedno kratko i oštro „Stigli smo“.

Gubitak autoriteta, reditelja može skupo da košta. Činilo mi se da sam kilometrima daleko od bilo kakvog kontrolisanog orkestriranja i da situacija polagano klizi ka nečemu što bi, najblaže rečeno, moglo da se opiše kao kreativni haos. Sa druge strane tešio sam se time što je, od kada znam za sebe, srećnik bila reč koja je najviše puta izgovarana uz moje ime. Nadao sam se da će se i ovoga puta stvari volšebno okrenuti u moju korist. Kako? E, to je već bilo u nadležnosti fortune i njenih pomoćnika, a ja nisam voleo da se mešam u tuđ posao.

Zaustavili smo se ispred dotrajale i nakrivljene tarabe. Jedan deo, onaj do ulice, bio je potpuno truo i poduprt sa dvorišne strane ramom starog bicikla marke „Partizan“. Avlija je bila zapuštena i krcata praznim flašama raznih alkoholnih pića, među kojima je dominirao vinjak.

Uprkos opštem nemaru, na tarabi je umesto slike psa, stajala uredno uramljena fotografija široko nasmejanog čoveka, kome je falio čitav red prednjih zuba. Ispod slike, velikim slovima bilo je ispisano – „NE ULAZI! UJEDAM GORE OD KERA. MIKA PICULAN.“

Razmenismo nekoliko zbunjenih pogleda i opet, pre nego što sam stigao da otvorim usta, Backo je bio brži.

„Domaćineee!“

Iz nekog od komšijskih dvorišta zalaja pas, a negde iza kuće začusmo potmulu riku krave.

„Oooooo, domaćine! Jesi živ!“

Nedaleko od nas glasno zaškripaše ulazna vrata. U dvorištu sa desne strane ugledasmo onižu staricu, koja je polako koračala ka nama. Njeno dvorište predstavljalo je suštu suprotnost od onog pred kojim smo stajali.

„Koga tražite?“

Ovoga puta nisam dozvolio nikome da govori umesto mene. Iznenadih se revolveraškom brzinom sopstvenog odgovora, kazavši joj koga tražimo.

Starica nas je nekoliko trenutaka gledala, škiljeći znatiželjno na jedno oko.

„A šta će vam?“

Dok sam uzimao vazduh i spremao se da odgovorim, iza leđa sam već čuo Backa kako viče.

„Mi smo novinari iz Beograda, majko! Snimamo prilog o nasilju nad ženama, pa su nas uputili na vašeg komšiju! Imamo informaciju da je nedavno privođen zbog toga što je pretukao ženu! Evo i našu reporterku je do skoro zlostavljao momak, pa je rešila da snimi reportažu na tu temu!“

Video sam Ivanu kako besno skreće pogled i govori sebi u bradu. Psovka je bila toliko jasna da bi se videla i iz aviona. Prišavši do same ograde, starica se nasloni rukama na gornji deo koji joj je dosezao tačno do brade. Gledala je čas u Backa čas u Ivanu, verovatno pokušavajući da pronikne u istinitost rečenog.

„E, moje dete. Sa muškima moraš da otvoriš četvore oči. Ja se zato nikad i nisam udala.

Osmehujući se kiselo Ivana zausti da nešto kaže ali je, na iznenađenje svih nas, preduhitri Sašino pitanje.

„A gde bismo mogli da nađemo gospodina Miku?“

„Nije on nikaki gospodin. To je đubre neopevano. Niki živ ne zna kol’ko se puta ženio. Ova poslednja ga je napustila odma’, čim je podig’o ruku na nju. Pametna. Njega su malo držali u miliciju, pa su ga pustili. Šta će i oni od njega. Kad je prebio prošlu ženu odlež’o je bogme neki mesec. Taj ti je neradnik nebeski. Po ceo dan sedi pred kafanu, il’ peca tam’ na Jezavu. Ne zarezuje ni zakon, ni ženu, nikog.“

Backo priđe do same ograde.

„A gde možemo da ga nađemo?“

Žena zatvori oči na trenutak pa odmahnu rukom.

„To ne znam. Ume on tako da u’vati džadu i ode, da se izluftira. Bude posle neko vreme miran pa opet k’o i pre.“

Zahvalivši se starici okrenuo sam se ka članovima ekipe, šireći ruke. Činilo se da od reportaže neće biti ništa. Sama pomisao na još jedan nerealizovan prilog, kao i mogućnost da jednom za svagda ostanem bez posla TV reditelja, na moje čuđenje nije me ni malo plašila. Prilika da ostatak dana provedem u svom malom beogradskom stanu, uz neki film i hladno pivo, umesto u snimanju na plus ko zna koliko kome nisam video svrhu, smešila mi se toplo i široko. Bio sam spreman da uzvratim osmeh. Dok smo sedali u auto kratko saopštih ostalima da danas neće biti snimanja, da ću da sredim sve sa producentima i da ću, već za koji dan, ugovoriti novo snimanje. Ovo poslednje bila je teška laž, ali to je bilo sve što sam u tom trenutku mogao da im ponudim.

Umesto jednoglasne podrške u koju sam bio siguran, dočekalo me je iznenađenje. Kao po navici, Backo je predvodio pobunu.

„I šta sad? Lomatali smo se čitavo jutro ni za šta?“

Trudio sam se da zvučim diplomatski pa rekoh da je bolje jedno izgubljeno jutro, nego čitav dan, da su za podne najavljene ogromne vrućine, da je siledžija uhvatio tutanj i da su šanse da ga pronađemo nikakve, da eventualno otkazivanje ili promenu plana snimanja moramo prethodno najaviti ljudima iz produkcije, i još koješta što je počinjalo sa „da“ a imalo sličan smisao. Sedeći na mestu suvozača mogao sam jasno da vidim oluju koja je na trenutak protutnjila ispod Backovog lica. Osetio sam nelagodu. Činilo mi se da vidim potpunog stranca a ne čoveka koga sam smatrao jako bliskim saradnikom. Iako je njegov pogled bio prikovan za moje oči, imao sam utisak da gleda nekud kroz mene.

„Znaš kad ćeš ti da snimiš igrani film. Nikad.“

Bezuspešno sam pokušao da ponovo zaigram na kartu smirenosti, pitajući ga kakve veze imaju film i reportaža.

„Velike, prijatelju“, odgovori on. „Ako te ne zasvrbe dlanovi i ako se ne zapališ svaki put kad ti se ukaže prilika da snimaš, nemaš šta da tražiš u ovom poslu.“

Pokušao sam da ga smirim predočivši mu da je, još koliko jutros, dok smo sedeli u kafani on bio taj koji nije želeo da snima.

„Pa ne moramo mi ni da snimamo ovog Piculana. Vidiš koliko je selo.“

Naslućivao sam šta hoće da kaže. Još od studentskih dana nas dvojica smo bili opsednuti idejom snimanja prvog pravog domaćeg horor filma, zasnovanog na nekoj autentičnoj ovdašnjoj temi, kojim bi prokrčili sebi put do inostranstva.

Neprestano smo govorili o tome kako treba iskoristiti ambijent sela i neku od jezivih priča koje su, u smislu potencijalnih filmskih tema, tavorile netaknute. Bili smo

nezajažljivi poznavaoci i konzumenti žanra gutajući sve što bi nam došlo do ruku, od klasika, odgledanih i po nekoliko desetina puta, pa sve do najopskurnijih uradaka koje smo pronalazili na zabačenim i mračnim delovima interneta. Njegova karijera je delimično išla u željenom pravcu, pošto je već uspeo da potpiše nekoliko kratkih filmova sa elementima strave, dok je moja nezaustavljivom brzinom klizila u dokumentarizam, što me je užasavalo. Nekoliko obimnih svezaka na kojima je pisalo „Ideje“, od korice do korice ispunjenih opisima retkih obreda, svedočenja o susretima sa mitskim bićima, tajanstvenih mesta i slično, skupljalo je prašinu, dok sam ja gubio vreme snimajući filmove o pentakostalcima u Leskovcu, beogradskim beskućnicima ili reportaže o nasilju nad ženama, poput ove. Izgledalo mi je da sam svakim danom bio sve dalje od ostvarenja snova i da dan mog velikog rediteljskog debija, najverovatnije, nikada neće osvanuti.

Okrenuo sam se ka zadnjem sedištu. Saša je samo tupavo mahao glavom, što je moglo da znači da se slaže sa Backovim rečima, ali i sto drugih stvari, dok je Ivana po prvi put od jutros stala na stranu mog oponenta.

„Ja sam takođe protiv toga da se ovako rano vraćamo za Beograd. Kad smo već ovde sigurna sam da bi trebalo da pronađemo neku zanimljivu priču. Ovo o nasilju možemo i kad se vratimo. Eto, Backo reče da kod njega u zgradi ima puno materijala.“

Dok je govorila Ivana je nekoliko puta pogledala ka njemu i, smeo bih da se zakunem, diskretno mu se nasmešila uglom usana.

Ubio me Bog ako ikad uspem da razumem žene. Taman kada sam hteo da priznam da sam nadglasan, želeći da čujem još i Sašino mišljenje pre nego i potpuno priznam poraz, začu se strahovit udarac u staklo pored moje glave.

Ivana potmulo vrisnu, dok Saša i ja poskočismo kao opareni. Jedino je Backo čvrsto stiskao volan, smejući se iz sveg glasa. Iza podignutog stakla pored suvozačevog mesta gledalo nas je lice bez osmeha. Pripadalo je prvoj komšinici Mike Piculana. Ne prestajući da se smeje, Backo je posegnuo za komandom elektronskog podizača.

„Kaži, majko?“

Sa ove udaljenosti staričino lice izgledalo je poput dotrajale krompirove ljuske. Činilo se da bore naležu jedna na drugu kreirajući nekakvu mapu, čiji nam je sadržaj bio nedokučiv. Njene vodnjikave plave oči gledale su u Ivanu.

„Rekoste da ovo dete ima muke sa momka?“

Backo opet bi brži.

„Šta da vam kažem. Gori je od ovog vašeg komšije.“

Videlo se da je Ivana htela da progovori ali da se snebiva zbog staričine blizine. Njena oštrina nestala je netragom. Izgleda da iznenadna pojava vremešne žene nije uznemiravala jedino Backa.

„Tu u selo ima jedna baba, ovak’o ko i ja, Stanika se zove. Ona je šojmanka. Nema toga kome ona ne mož’ da pomogne. Kad izađete opet na drum, vozite se do žuti mos’ a onda skrenite na zemljani put, on je odma’ tu sa desnu stranu. Idite do kraj i tu vam je Stanikina kuća. Ako vam ona ne pomogne, neće niki.“

Rekavši to, starica se okrenu bez pozdrava i odgega nazad u dvorište.

Gledali smo se nekoliko trenutaka a onda je Saša progovorio, po drugi put u poslednjih pet minuta. Udarivši Backa u rame, nasmejao se glasno.

„Ljudi. Eto nam priče!“

Staričina soba bila je okićena i šarena poput novogodišnje jelke. Po zidovima su bile okačene ikone svih pravoslavnih svetaca za koje ste ikada čuli, a ispod njih, na starinskim natkasnama poređanim duž jednog čitavog

zida, stajali su amuleti koji ni meni, kao etnologu, nisu bili poznati. Bočice sa raznobojnim tečnostima, metlice, osušene trave, karte, drvca raznih veličina, suve riblje glave, poređane po veličini, koje su zevale u nas razjapljenih usta i bez očiju, svežanj vrbovog pruća, tegle ispunjene nekakvim mutnim tečnostima, nalik na bozu, čiju sam svrhu mogao samo da pretpostavljam, zavežljaj, po površini isflekan obiljem krvavih mrlja, i još štošta drugo. Stanika je bila sušta slika starice sa sela, zabrađena maramom, pogrbljena, spora i slepa. Ipak, uprkos činjenici da nas je bez ijedne reči protivljenja pustila u kuću, osećali smo se neprijatno.

Još na ulazu u kućerak primetio sam da pred njenom kapijom, a ni u dvorištu, nema ljudi. Podučen iskustvom sa terenskih praksi, navikao sam da prilikom posete nekoj od seoskih vračara (a obišao sam ih, opisivao i snimio verovatno preko pedeset) pred kućom neke od njih obično zateknem gužvu. Pritisnuti mukom ljudi nisu žalili para ni vremena, a neretko se dešavalo da čitava ulica u kojoj je živela neka od ovakvih žena, bude doslovce zakrčena automobilima, među kojima je bilo i mnogo onih sa inostranim tablicama. Dvorište ove vračare bilo je pusto, bolje rečeno, sablasno.

Zaustavivši auto, nađosmo se u čudu. Izgledalo je kao da stojimo pred napuštenim imanjem. Trošni kućerak od žive cigle, dotrajala ograda od pletara i ko zna kad razvaljena kapija, odavali su sumorni utisak. Bilo je još gore nakon što, na staričino kratko mahanje rukom, uđosmo u avliju.

Nije bilo životinja, drveća, niti ijedne vlasi trave. Nigde glasa ljudskog ili neljudskog. Samo gola zemlja, utabana i pusta, nastanjena jedino mrtvom tišinom. Bilo je tu još nečeg što je dodatno doprinosilo nelagodi. Dok smo izlazili iz zagrejanog automobila, ispred kuće nas je dočekao

osvežavajući dašak laganog letnjeg povetarca. Međutim, kako prekoračismo granicu koja deli avliju od prilaznog puta, vetra kao da je nestalo. Da li zbog blizine starice koja je, iako slepa, delovala kao da zna o čemu razmišlja svako od nas, tek, bojao sam se da progovorim sa bilo kime od svoje družine i pitam ih osećaju li isto što i ja. Jedino je Ivana, dok smo još stajali pred imanjem, uplašenim i gotovo paničnim glasom predložila da ipak nađemo drugu temu i odmah odemo, ali već je bilo kasno. Na pragu je stajala vračara, okrenuta ka nama, piljeći praznim pogledom kao da nam ponire u duše.

Pokazavši nam rukom da sednemo, ona je bez reči stavila lonče na šporet, koji je goreo uprkos nesnosnoj vrućini. Na brzu ruku i u kratkim crtama rekosmo ko smo i šta nam treba, dobrano prikrivši istinu. Priču je opet preuzeo Backo (na čemu sam mu ovoga puta bio veoma zahvalan) koga jedinog, izgleda, nije uznemiravalo ništa u vezi starice. Kao po običaju, govoranciju je podešavao u skladu sa okolnostima, tako da nije spomenuo ni reč o nasilju nad ženama, Miki Piculanu niti tome ko smo ustvari. Umesto toga, ni ne trepnuvši predstavio nas je kao članove velike produkcijske kuće koja, ni manje ni više, saradjuje sa holivudskim gigantima i traži autentične domaće priče na osnovu kojih bi se snimali visokobudžetni filmovi za inostrano tržište. Pomenuo je još i da su šanse da glavešine iz produkcije odaberu baš ovaj snimak veće, ukoliko on bude senzacionalniji te da starici, stručnjaku za gatanje, bajanje i skidanje čini, verovatno neće biti problem da nas pusti da snimimo nešto od toga.

Jednom rečju, biće mnogo para i za nas i za nju. Gledajući raspričanog Backa, divio sam se njegovom umeću da u deliću sekunde isklizne iz situacije i uživi se u ulogu. Kakva produkcija, režija i snimanje zvuka, bio je rođeni glumac. Priču je povremeno potvrđivao i Saša, naznačavajući i

ponavljajući pojedine Backove reči poput eha. Pretpostavljao sam da stara žena, koja je verovatno najveći deo života provela u ovom kućerku, bez struje, televizora i predstave o tome šta su Holivud i blokbasteri, neće uspeti da razume vrednost ponude bez dodatnog ubeđivanja i upornosti. Osećajući da se predomišlja i da smo, možda, na pragu da propustimo odličnu priliku, i ja počeh da šećerim i obećavam silni novac samo ako snimimo nešto do sada neviđeno. Jedino je Ivana sedela na krevetu, šćućurena i bez reči, gledajući nas kako skačemo i oblećemo oko žene kao osice.

Saslušavši našu priču i stavivši ispred svakog po šolju kafe, vračara se pogrbi pored šporeta i, otvorivši vratanca, poče da džara po vatrištu. Izgledalo je kao da joj treba vremena da razmisli. Dok je ona poslovala oko razbuktalog plamena, mi smo komunicirali pogledima i rukama. Podizanjem palca i klimanjem, Backo nas je uveravao da je baba „pečena“ i da joj treba još samo malo da prevagne. Ivana je jedina bila protiv. Skrštenih ruku i glave okrenute od nas, odbijala je bilo kakav vid podrške. Iako nije govorila bilo je jasno da su strah i avetinjski ambijent u kome smo se obreli a koji smo nas trojica, u želji da dođemo do dobre priče sve više smetali s uma, učinili svoje. Ivana je bila žena, a žene imaju barem jedno čulo više i oprez koji nikad ne spava.

Dok smo se domunđavali, starica se naglo uspravi i okrete glavu ka Ivani. Kao da je osećala da je baš ona glavna prepreka ka ostvarenju izrečenih obećanja.

Da li zbog iznenadnog pokreta, staričinih praznih očiju ili nečeg trećeg, tek, nakon što je vračara pogledala Ivana je ostala kao ukopana u mestu, ne gledajući više ni u koga i ni u šta, osim u nju. Izgledalo mi je da se između njih dve na trenutak uspostavila nekakva nit komunikacije, neuhvatljiva i nevidljiva za nas trojicu. Zatvorivši vrata na

šporetu stara žena je došla do dovratka, okrenula se ka nama i progovorila po prvi put od kako uđosmo u njenu kuću. Dočekalo nas je još jedno iznenađenje. Uprkos neuglednoj spoljašnjosti i verovatno veoma velikom broju godina (bilo je nemoguće odrediti da li joj je sedamdeset, osamdeset ili preko sto) njen glas je delovao neobično melodično, sveže i nekako slatko. Ne znam na šta je tačno mislio tvorac izreke „Govori kao da mu teče med iz usta“, ali slepa vračara iz Livata govorila je baš tako. Da je nisam prethodno video i da sam sudio samo po glasu, zakleo bih se da pripada nezemaljskoj lepotici.

Pre nego što nam je pokazala ka izlazu Stanika je izgovorila samo jednu rečenicu, glasom koji je u mojoj glavi istog trenutka odagnao svaki strah i sumnju.

„Čekajte me noćas kod Jankovog spruda“

…

Oduvek sam verovao da na selima mrak pada brže nego u gradu. Tako je bilo i ovoga puta. Nismo stigli ni da se osvrnemo a već smo sedeli na obali Jezave, kraj mesta za koje su nam nešto ranije u selu objasnili da je Jankov sprud. Čekali smo i ulazili u dvanaesti sat prepirke oko toga jesmo li normalni i šta se danas zaista desilo.

Zapravo, Ivana je bila ta koja je vikala, dok smo nas trojica uglavnom ćutali, svako u svojim mislima i sanjarenjima. Šta više, kako mi je kasnije ispričala nas trojica smo, nakon izlaska iz vračarine kuće bili pitomi poput jaganjaca, rasejani i zaneseni.

Od tog trenutka pa sve do sledećeg jutra, Ivanin glas mi je zvučao poput udaljenog graktanja vrane koji, iako dosadan, nije mogao da naudi. Čuo sam je kao kroz nekakav magleni veo i slušao kako se ljuti, kune, preti, moli i preklinje, ali sve je bilo tako nevažno spram prelepe letnje noći koja je obećavala nešto nedodirljivo i daleko a

opet tako slatko. Ogromni mesec se ogledao na mirnoj površini, doprinoseći bajkovitoj atmosferi da sam, po ko zna koji put te noći, ubeđivao sebe kako treba prodati stan u gradu i doseliti se ovde.

Saša i Backo su petljali oko opreme, bez reči. Samo jedanput sam ih čuo da komentarišu mesečinu, dodajući kako je to srećna okolnost pošto nismo imali dodatno osvetljenje. Primetih da povremeno izviruju ka puteljku odakle je svakog časa trebalo da stigne ona. Ne znam za njih dvojicu, ali ja nikako nisam mogao da odagnam ženski glas koji mi je odjekivao umom, nudeći raj ako samo dočekamo ponoć na Jezavi. U ustima sam još uvek osećao ukus kafe, najslađe i najlepše koju sam popio u životu. Bio sam smiren i srećan, kao nikad pre toga.

U neko doba začusmo korake. Osetih kako mi srce ubrzano lupa, ali ne od straha. Nedugo potom, na puteljku koji je vodio iz sela videsmo devojku kako hoda ka nama. Bila je odevena u dugu vezenu haljinu od crvene čoje, koja se spuštala sve do tananih listova obasjanih mesečinom, visoka, tanka i prelepa. Preko haljine je nosila skupocenu košulju od svile, kakvu sam samo jedanput video u muzeju, a sa ramena joj je visila pletena šarenica. Na glavi je imala masivan tarpoš okićen dukatima, ispod koga se, poput vodopada, slivala gusta crna kosa u talasima.
Hodala je bosim stopalima koja su mogla da stanu u šaku, neprestano se smešeći i gledajući ka nama, tačnije, meni.

Bio sam siguran da su taj pogled i širok zavodljiv osmeh koji je topio srce i obećavao mnogo, bili namenjeni meni i samo meni. Nismo se pitali ko je, niti zašto dolazi umesto starice. Ništa nije bilo važno sve dok je bila tu, pred našim očima, nasmejana i lepa poput boginje.

Došavši do obale, devojka odloži torbu i poče da se skida. Nas trojica smo stajali nešto dalje, ustreptalih

srdaca i razrogačenih očiju. Odbacivši odeću, ona stopalom dotače vodu, okrenuvši se još jedanput ka nama sa osmehom i prstom preko razvučenih usana. Pokazivala nam je da ćutimo. Udaljivši se nekih desetak metara od obale, poče da peva. Pesmu je pratilo njihanje njenog tela, koje je do pola bilo pod vodom, a od pola izloženo našim razularenim pogledima. Voda se talasala lagano, u početku skladno i ritmično da bi posle nekog vremena, kako je ples postajao jači, bivala sve bešnja. Uprkos umoru, tami i neuhvatljivim pokretima rasplesanog tela, činilo mi se da u vodi oko devojke vidim čovekolika obličja, kako se izvijaju i plešu sa njom. Video sam, ali kao da nisam, tačnije, nije me bilo briga. Najednom osetih nesnosnu vrućinu i neodoljivu želju da budem pored nje. Ne gledajući ni u koga i ne stideći se odbacih na brzinu stvari i, ogrnut mesečinom, zagacah u plićak. Lepotica se osmehivala ne prestajući da pleše, mašući mi i pozivajući me da joj priđem. Iza sebe začuh poznati kloparajući zvuk i, poslednje što sam uspeo da zapamtim bila je slika Saše i Backa, kako nasmejani i bez odeće na sebi hitaju ka nama.

...

Osetih slab udarac u butinu za kojim je usledio još jedan, nešto jači. Pokušah da otvorim oči, ali me oštar bol natera da smesta spustim kapke.

Trebalo mi je nekoliko trenutaka da skupim snagu i ustanem. Ležao sam na istom mestu na kome se noćas odigrao neobičan obred. Bio sam mokar, izmrzao i bez odeće, koja je bila nabacana na gomilu nedaleko od mene. Užasan bol probadao mi je mišice. Backo je stajao par koraka dalje, pokušavajući da se obuje, dok je Saša pakovao opremu u gepek. Ivana je leđima bila oslonjena na automobil koji je, izgleda, jedino njoj noćas poslužio

kao skrovište. Videvši je, osetih rumen stida kako mi prekriva obraze. Zgrabih odeću i počeh da se oblačim, okrenuvši leđa ka automobilu i osetivši kako jedva pomeram noge od bolova. Nikako nisam uspevao da pronađem jednu patiku, ali više od toga nagrizalo me je jedno pitanje. Šta se to, za ime Boga, dogodilo noćas? Pogledah u Backa. Iako dve godine stariji od mene, njegovo lice nikako nije izgledalo kao da pripada nekome ko ima trideset tri godine. Na uglu njegove jarko crne brade osvanuo je detalj u vidu sedog pramena, koji do tada nisam primećivao. Činilo se da je ostario preko noći. Prišao sam mu na par koraka. Gledao je odsutno prema reci i užurbano povlačio dimove. Prišao nam je i Saša, gegajući se.

„Jedva hodam. Šta se to desilo noćas sa nama?“

Ugrizoh se za jezik trenutak pre nego što sam stigao da pomenem poslednju zapamćenu sliku od noćas. Backo je samo odmahivao glavom i ispuštao pramičke plavičastog dima. Ivana je prebirala po mobilnom telefonu. Saša je nastavljao.

„Ivana i ja smo jutros pogledali snimak. Vraćali smo ga sigurno desetak puta.“

Čini se da je ovaj podatak zainteresovao Backa, koji pogleda iskosa ka Saši.

„I?“

„Ništa.“

„Ništa?“

„Ništa. Samo voda, i baba.

Pre nego što povuče još jedan dim, Backo proguta pljuvačku i uzdahnu duboko.

„Baba?“

„Jeste. Ona od juče. Stanika.“

„Pa kakav je snimak?“

Saša sleže ramenima.

Ne znam šta bih ti rekao. Kamera je izgleda radila dva sata, dok je trajala baterija, pa se ugasila. Nismo snimili ama baš ništa vredno. Vidi se samo ona kako čuči na obali i udara prutom po vodi. Čuju se i naši glasovi u pozadini, u vodi, ali se ne vidimo. Valjda sam nogom potkačio kameru pa se iskosila."

Backo čučnu i rukama prekri lice.

„Blagi Bože. Osećam se kao budala. Ne mogu ničega da se setim. Sve mi se muti i igra u glavi. Kao da sam bio pijan."

Sva trojica okrenusmo glavu ka Ivani, koja baš u tom trenutku stade između nas. Činilo se da na licu više nema onaj sinoćni izraz ljutnine.

„Hoćete da vam ja kažem šta se sinoć dogodilo? Pokušala sam da pričam sa Sašom ali on izgleda neće da me čuje"

„Znam, Ivana, ali to što pričaš jednostavno nije moguće. Sva trojica smo je jasno videli."

Ivana je govorila brzo. Kroz njene reči sam na trenutke mogao da primetim ostatke jučerašnjeg besa koji je, kako mi se činilo, jutros nestao pod naletom ogromnog straha. Bilo mi je najčudnije to što se sećanja nas trojice i njena priča nikako nisu poklapali.

Sudeći po njenoj verziji onoga što se dogodilo, nismo prisustvovali nikakvom spektakularnom obredu i nikakva lepotica nije dolazila na Jezavu. Za razliku od nas trojice, čije je sećanje na proteklu noć bivalo sve bleđe iz sata u sat, Ivanino je bilo znatno svežije. Po njenim rečima malo iza ponoći na obalu je došla Stanika, noseći šarenicu. Bila je ista onakva kakvom smo je prethodnog dana zatekli kod kuće.

Ivana je uporno ponavljala da joj nikako nije jasno kako je tako stara i slepa žena uspela da pronađe put do reke, koja je bila prilično udaljena od vračarine kuće. Po njenim

rečima, došavši do Jezave starica je u vodu bacala nekakvo zrnevlje neprestano mrmljajući nešto, što Ivana nije uspela da razume, istovremeno udarajući prutom po površini reke. U nekom trenutku smo i nas trojica, ničim izazvani, poskidali odeću i poskakali u reku, smejući se kao deca.

„Izgledalo je kao da ste pijani. Nisam mogla da verujem šta radite."

Razmenismo nekoliko zbunjenih pogleda. Backo je bio bled, kao da je upravo ostao bez poslednje kapi krvi.

„Pa nismo se valjda nas trojica? Mislim, znaš šta hoću da kažem?"

Ivana odmahnu glavom.

„Samo ste se smejali i pljuskali vodom. Izgledalo je kao da jurite nekoga ili nešto po reci. Ja sam vas zvala sa obale, zvala al' džaba."

Saša je gadljivo pogledao u Backa.

„Tebe ne bih mogao da pipnem, pa da me začara lično Merlin."

„To vam je od one kafe."

Nas trojica pogledasmo u Ivanu. Definitivno, bila je to druga, osetno pitomija i blaža osoba od one juče. Backo nabra veđe i počeša se po bradi.

„Kakve veze ima kafa?"

„Jedino je ja nisam popila. Čula sam da ovakve žene umeju svašta da ti stave u šolju, pa posle radiš i vidiš sve što one hoće."

Sada se pogledi upere ka meni. Očekivali su da kao najiskusniji u ovoj oblasti, dam svoje mišljenje. Počeh da zamuckujem i sećam se svega pročitanog, viđenog i naučenog na temu vračanja, gatanja i takozvane vlaške magije. Veliki broj ispitanika čija sam svedočenja beležio, a koji su bili u prilici da popiju kafu obogaćenu nekom od čarolija iz arsenala ovdašnjih vračara, opisivali su svoje

stanje kao zaneseno i dezorijentisano. Ono što me je u ovom trenutku najviše plašilo jeste i to što je svaki od njih, bez izuzetaka, pričao o tome da je, za vreme trajanja nabačene čini samo on video stvari koje ne postoje. Pokušao sam da ih smirim, govoreći kako smo verovatno bili premoreni ili pod dejstvom staričine sugestivne pojave, ali nisam siguran da sam postigao željeni efekat. Za razliku od juče, Saša je delovao znatno ratobornije.

„Možete vi da pričate šta hoćete, ja znam šta sam čuo i video."

Backo baci opušak ka reci.

„Ja se sećam kao kroz maglu. Čini mi se kao da se sve dogodilo pre godinu ili nekoliko godina."

Backov opis je bio najbliži onome što sam i ja osećao. Sećanje na proteklu noć bilo je kao reč na vrhu jezika koja golica sećanje, poznata ali neizgovoriva. Imao sam utisak kao da će svakog trenutka bujica sećanja nagrnuti na moja čula, otkrivši mi pravu prirodu onoga što se noćas dogodilo. Ipak, koliko god želeo da saznam istinu, strepio sam da je Ivana bila u pravu i da sam, tražeći čitavog života potvrdu postojanja nečeg natprirodnog, neobičnog i začudnog, konačno nabasao na predmet svojih želja.

U jednom trenutku osetih žaljenje što kamera nije bila uključena od trenutka kada smo sedeli u kafani pored reke. Čini mi se da bi to bio zaista dobar pseudo dokumentarac kojim bismo, najverovatnje, dobili tačno ono što je Backo pokušavao da predstavi u vračarinoj kući. Filmsku magiju ala Cinema Verite. Nebrušeno i nemontirano čudo zabeleženo objektivima skromne televizijske ekipe. Bez velikog budžeta, glasovitih glumačkih imena i inovativne režije. Čist i nebrušen dijamant koji, kako stvari stoje, nikada neće ni zablistati

punim sjajem. Svakako ne u našim klizavim i nespretnim rukama.
…

Vozili smo se u tišini. Čini mi se da do Beograda niko nije progovorio ni reč. Poželeh da se posvađam. Da im kažem kako je trebalo da me poslušaju kada sam im predložio da se odmah vratimo, ali je glavobolja postajala tako jaka te se samo udobnije zavalih u sedište, misleći o tome kako bih prodao i dušu samo da što pre stignem kući.
…

Nekoliko dana se nije dešavalo ništa. Vreme sam provodio u pokušajima da se odmorim i izbacim iz glave sve što se dogodilo u Livatu, ali su se slike neprestano vraćale poput bumeranga. Ni jedan film, knjiga niti pokušaji da se opijem i tako izbrišem barem deo preostale memorije, nisu davali željeni rezultat. Ni u jednom trenutku nisam pokušavao da kontaktiram nekoga od ekipe, a pretpostavljao sam da se i oni osećaju slično. Trudio sam se da budem pijan što veći deo dana. To je ranije davalo rezultat ali sam ovoga puta, izgleda, imao posla sa ozbiljnijim protivnikom.
Pojedine slike su bile toliko uporne da ni posle celodnevne pijanke, praćene neizbežnim rigoletom, nisam uspevao da ih se otresem. Ležeći u dnevnoj sobi i buljeći besciljno u belinu zida, osećao sam kako mi čitavo biće struji i kako me prožima snažna drhtavica. Povremeno bi mi glavom odjekivala glasna i uporna zvonjava, koju sam utišavao zavlačenjem glave pod jastuk.

Onda je došla nedelja. Sedmi dan otkako smo se vratili iz sela. Tada sam je prvi put video.
Izgledala je poput stranca, nasumičnog prolaznika ili beskućnika, koji se slučajno zadesio ispred moje zgrade.

Stajala je ispod ulične svetiljke, sablasno mirna i zagledana u moju terasu. Primetivši je, osetio sam nelagodu. Vratio sam se u stan sa utiskom nečeg, u isto vreme poznatog i jezivog, nečeg što me je uznemiravalo duboko i navodilo na najcrnje pomisli mimo moje volje. Tek sutradan, dok sam za doručkom ispijao kafu, prvu otkako sam se vratio u stan, doživeo sam bljesak saznanja koje je iz sećanja izvuklo nekoliko slika, povezujući ih u celinu. Prizori staričinog kućerka, kafe skuvane u okrnjenom lončetu, lepotice sa Jezave i avetinjske prilike od sinoć, polako su formirale sve jasniji mozaik. Iako sam još uvek bio pod utiskom doživljenog, slab i izmožden, osećao sam da je trenutak buđenja blizu. Bojao sam se saznanja i onoga što ono nosi. Sledeće noći sam je video ponovo. Stajala je nešto bliže zgradi nego prošli put. Nije bilo nikakve sumnje. To je bila ona. Ženska prilika u vezenoj narodnoj nošnji gledala je pravo u mene. Sve je delovalo isto, osim što je pojava ispred zgrade sada delovala nešto izduženije i tananije. Iako zbog pozicije svetala nisam uspevao da joj vidim lice, osećao sam i znao da je drugačija nego one noći na reci. Nije bilo ni dejstva čini popijenih sa kafom, pa je i efekat ushićenja izostao.

Dok sam je gledao nazirao sam njeno pravo obličje, hladno i neljudsko, koje je i sa ovolike udaljenosti isijavalo nečim zlokobnim i pretećim. Iako sam i dalje bio daleko od saznanja o pravoj prirodi stvorenja koje me je uhodilo, znao sam da po svaku cenu moram da ostanem van njegovog domašaja i da bi i najmanji dodir značio potpunu propast, ludilo ili smrt. Ni na kraj pameti mi nije padalo da napustim sigurnost stana, bar dok ne svane.

Grčeći se od straha na terasi svog stančića, ne pridajući ni najmanju važnost činjenici da je udaljenost između nas najmanje dva sprata, primetih da niko od prolaznika ne obraća pažnju na neobičnu priliku na koju je, inače, bilo

nemoguće ne odreagovati. Dvojica tinejdžera prođoše na svega par metara od nje, ni ne osvrnuvši se, što me ispuni dodatnim užasom. Čini se da sam je ponovo video samo ja. Tu noć sam proveo sa upaljenim svetlima, ne pokušavajući da sklopim oči do samog jutra. Bio sam čvrsto rešen da sutradan pozovem nekoga od ekipe, ne bi li saznao da li se ovo dešava samo meni.

Sledeće jutro dočekao sam budan, netremice gledajući u kvaku, a verujem da bi i njen najmanji pokret bio fatalan po mene. Pošto sam još u selu ostao bez mobilnog telefona, reših da odem do kioska i kupim jednu od telefonskih kartica. Pred samim ulazom u zgradu još pre nekoliko godina bilo je postavljeno nekoliko javnih govornica, koje su povremeno bivale uništavane od strane tinejdžera. Nadao sam se da je bar jedna u funkciji. Preturajući po inventaru u potrazi za traženim artiklom, prodavačica me je nekoliko puta krišom pogledala ispod oka. Mogu pretpostaviti na šta sam ličio nakon nedelju dana negledanja u ogledalo, neočešljan, neumiven, zarastao u bradu i suočen sa užasom koji me je uhodio poslednjih nekoliko noći.

Prebirući po novčaniku i tražeći mesto za kusur i kupljenu karticu, pogled mi privuče vest u uglu naslovnice jednih visokotiražnih dnevnih novina. Ono što mi istog trenutka sledi krv u žilama bila je crno-bela sličica mladića, postavljena iznad fotografije slupanog automobila. Mladić na slici bio je Backo. Brzo potražih strane na kojima sam mogao da vidim čitav tekst. Na stranama rezervisanim za hroniku naiđoh na kratku vest, koja se ticala pogibije filmskog radnika. Iz teksta saznadoh da je preksinoć, iz još uvek neutvrđenih razloga, mladić M.B. (33) svojom Opel Vektrom prešao u suprotnu traku, izazvavši saobraćajnu nesreću u kojoj je samo on nastradao.

Brzo odložih novine i zaputih se trkom ka govornicama, ostavljajući prodavačicu sa čuđenjem na licu i psovkom na usnama.

Bio sam isuviše uzrujan da bih zvao Backove, pa okrenuh prvo Sašin broj. Nije odgovarao na poziv. Ivanin telefon je zvonio dugo. Javila se trenutak pre nego što sam hteo da prekinem. Sa druge strane čuo sam prigušeno disanje, bez reči. Tražio sam da se vidimo. Pristala je, posle dužeg razmišljanja, insistirajući da to bude na nekom mestu punom ljudi. Pristao sam.

Videvši je, ostao sam bez reči. Nisam verovao da iko može toliko da se promeni za nedelju dana. Inače mršava, Ivana je sada bila sama kost i koža. Upale oči, neusresređen pogled i drhtave ruke. Svaki čas se osvrtala piljeći nepoverljivo u lica prolaznika, kao da je sumanuta. Želeo sam da znam šta joj se dogodilo.

„Jesi li video novine?“

Glas joj je bio hrapav i promukao, kao posle dugog plakanja. Rekoh joj da sam je zbog toga i zvao. Da sam tek jutros izašao iz stana i saznao za Backa, kao i da mi je poslednja nedelja bila jedna od najtežih u životu. Gledala me je sa čuđenjem.

„Ti ne znaš za Sašu?“

Odmahnuh glavom, osećajući da ono što sledi neće biti ni najmanje prijatno.

„Ubio se pre četiri dana. Presekao je vene žiletom u kupatilu. Pokušala sam da ti javim, zvonila sam ti nekoliko večeri na vrata, ali nisi otvarao. Pomislila sam da si i ti mrtav.“

Složili smo se da smrt naših prijatelja sigurno ima veze sa obredom. Želeo sam da se odmah vratimo u Livat i odemo ponovo kod vračare ali Ivana nije htela ni da čuje.

Pomenuvši ime žene koja je najverovatnije bila uzrok svega što nam se dogodilo od dolaska iz sela, počela je da plače i negoduje tako glasno da je nekoliko ljudi zastalo, pogledavši ka nama sa gađenjem.

Zbog naših izgleda i ushićenja kojim smo oboje bili obuzeti, verovatno su mislili da se radi o paru narkomana. Nije me bilo briga. Prebirući po sećanju tragao sam za najlogičnijim rešenjem. Ono je došlo iznenada i imalo ime. Bio je to Danijel, etnolog u penziji, bivši profesor, mentor i čovek koji je najviše uticao na moju ljubav prema demonološkim predanjima, svojevremeno veoma posvećeni terenski radnik, koji je prepešačio svako selo u Srbiji. Važio je i za najvećeg stručnjaka za oblast narodne religije, pod koju su svakako spadale i delatnosti seoskih gatara i vračara svih vrsta.

Bio je iskreno iznenađen kada nas je video. Nisam ga ni malo krivio. Trudio sam se da mu do tančina opišem sve što sam znao o obredu, vračari, onome što im je prethodilo a naročito o tome što se događalo posle. Dok sam govorio Ivana je sedela na krevetu, podvijenih nogu, Izgledalo je kao da se boji neke vrebajuće šake koja je svakog trenutka mogla da je ščepa, skrivena u senovitim uglovima sobe.

S vremena na vreme je nemo potvrđivala pojedine reči, zagledana u Danijela molećivim pogledom očajnika. Nakon što sam završio sa pričom, pogledao sam u profesora. Bilo je više nego očigledno da je uznemiren.

„Kažeš iz Livata?“

Ivana i ja razmenismo poglede.

„Kao student sam, u okviru jedne letnje terenske prakse, boravio nekoliko dana baš u tom selu. Moj rad ticao se upotrebe crkvenih simbola u gatanju i vračanju kod stanovnika gornjeg toka Jezave.

Bilo kako bilo, razgovarajući sa meštanima bilo mi je najstrože zaprećeno i, takoreći, zabranjeno da idem samo na jedno mesto. Ne morate da pogađate koje.“

Imao sam utisak da tonem u duboku i hladnu vodu, na čijem dnu su me čekale širom raširene ruke samog đavola.

„Iako mlada, ona je još tad bila na zlom glasu, kao izdanak čuvene i po zlu poznate familije veštica iz tog kraja. Zvali su je Stanika Lacina. Čini mi se da nije bilo ni jednog seljaka u okolini koji je o njoj imao da kaže išta dobro.“

Ivanine suzne oči su vapile za bilo kakvim rešenjem.

„Šta mislite da nam se dogodilo?“

Uzdahnuvši duboko, profesor zabrinuto nabra čelo.

„Ona je jedna od retkih vračara koja ume da radi sa napratama.“

Nakon Danijelovih reči stresao sam se do kostiju. Sećanjem su mi proletale silne pročitane stranice u kojima su opisivani obredi vlaških vračara. Jedan od najopasnijih i najređe praktikovanih bilo je takozvano vađenje naprata, koje su upućeni u ovaj nečastivi esnaf zvali još i Skoaće drači.

Niko od etnografa nije sa sigurnošću mogao da kaže kako tačno izgleda sam obred. Čak je i Danijel, pričajući o manje poznatim mitskim bićima Srbije, kao profesor, ovog demona spomenuo samo uzgredno, oslanjajući se prvenstveno na delo Radovana Kazimirovića „Tajanstvene pojave u našem narodu.“ U osnovi radilo se o demonu osvete, koga su vračare prizivale na zahtev nekog od platežnih seljana, kome je prethodno učinjena nekakva nepravda i koji je na ovaj način, putem nečastivog, želeo da se osveti.

Naprata nije imala neki konkretan izgled i, sudeći po onome što su ispitanici govorili, bila je u stanju da preuzme oblik bilo koje životinje ili čoveka. Ipak, ono što me je najviše uznemirilo bio je Danijelov nedvosmisleni stav da što pre moramo da se vratimo u Livat i, kako znamo i umemo, nateramo staricu da opozove napratu. Po njegovim rečima, samo osoba koja je prizvala demona, može i da ga vrati.

Ispraćajući nas, čvrsto mi je stegao ruku.

„Žao mi je što nisam mogao da budem od veće pomoći. Izgleda da je ovo jedna od onih stvari koju ćeš morati sam da rešiš."

Kroz glavu mi se vrzmalo pitanje koje se ticalo motiva. Razmišljao sam o tome zašto je vračara odabrala baš nas. Podelih to sa profesorom.

„Eh, zašto. Nemoguće je prozreti namere ovakvih ljudi. Vračare u godinama imaju svojevrsni amanet da nekome iz svog okruženja prenesu ono što su za života naučile, najčešće su to unuke. Onog trenutka kada se to desi, vračara je slobodna. Više nema moć da se bavi dotadašnjim poslom ali istovremeno biva oslobođena i prokletstva, kazne koja je kako se veruje čeka tamo negde, nakon smrti, zbog svega što je za života uradila baveći se magijom.

Ljudi su znali kakva je Stanika, pa su je verovatno iz tog razloga i izbegavali. Siguran sam da nije imala dece a vi ste slučajno naišli na nju i eto."

Poslednje reči Danijel je izgovorio kao da nas unapred otpisuje i žali.

Brzo izađosmo na ulicu. Udahnuo sam duboko. Nedaleko od profesorove zgrade stajao je parkiran taksi. Pogledah u Ivanu.

„Misliš odmah?"

Nisam mislio. Bio sam siguran.

...

Taksista nas je dovezao tačno do vračarine kuće. Nelagodan osećaj od pre osam dana sada je bio odvrnut na maksimum. Izašavši iz auta, ugledasmo nešto što nam je istog trenutka izbilo tlo pod nogama. Ispred ulaza u Stanikinu kuću, pored malog drvenog astala stajala su dvojica Cigana, pridržavajući staricu, komšinicu Mike Piculana. Vidljiva, ali na prvi pogled teško uočljiva porodična sličnost mi je tek sada mahala pred očima crvenom zastavicom, signalizirajući opasnost. Bilo je kasno. Tri prilike koje su stajale pred nama, odavale su poslednju počast nad odrom pokojne Stanike iz Livata.

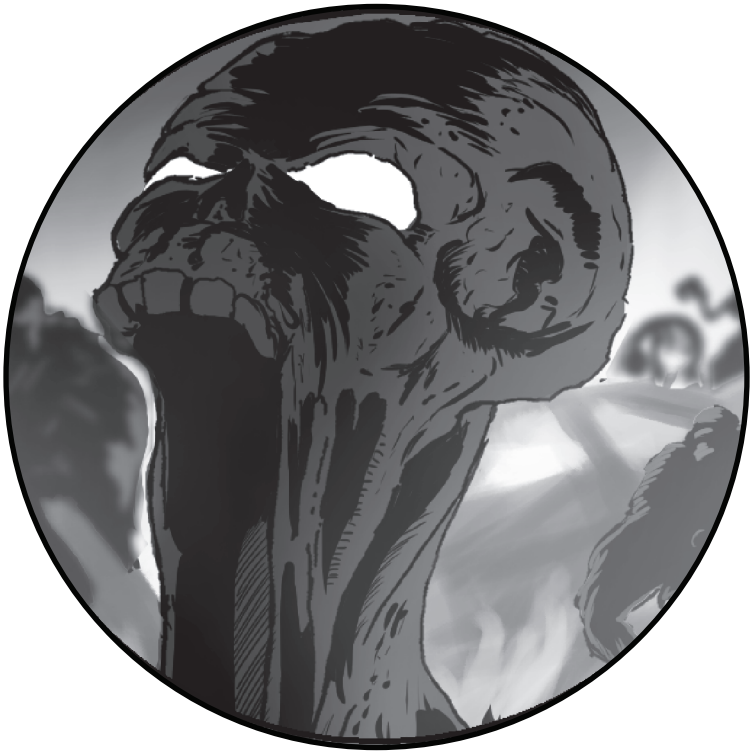
Pogledao sam u Ivanu koja je počinjala neutešno da vrišti. U njenim iskolačenim očima mogao sam jasno da vidim sav užas koji nas je čekao i u tom trenutku, umesto straha ili panike, razmišljao sam jedino o kameri. Počeh grohotom da se smejem. Bio je to smeh čoveka koji je u trenutku spoznao samu srž životne ironije. Već sam zamišljao sebe kako bežim pred nezemaljskim užasom, od koga je nemoguće pobeći. Kretao sam se sa kamerom u ruci, trudeći se da uhvatim najbolji kadar i konačno snimim nešto epohalno i nikad viđeno. Remek delo i epitaf u isto vreme.

Izgleda da ću ipak imati priliku da snimim svoj horor film.

Već sam imao i naslov.

Zvaće se Naprata.

Pustite nas da umremo

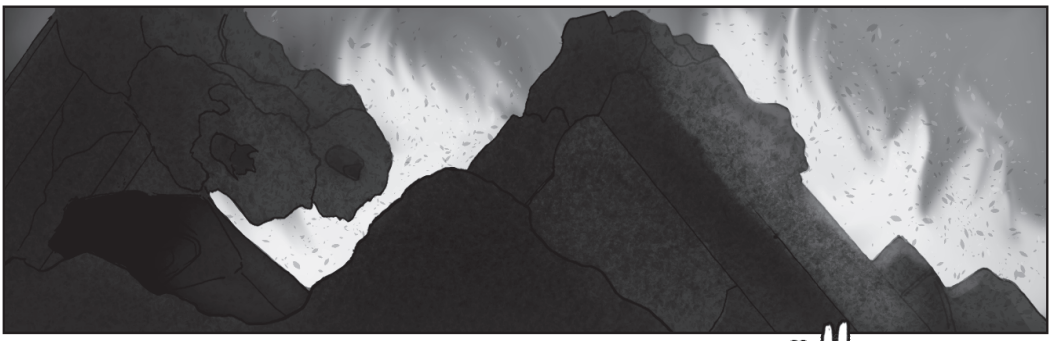

Crtež: **Miloš Pušić**
Scenario: **Milan Kovačević**

Pustite nas da umremo

Scenario: Milan Kovačević

Ilustrovao: Miloš Pušić

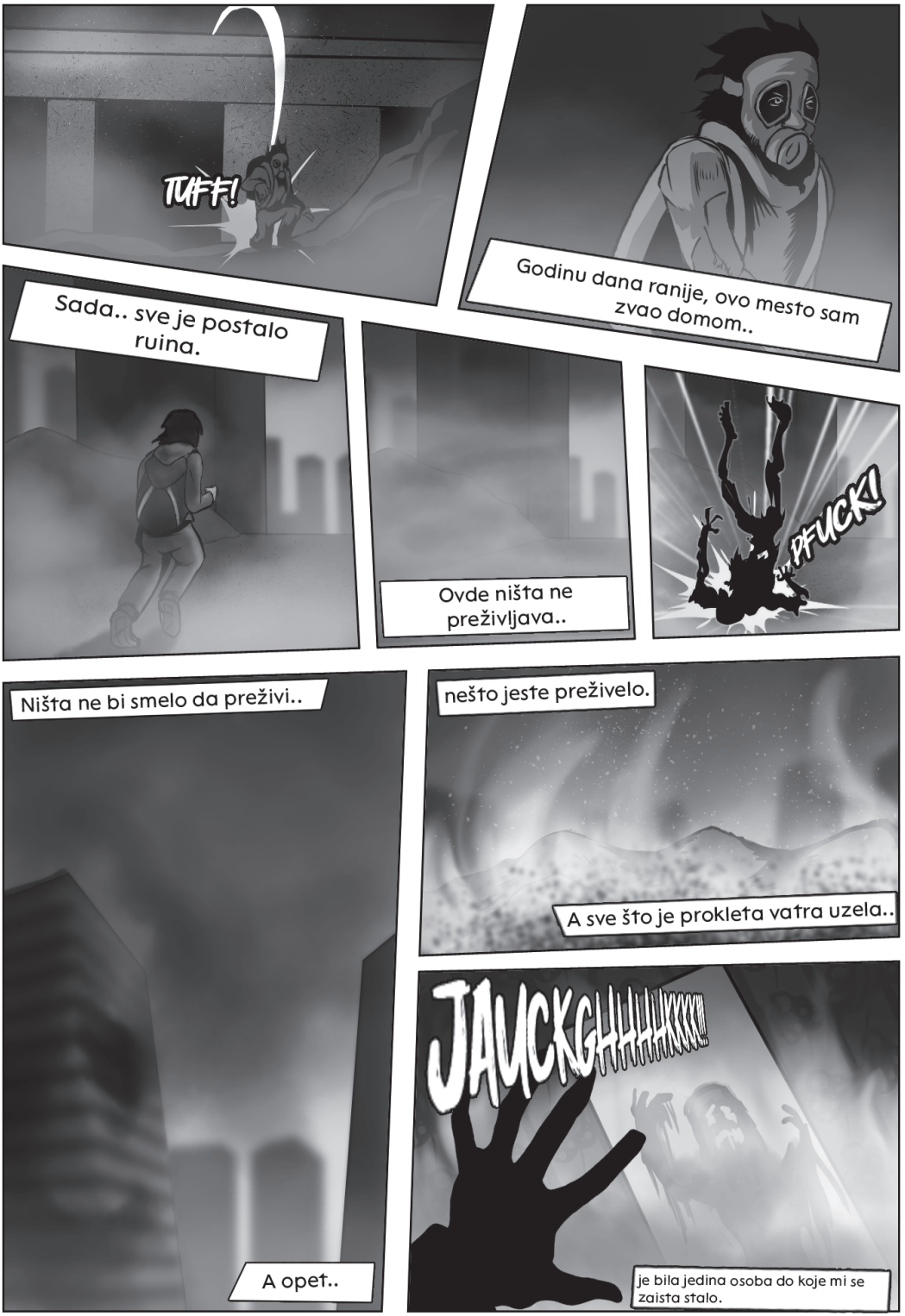

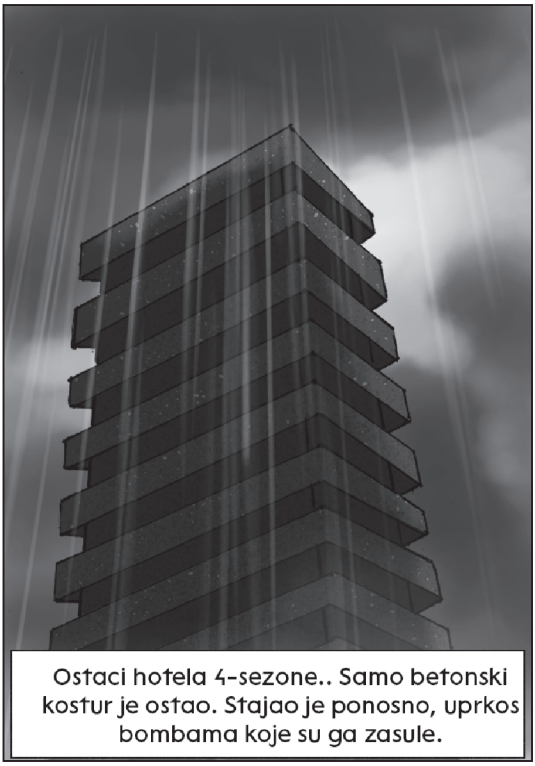

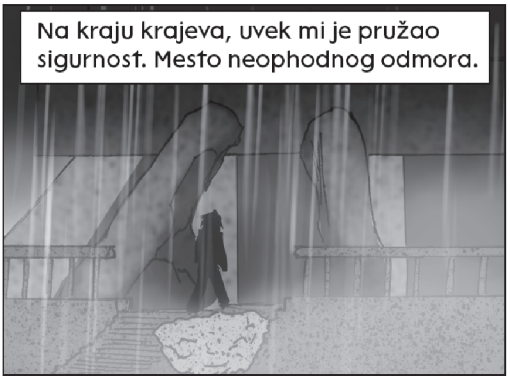

Vazduh proždire život..
..za ovakve stvari čovek ne može biti spreman.
Ali ne i ja..
..ja sam spreman
KRTR!
AAAAGHA!!
WAGUGHAAAAAAA!!

BANG!
BANG!
PFU
PFU
BANG!
PF PFLYUUU!
CLICK
CLICK...
TCHK!
Sranje..
A opet.. možda i nisam.
TRTFGRRR !!!

Čini mi se da ništa ne može da ih zaustavi..
THAP!
Olovo.. Vatra.. Bombe. Sve gubi svrhu.
Beg je jedino rešenje.
Nijedno mesto nije sigurno..
U paklu koji je stvorio čovek.
HEGHEEEEEE!!!

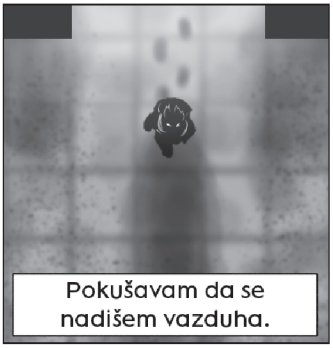

TUFF!
Godinu dana ranije, ovo mesto sam zvao domom..
Sada.. sve je postalo ruina.
Ovde ništa ne preživljava..
PFUCK!
Ništa ne bi smelo da preživi..
nešto jeste preživelo.
A sve što je prokleta vatra uzela..
JAUCKGHHHHHKKK!!!
A opet..
je bila jedina osoba do koje mi se zaista stalo.

Ostaci hotela 4-sezone.. Samo betonski kostur je ostao. Stajao je ponosno, uprkos bombama koje su ga zasule.

Na kraju krajeva, uvek mi je pružao sigurnost. Mesto neophodnog odmora.

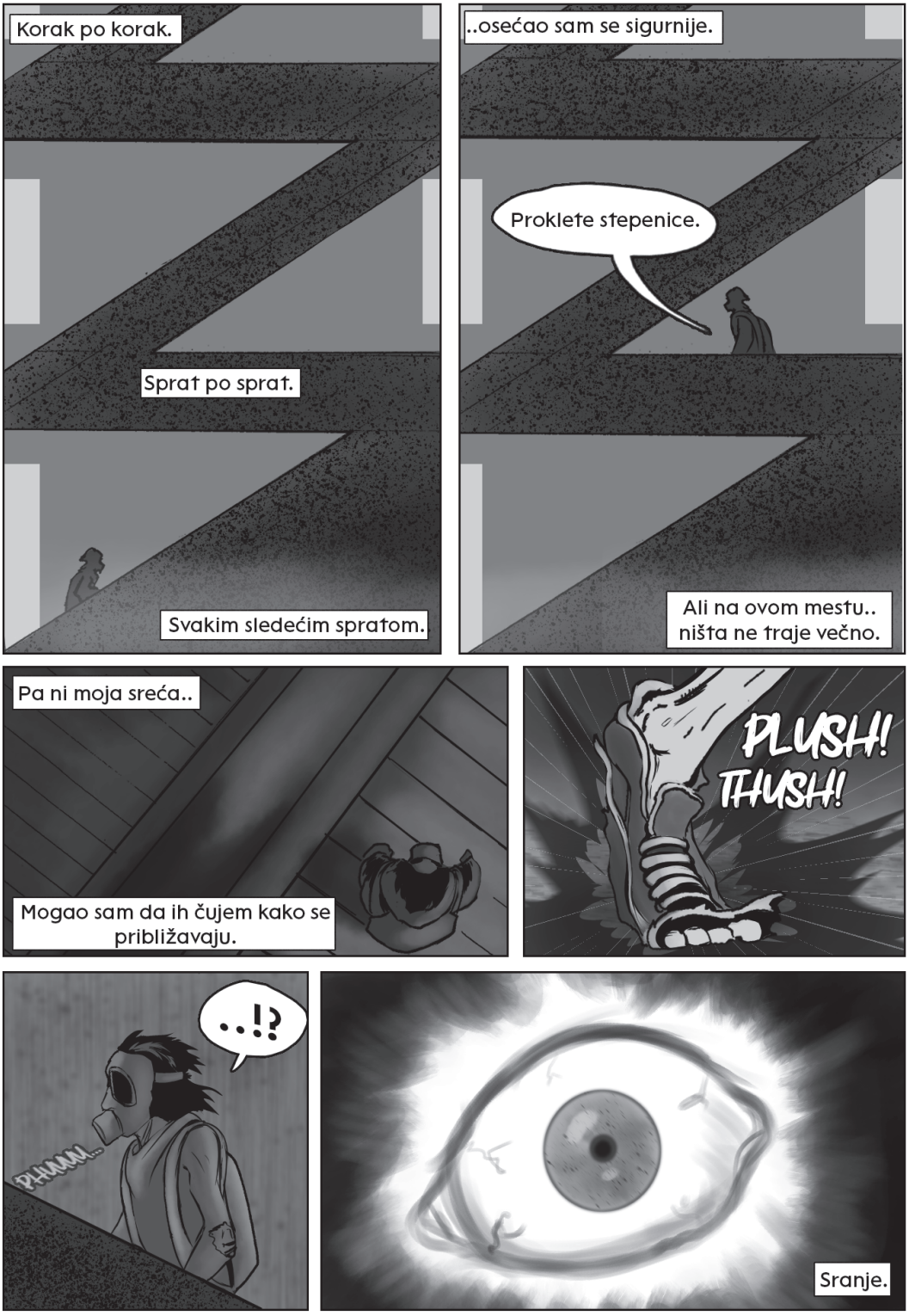

HUHH
HUHH

Hotel sa 5 zvezdica..
bez lifta.

Pokušavam da se nadišem vazduha.

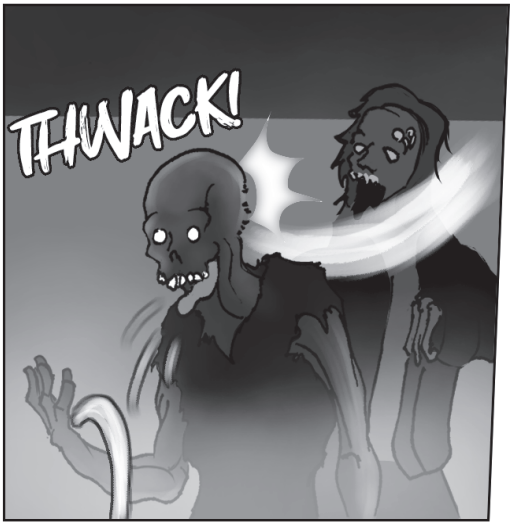

Iako je ovo poslednji filter koji imam.

Vidi ti taj pogled.. samo su tatini sinovi noćivali ovde.
Sada je sve samo kolateralna šteta.

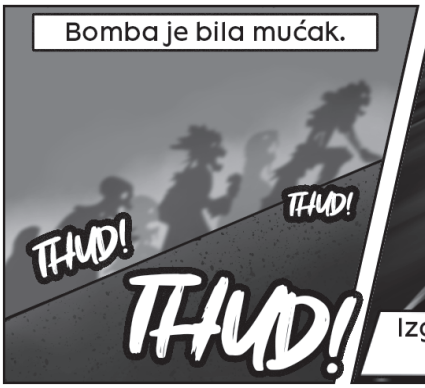

Korak po korak.
Sprat po sprat.
Svakim sledećim spratom.
..osećao sam se sigurnije.
Proklete stepenice.
Ali na ovom mestu..
ništa ne traje večno.
Pa ni moja sreća..
Mogao sam da ih čujem kako se približavaju.
PLUSH!
THUSH!
..!?
RHAAAA...
Sranje.

WOAUGHHHHHH!!!
BLIARGHHH!
TICK
THOMP!
THOMP!
THOMP!

THUD!
HUH?
UGHHH...

THWACK!

BHUDALOOO!
BATSAJ TO GOVNO!

Bomba je bila mućak.
THUD!
THUD!
THUD!

Izgleda sam došao do kraja.

TUGH!
TUGH!
OTVORI SE DOVRAGA!!

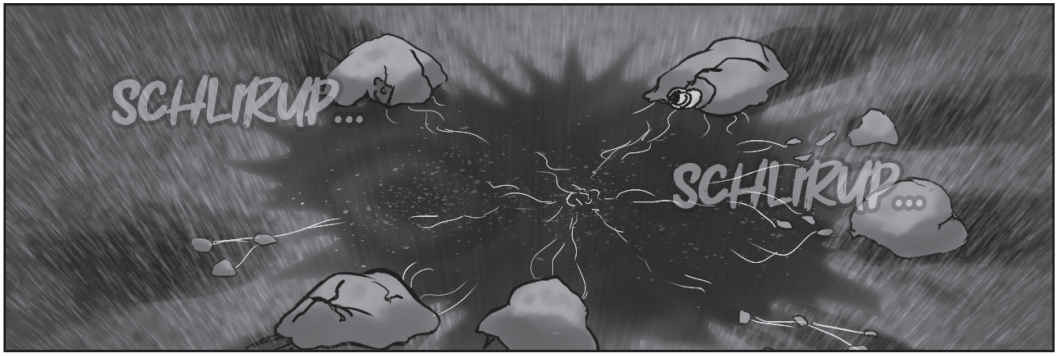

Kada bih se zaleteo popuť konja..
Možda bih sleteo na drugi krov.

NE VIDIM NIŠTA.

TRSH.
PUSTITE ME!
NIJE TREBA JI OVO
KKAO STO NI NAMA NE TREBA!
TSCF!
KRSHC!!
JA...
JA...

JA NISAM DED VAS?

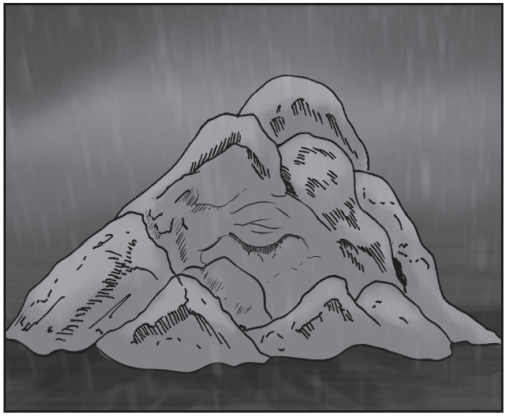

BEZ OBZIRA KOLIKO SREĆE IMAO..
TRUP!
OSUĐEN SI NA PAD..
BAREM ZNAM DA JE OVO KRAJ..
..BIĆEMO OPET ZAJEDNO.
SPLAT!!!

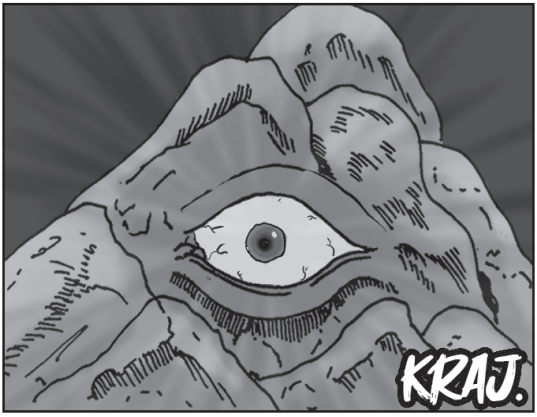

SCHLIRUP...
SCHLIRUP...

TKTGTKTL !!!

HAGHAGHAGH
PAJKISS?
VIDGAA
SMAKAA
BUDALAA

TIŠINA!
USTAJ!

KRAJ.

Sedeo sam u kafanu „Kod Đošu“ kad su javili da je počelo sranje. Čeda i Joca su bili sa mene. Pili smo pivo u baštu, pošto je bila vrućina unutra. Flaša mi je bila pri kraju kad čusmo graju, pa reko’ daj da dignem dupe i vidim šta se dešava.

„Koj' vam je moj, Rampadžije?“ pitao sam još od vrata. Svi su bili nagrnuli oko televizor, al’ ja sam mislio da se nerviraju što „Radnički“ opet gubi, i uopšte se nisam nadao da je nešto ozbiljno. Uostalom, kad se pa nešto ozbiljno desilo u Niški Banju? Pijane budale, potrišu se za unapred izgubljene utakmice.

Pogledom sam tražio Stevu, al’ umesto za šankom sad je i on stajao s ove strane i gledao u televizor. Onda shvati’ da je bagra nešto mnogo ozbiljna, i da ne gledaju utakmicu, nego vesti. Priđo' bliže, al’ najava se taman završavala: „...Moli se građanstvo da se ponaša prisebno i ne širi paniku. Više vesti čim dobijemo nove izveštaje. Ne menjajte kanal.“

Onda krenuše reklame.

„Dobro, ‘oće li neko da mi kaže šta ste se tol’ko uzbudili: jel počeo rat, il’ šta?“

Svi u glas počeše da galame, i ja opet ništa nisam razumeo. „Kako to može?“ vikali su jedni. „Ma, nisi ti to dobro čuo!“ ponavljao je neko. „A u kurac, kad svi kokodačete, pet minuta ne mogu da vas utišam!“ nervirao se treći. „Lepo sam čuo. Rekli su: mrtvaci!“ „Ma, to je neka zajebancija. Daj pusti *Pink*, možda oni javljaju nešto.“

„Stevo, daj još jedno pivo,“ reko’ ja, „i kazuj više čemu ovol’ka galama.“

Steva je bio 'ladan k'o špricer. Sećam se, još ono kad su nas bombardovali, njega je boleo kurac: „Ma, koj gi jebe u dupe! Ja se ne sakrivam u podrum. Ako ‘oće da me utepaju, evo me, tu sam.“ Sve vreme rata sa NATA on je sedeo u svoju kafanu u naselje Ženeva, odma’ ispod Banjsku Rampu, pio pivo sa ostali i jebao mater amerikansku svemu što leti.

Otvorio je flašu i reko: „Jebem li ga, Toša čuo da su rekli – oživeli mrtvaci, digli se iz grobovi, tako nešto. Al’ dok sam ja došô do televizor da pojačam, ništa više nije moglo da se razabere.“

„Eh, baš ‘mrtvaci’?“ čudio sam se ja. Toša je najćutljiviji od celu tu bandu, i čak nije ni mnogo glup. Od njega ne bi’ očekivao da se na taj način zajebava. „Pa... Šta ti misliš?“

Steva sleže ramenima: „Ma, boli me kurac i da su mrtvi ustali. Ako im trebam, znaju gde će da me nađu.“

Ja izađo’ na vazduh. Osluškivao sam noć. Stvarno, osećalo se nešto... drugačije.

„Je l’ čujete?“ pitao sam Čedu i Jocu.

„Šta?“ reče Joca. Iz Čedu su me gledale čet’ri čašice ljute, i on nije ni pokušao da zine.

„Pa... Buku. Kola. Mnogo gi ima na auto put. I ljudski glasovi... I, još nešto...“

„Petak je. Uvek je tako uveče kad deca krenu na korzo.“

„Ma, nije isto,“ reko’ ja, mada nisam bio siguran baš kako i po čemu. Al’ neke ideje počeše da mi se vrzmaju po glavu: „‘Ajmo u Banju.“

„Koj’ ćemo kurac gore u ovo doba?“ To ‘gore’ značilo je samo jedan kilometar uzbrdo.

„‘Ajde, ću vi objasnim usput.“

„A... Gde ćemo?“

„Na groblje.“

Joca je moj najbolji drugar. Volim ga zato što mi se nikad ne protivi. Mislim, oduvek smo se dobro slagali, i tako to. Uvek je tu kad mi zatreba.

Njegov fića, istina, odavno je za na otpad, al’ nas trojica se nagurasmo unutra i on ga pokrenu skoro iz prvu. Kad dođosmo do glavni put, odma’ mi je bilo jasno da se nešto vanredno dešava. Nikad nema ovol’ko kola ovako kasno uveče, petak il’ ne-petak. I svi su se spuštali niz banjsko brdo, prema Niš.

Jebem ti sunce, pomisle’ si. Što si ne poneso’ flašu! Joca je potezao iz njegovu dok je čekao na kružni tok da se nekako uključi na put prema Banjsko brdo.

„Sve, sve – al’ još mi nije jasno šta ćemo na groblje u sred noć.“

„Idemo kod Ludog Zareta.“

Čeda se glasno cerekao.

Joca je buljio u mene.

„‘Oću izbliza da vidim šta se dešava. I da proverim jednu glasinu.“

Ludi Zare je išô u školu sa mene. Odnosno, više nije išô nego što jeste, zato su ga na kraj i isterali, al’ jedno vreme je bio u moje odeljenje. Još u peti razred je bio siledžija. Tukô je sve živo, uzimao pare deci, niko nije smeo u oči da ga pogleda. Onda je, kad dođoše ratne godine, postao „biznismen“. Posle rata napravio sebi najlepšu vilu u Donje Međurovo. Prošle nedelje se sa audija zakucao u drvo na auto-put prema Trupale. I on i ona njegova Ivana ostali na mesto mrtvi. Čujem da su gi sa’ranili jedno do drugog mada nisu bili ni vereni.

U Ivanu sam jedno vreme i ja bio zaljubljen, al' to je bilo odavno. S nju, kao golja, nisam imao šanse. Na kraj sam oženio Jasminu, komšiku iz druge ma'ale. Možda nije baš tol'ka lepotica, al' barem dobro kuva i vredna je.

Nego, sve to nije tol'ko bitno kao ono što sam čuo od Peru. On je, za razliku od mene, išô na Zaretovu saranu. Kaže, zakopali ga zajedno s ono prstenje što je uvek nosio otkako mu upala sekira u med na ratište. I sa onaj zlatni lanac od pola kile što nikad nije skidao. To nisam pominjao Joci, niti Čedi.

„Znaš..." poče Joca, dok je vozio kroz ciganski ma'alu prema groblje, „možda je istina to što su javili na TV. Mislim, ako su stvarno... Mrtvaci..."

„Jeste – mrtvi se digli!" cerio se Čeda. „Kô što se digô moj kurac! Ha ha ha! Na kukovo leto!"

„Pa, dobro, al'... šta ako stvarno jesu?" mucao je Joca. „Nije pametno da idemo tamo. Vidiš da svi beže."

„Slušaj, Joco, nešto ću da ti kažem," reko' ja. „Ti si za vreme bombardovanje kao rezervista šiljio patku tu, po sela oko Niš. Zajebavao si se sa ortaci i zarađivao ratne dnevnice za to što si pijan svirao kurcu. Ja sam, kao što znaš, bio na Kosovo. Šes' meseci u Đakovicu, Prizren i okolinu. Kad je bilo najgore sranje. Posle to što sam tamo prošo, ja se više ne plašim ni od živi, a kamoli od mrtvi."

Čeda me je tapšao po rame: „Tako je... Hik!... Tako govori pravi Srbin!"

„A još jednu stvar da ti kažem koju sam naučio na Kosovo: ponekad se isplati da ideš u suprotni pravac od oni' koji begaju. Koj' ne reskira – ne dobija."

Već smo stigli do grobljansku kapiju kad videsmo jednog od ovi'.

Išô je nekako nesigurno, kô da je pijan, i lice mu je bilo skroz žuto. Nije baš prijatan prizor, al' vidô sam ja i mnogo gore, *oni' dana*. Kad smo ga zablesnuli sa farovi, on izbeči oči i nekako se iskrivi u stranu, kô da bi da se zaštiti.

„Ama... Je l' ovo...?" čudio se Joca. Čeda je podrignuo.

„Ne mogu da verujem."

„A ti nemoj."

Nekol'ko nji' je tumaralo po ulicu, al' nisu mi delovali opasno. Spori. Mlitavi. Mrtvi. Da ga jebem ako ću od ovo da se plašim!

„I... šta ćemo sad?" Joca me je gledao kao da se kaje što me je poslušao.

„Za vas dvojicu ne znam, al' ja izlazim napolje. Mora nešto da proverim. Jeste li s mene, il' će kô pičke da sedite u kola?"

„Ama... A ova čuda? Ako nas napadnu?"

„Slušaj, ovi mi ne izgledaju opasni. Za svaki slučaj, od Stevu sam pozajmio palicu za bejzbol kad smo pošli. Ti uzmi neki alat ako imaš u kola, ako ne – samo hodaj iza mene. 'Ajmo, dok nas neko nije pretekô."

Kako sam to rekô i izašô napolje, tako vidô Pirketa i njegovu bandu: izlaze iz groblje. E, u kurac! Odma' mi se smrači pred oči. U pesnicu je stezao zlatni lanac.

„Gde ćete, paceri? Jer niste čuli da su mrtvaci ustali?"

Dva njegova kompanjona su nosili plastične kese, krcate sa ko zna kakve đinđuve. Cerili su se.

Izgledô bi glupo da sam se tu okrenuo i vratio u kola. Nisam 'teo da priznam poraz. Zato rekô: „Izašli smo malo u šetnju. Lepo vreme večeras. 'Ajmo, momci. Za mnom." I tako uđosmo kroz kapiju. Pirke i ovi njegovi nisu 'teli da se zamlaćuju s nas, videlo se da žure da umaknu sa plen.

Noć je bila vedra i dobro se videlo na groblje. Čulo se nekakvo jaukanje, mumlanje, čak i vrištanje negde u daljinu.

„Ko to vrišti?“ štrecao se Joca.

„Tvoja žena, Radojka! ‘Ajde sad, nemoj si pička.“

Joca poteže iz flašu i ućuta.

Onda videsmo nešto kako ide na nas. Krupna figura, glavata, ćelava. Zare. Ludi Zare. Ali, seti’ se, sad je samo Mrtvi Zare.

Bio je sav razdrljen: svilena košulja pocepana, oči unezverene. Mumlao je nešto i pipao se za vrat. Priđo’ mu na metar. Nije pokazivao da me poznaje, il’ da ga je briga što sam tu. Podsećao me na Jocinog ćaleta, koji je završio senilan, u Toponicu, s pomućenu pamet od previše rakiju.

„Gledaj ga sad,“ reko’ ovoj dvojici, koji su stajali iza mene. „Više nije strašan.“ Gurnuo sam ga sa vr’ od bejzbol palicu i Zare se zatetura unazad. „Baaaaaa...“ reče on. Čeda se smejao.

Zare je izgledao kao da ‘oće da prođe pored nas. E, ne može, brajko.

„Gde ćeš be, frajeru? Šta je, pošô si negde?“

Ovaj je buljio ko idiot. Ja ga opet gurnu’ sa palicu, i on se zanese, spotaknu se o grob iza, i pade.

„Je l’ znaš otkad sam čekao ovaj momenat?“ Zamahnuo sam s palicu, pa ga iz svu snagu razvali’ u facu. Ona se malo ulubi, al’ bez krv. ‘Teo sam da vidim krv. Tresnu’ ga još jedared, pravo u nosinu, i koske prsnuše. Pa opet, u čelo. I opet. I opet. On pade na zemlju kô džak s kukuruz. „Mamicu ti jebem, šta si ti bolji od mene? Misliš da si neki frajer? E, pa, puši mi kurac, u usta te jebem!“ I onda sam izvadio stojka, pa ispraznio dva piva od večeras pravo na kašu što mu je od lice ostala.

Mlaz je oprao sukrvicu i parčići od mozak što su ispali kroz pocepanu facu.

„E, i ja bi mogô da se olakšam," reče Čeda. Joca ustuknu, a onda se i on pridruži. Vala smo ga zajedno okupali bolje nego familija kad ga je spremala za sa'ranu.

Onda vid'ô još nešto. Još jedna poznata faca išla je prema nas.

Ivana.

Bila je malo raščupana, i sa razdrljenu bluzu, al' inače nije se mnogo razlikovala od onu kako je pamtim. I dalje se pravila da me ne poznaje. Bečila se u nešto kroz mene i 'tela da prođe kô pored tursko groblje.

Pa, seko, ne može to tako. Nije lepo.

I eto, pojebasmo je.

Prvo ja, onda i Joca. Čedi nije teo da se digne.

Ko od nas nije sanjao da pojebe Ivanu, *onih dana*? Al' džabe, nismo bili njena liga. 'Tela je da može skupoceno da se obuče da bi mogla da se svuče.

Pa, i nije bila nešto posebno. Suva. Ladna. Gnjecava. Ali bar se otimala. To mi se dopalo. Ona moja Jasmina, samo legne kô mrtvo puvalo i ćuti dok ne završim pos'o.

Probao sam da joj mesim sise, al' bilo mi nekako gadno kad vido' da mi ostaje otisak od šaku, kao u testo, pa prestado'. Svršio sam unutra. Eh, otkad nisam. Ona moja mi ne da. Mada, beše mi pomalo krivo što joj nisam svršio na facu – to sam oduvek 'teo. Znao sam, posle dva piva, nema šanse da pokušavam još jednom. Nisam 'teo da ispadnem šonja, kao Čeda. Kad je s'vatio da neće da mu se digne, mada ga je treso i bacao u nesves' sve vreme dok smo je ja i Joca bambusali, on reče: „E, momci... Je l' znate vi... da to, što radite... nije normalno?"

„Aj' ne sviraj kurcu," reče mu Joca. On se malo okuražio otkako se olakšao u Ivanu. „'Oćemo li još malo da prošvrljamo po groblje?"

„Ma, zajebi," reko' ja. „Ovi Pirketovi su sigurno opelješili šta je imalo da se pelješi. Žena će mi sere što tol'ko kasnim. Idemo."

„A ova? Neće valjda... ovako da je ostavite?" pitô je Čeda. Pre nego što smo s'vatili koje priča, on uze Jocinu praznu pivsku flašu, u'vati dno u obe šake, pa zabi grlić Ivani pravo u usta. Nešto zakrcka – ne znam da l' staklo il' njeni zubi, il' oba. Gurao je i nabijao dok joj nije došo do grlo i dok joj gust crni sirup nije šibnuo iz usta.

„Gaaaaaa..." čulo joj se iz gušu.

„To! Puši gaaaa!" smejao se Čeda.

I tako se to završi: ne orobismo Zareta, al' barem pojebasmo Ivanu. Kakvi smo baksuzi, još smo i dobro prošli. Mrtvaci što smo gi sretali na groblje i na ulicu nisu nas dirali.

Kad sam doš'ô kući, Jasmina od vrata poče da mi sandilja: „Gde si dosad, šljokčo šljokavi, crvi te iz'eli! Jesi čuo šta se dešava, bre, vanredno stanje uveli, mrtvaci ustaju iz grobovi, a ti ločeš u kafanu! E, blago meni, mogli su dosad da me iz'edu, kakvog muža i zaštitnika imam!"

„Ajde, bre, ne toroči po mnogo," reko' ja. „Baš će na tebe, takvu, da se zalete da te iz'edu! Šta si se primila tol'ko šta seru na televiziju? Preživeli smo svakakva vanredna stanja, pa ćemo i ovo. Šta ima za večeru?"

Ja uz'o daljinski, a ona ode u kujnu.

NAPOMENA AUTORA:
Ova priča napisana je 20/21.XII 2003. Do sada je u štampi bila objavljena samo u časopisu ULAZNICA iz Kikinde (bila je poslata na njihov konkurs za kratku priču; nije dobila nagradu, ali je izabrana u tri koje zaslužuju objavljivanje). Jedno vreme je bila na mom blogu **The Cult of Ghoul**, pa sam je sklonio kad se javila mogućnost da objavim zbirku mojih priča o zombijima u niškom kraju. Onda se, srećom, ta zbirka, kod tog nesuđenog izdavača-u-pokušaju nije desila. Ali desilo se to da sam ovu priču nedavno inkorporirao – uz neke izmene – u moj najnoviji roman, **ZADUŠNICE**, koji će izaći iz štampe do leta 2023. pa ona može poslužiti kao neka vrsta najave i privjua za njega.

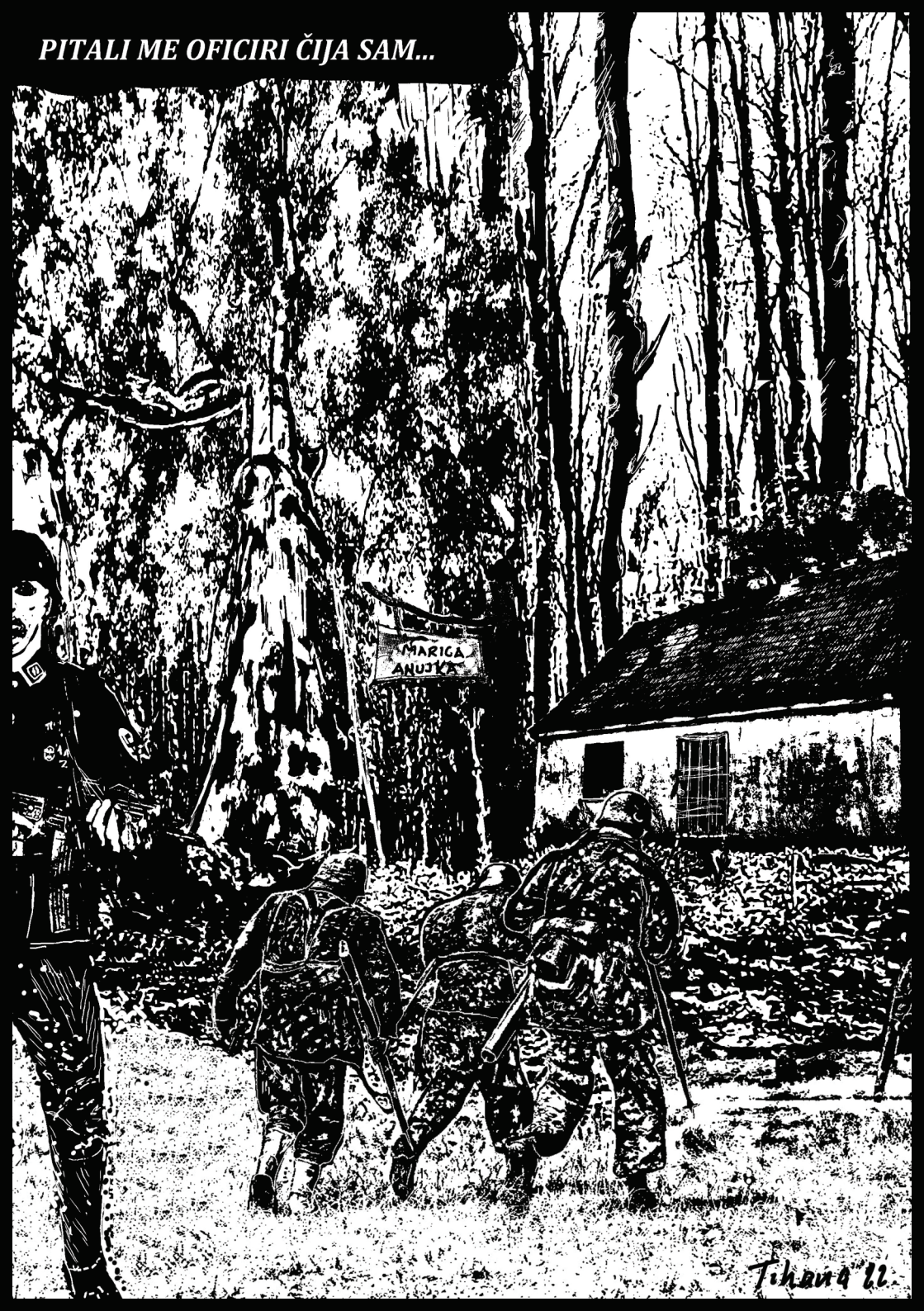
Sedela sam za mašinom

Crtež: Tihana Švarcmajer

Ideja: Yog (po starogradskoj pesmi)

SEDELA SAM ZA MAŠINOM,
ŠILA SAM
Tihana '22.

PITALI ME OFICIRI ČIJA SAM...
MARICA
ANUJKA
Tihana '22.

MARO, MARICE,
DUŠO I SRCE,
TI SI MOJA RUŽICA RUMENA!
Tihana'22

NE PITAJTE, OFICIRI, ČIJA SAM...
VODITE ME VAŠOJ KUĆI, VAŠA SAM!
Tihana '22.

MARO, MARICE, DUŠO I SRCE...
TI SI MOJA RUŽICA RUMENA!
Tihana '21.

Intervju trostruki

Sada, kada su sve tri priče iza nas, očekuje vas pomalo drugačiji 'intervju iz podzemlja'. Umesto jednog underground umetnika sa devet pitanja plus 'comic relief' crnohumornog vica, mi smo za vas spremili nešto više u duhu trilogije. Ne gostuju ti svaki dan Milosavljević, Sklizović i Ognjanović istovremeno u broju, pa smo to iskoristili i pokušali da ih u tri pitanja pitamo što više. Iako im ne treba posebna najava, potrudili smo se da upravo to uvrstimo u sama pitanja, pa ako su vam se svidele priče, lako možete dalje nastaviti potragu za kvalitetnom literaturom. Ovo nisu samo pisci koje mi rado čitamo, niti su samo prijatelji koji su nam 'učinili' i poslali priču, ovo su vrhunska imena proze koji su na ispruženu ruku jednog fanzina odgovorili drugarski, a u današnjem svetu, to je retkost. Bilo je zadovoljstvo smišljati pitanja, a zatim, u *neizdržu*, čekati odgovore.

I za kraj, ono što nisam mogao reći u uvodu, kako ne bih 'pokvario' čitanje. Svaka priča je za nijansu više od priče. Naprata je prikvel filma i zajedno čine celinu iako jedno ne uslovljava drugo. Nastavci se uglavnom rade u istom formatu, eventualno saradnja između sličnih (serija-film, strip-proza) a ovako nešto ne znam da li je iko pre objavio kod nas. Klanica takođe viri iza četvrtog zida, jer se bavi stvarnim festivalom horora u Nišu, premijerno održanom ove godine, čiji je idejni tvorac upravo Dejan Ognjanović, koji je 'negativac' u toj priči, u posebnom izrazu pijeteta prema radu doktora za horor.

Priča o filmu (pre filma), priča o festivalu, a na kraju, priča multikaraktera, priča Ognjanovića, priča Gula, priča doktora i priča karaktera iz prethodne priče. FU Marvel! Istovremeno su sva trojica i poznanici i saradnici. Tri autora, koji voze kroz različite deonice svog stvaralaštva, tri titana zajedno u jedinom horor fanzinu. Koristimo ovu priliku da se zahvalimo njima, autorima iz prva dva broja, a posebno tebi, dragi čitaoče, jer ovakvi momenti su upravo ono zbog čega se isplati raditi ovo što radimo.
Nije sve u novcu, ima nečeg i u potpunom ludilu!

MLADEN MILOSAVLJEVIĆ:

Reakcije su bile sjajne posle *Kal Juga*, ali sa romanom/zbirkom *Jezava* dolazi novi talas čitatelja i hvale, a onda i treći val sa romanom *Večna Kuća*. Velik broj kritičara i recenzenata Jezavu uzdiže u remek-dela. Da li si očekivao takve reakcije i da li ćeš se tom svetu vraćati ili si ga zaokružio sa Večnom Kućom?
Hvala, svakako prija ali treba biti oprezan i uzimati je s merom, inače može da prevari i preuveliča sliku o sopstvenom mestu i vrednostima. Svestan sam da nakon četiri objavljene knjige, uprkos lepom prijemu do sada objavljenog nisam odmakao daleko, te da se i dalje svrstavam u početnike. Ali ako pisanje doživljavate poput mene, kao izazov na duge staze, onda nema mesta bojazni. Važno je da se daje najbolje od sebe, pa ko dokle dobaci. Mnogo rada, malo strpljenja, trunčica sreće i talenta koji kad god da ga otkrijete nije kasno. Samo ga negujete kao retku i dragocenu biljku pa valjda ni uspeh neće izostati, kad god i u ma kom obliku došao.
Što se tiče do sada započetih svetova, svakako planiram da im se vraćam.

Kal juga je zamišljen kao prva knjiga iz serijala o Lepenskom viru. Radim na nastavcima i videćemo kada će biti spremni za čitaoce. *Jezava* i *Večna kuća* predstavljaju pripovesti iz mog takozvanog *livatskog* serijala. Planiram još nekoliko izleta u taj svet, videćemo šta će se od svega ostvariti.

***Omaja, Naprata, U vrzinom kolu, Jezava, Olalije, Bedem* izdavaštvo... tvoj rad je veoma aktivan i razgranat. Otkrij nam šta sledeće možemo očekivati od tebe, iako je to pitanje za 'visokotiražne' magazine, a mi smo tek fanzin, obraduj nas ekskluzivom?**

Budući da su srećne okolnosti htele da, meni jako draga priča o naprati bude objavljena baš u Crnoslovlju, mislim da je red da svoju novu knjigu najavim baš ovde. Naime, ako sve bude u redu, planirao sam da krajem sledeće godine objavim i svoju prvu zbirku pripovedaka. Radni naslov je *Naprata i druge priče* a sve bi trebalo da povezuje motiv napraćenosti. U pitanju je fenomen iz naše nematerijalne kulturne baštine, koji će kao centralni motiv povezivati sve priče, a kome ni ovdašnja etnografija niti etnologija do sada nisu posvećivale neku naročitu pažnju. Po mom skromnom mišljenju, radi se o jednom od centralnih, ako ne i centralnom stožeru našeg narodnog bivstva, koji na slikovit i plastičan način opisuje jedan konkretan način našeg pokušaja da se samozatremo, putem takozvanog *bacanja naprata* odn. raznih formi gatanja i vračanja. Odrastao sam na selu i nebrojeno puta prisustvovao situacijama koje potvrđuju onu našu narodnu *Da komšiji crkne krava* ili, kako bi to rekao jedan čovek iz mog zavičaja – *Ne moram ja da imam korist ali on ima štetu.*

Poznato je da si i autor jedinog FF horor filma *Naprata*, čiji *prikvel* (u nedostatku domaćeg izraza za prednastavak) smo premijerno objavili u Crnoslovlju. Priča se i o filmu *Večna Kuća* i to već nekoliko godina. Da li je filmografija usputni hobi pored pisanja ili nameravaš ozbiljnije da se posvetiš i pojačaš donekle slab hororični svet srpskog filma?

Filmovi su moja velika ljubav koja se, zbog večitog kuburenja sa sredstvima (možda i nedostatka talenta sa moje strane) nikada nije razvila u neku konkretniju formu. Moj prijatelj i saradnik sa snimanja Naprate, sada uspešni scenarista i reditelj, Marko Backović i ja, pre izvesnog vremena započeli smo sa radom na scenariju za TV seriju, čiji je radni naslov *Zadušnice*. Scenario je najvećim delom baziran na mom romanu *Jezava,* izuzev prve priče koju razvijamo nezavisno, kao igrani film i koji bi, takođe, trebalo da režira Backović. Nekoliko epizoda je napisano još dok je Jezava bila u rukopisu, nudili smo ih producentima i našli potencijalno zainteresovane, međutim, situacija sa kovidom i ratovima je čitavu stvar prolongirala i učinila neizvesnom. Takođe, postoji ideja, kao i par ponuda da se i *Večna kuća* snimi, a sa nekoliko producenata sam u više navrata do sada pregovarao i oko ponovnog snimanja Naprate, gde bi sve bilo kudikamo ispeglanije i eventualno konkuretno u svetskim okvirima, barem na nivou Found Footage podžanra. Takođe, planiram da snimim i jedan kratkometražni etno-dokumentarac, kao i igrani film baziran na priči koja će biti objavljena u mojoj prvoj zbirci, dogodine. Videćemo šta će od svega toga da se ostvari.

Bonus: I naravno, tradicionalno, za kraj crnjak!
Uh. Među prijateljima i meni bliskim ljudima sam poznat kao neko ko nije baš dobar u pričanju viceva, bili oni crni ili beli ali... Da probamo sa jednim u duhu rečenog i najavljenog.
Pitaju novinari nasumičnog prolaznika na ulici
„Izvinite. Čime se Vi bavite?“
Kaže im on „Znate kako, ja sam po profesiji komšija.“
„Pa kako Vam ide?“
„Zavidim, mrzim, kunem, koliko se može.“

DEJAN SKLIZOVIĆ:

Nedavno si najavio svoju prvu zbirku priča *Mijazmični Predeli*, da li nam možeš reći nešto više o tome, naravno, koliko si spreman da otkriješ – koliko priča da očekujemo, da li je zbirka konceptualna ili su priče nezavisne, šta se krije iza naslova i iza naslovne ilustracije?

Da napomenem da izlazi za AVKF, kao treća knjiga u horor ediciji „Leptirica“. Šest priča je definitivni format, ne iz nekih religioznih razloga, već prosto zato što predstavljaju, koliko-toliko, zaokružen opus iz jednog perioda. Tretman kosmičke strave koji sam ponudio u tim pričama je veoma konceptualan i vezan, pre svega, za katalizatore onostrane drugosti, u mom slučaju – predstavnike zaraćenih društvenih klasa i travestija postojanja što iz takvih interakcija proizilaze. Zbirka je duboko prožeta ličnim proživljavanjem jednog zajebanog perioda u mom životu, protkana je motivima lične i klasne borbe sa anđamama daleko većim i jačim od pojedinca.

„Mijazmični predeli“ su urbane razvaline maloumne zveri koja nas je sve uzela pod svoje i neće nas pustiti dok nam ne vidi kraj u eksploataciji svega, počevši od ličnog prostora, pa do životnog veka. Da već živimo najgoru od svih mogućih distopija je malo kome poznato, ali već se primećuje da nekim ljudima to saznanje lagano ulazi u svest. Ali, tvrdim da pored te distopije mi paralelno živimo i postapokalipsu u graničnim oblastima percepcije, u kojima nas odavno vrebaju svakojaki neprijatelji koji se povremeno ispoljavaju. Ta postapokalipsa počiva na slomu humanizma koji je kapitalizam uzeo pod svoje, postulirajući jednu novu religiju, daleko opasniju od svih postojećih zajedno – konzumerizam. Simbol sa naslovnice je spomenik otporu i pobedi, izložen devastirajućem dejstvu kičaste, ali teške i otužne mijazme - veštački napravljeni parfem kojim se šminka leš sistema na kojem nekromantski parazitiramo i svakodnevno ga konzumiramo. Poruka je da se treba lišiti mrcine i poslati je na smetlište istorije, kroz neku crnu rupu postojanja. Iza spomenika su simboli grada kojem sam posvetio zbirku, Niša. Taj grad je, kao i svi drugi u ostalom, žestoko napadnut bolešću i prete mu metastaze usled trovanja raznolikim otpadom, a materijalni je najmanje otrovan.

Pored svoje zbirke, pripremaš i dve horor zbirke pod matičnom kućom *AVKF (Autostoperski vodič kroz fantastiku)*. Ljudi te znaju i kao ’tvrdog’ urednika, surovo iskrenog. Da li ti više prija urednički ili spisateljski ’posao’ i da li to uopšte i razdvajaš ili je u pitanju ista strast iza oba interesovanja?

Četiri zbirke. Dve antologije i dve autorske, a izgleda da sam ovih dana dobio još jednu autorsku, pa valja dodatno skratiti vreme spavanja.

Moja priroda je u suštini istraživačka, ja sam radoznalo biće. Dati mi u ruke da uređujem znači dati mi uvid u nečiji univerzum, kreaciju koja je drugačija od moje i to je jedna od boljih stvari koje su mi se desile u životu. Uređivanje me jednako stavlja pred probleme kao i pisanje, samo što moram da se postavim kao kritičar koji, pre svega – razume autora i delo. Pre svega, uredništvo uči refleksiji na delo. Nekada urednik mora da razume autora bolje od njega samog, kako bi mu pomogao da maksimalno izoštri izraz. To ne znači da se urednik bolje razume od autora, već da prepoznaje alternativne načine predstavljanja nečega što je autoru teško, na čemu je očigledno zapeo. Sve to podrazumeva međusobno razumevanje i konstantu komunikaciju, jer, krajnji cilj je delo, ne autor, niti urednik. U tom smislu i sam imam takvu relaciju sa mojom ekipom urednika (Una Hajdari, Mira Satarić, Kristijan Šarac), kojima baš i nije lako pratiti nekoga ko se često ponaša poput razmaženog derišta. Na neki način su i sami krivi ako su me razmazili, pa neka trpe, hehe.

Drugi sagovornici sa tobom dele spisateljko umeće i urednički posao, Mladen se bavi i filmom, a Dejan svojim blogom, tvoja sakrivena i manje poznata ljubav je prema – *kraft pivu*. Ako nije tajna, pomenućemo da će i tvoju zbirku pratiti istoimeno pivo. Da li si i sam učestvovao u kuvanju, kako ti izgleda taj svet, zapravo toliko blizak našem, da li imaš nameru tome ozbiljnije da se posvetiš i koje pivo da očekujemo (ili to ipak ne želiš da otkriješ)?

Nije nikakva tajna da će prateći materijal biti i pivo. Radi se o duploj crvenoj IPA varijanti, koja će se zvati Mijazma. Pravi je ekipa Ministarstvo Beer Baar-a, a ja sam tu imao veliku čast da biram i izvoljevam koji mi se stil i

ukus hoće, dok su mi ljudi maksimalno izašli u susret, ne samo u smislu kuvanja piva, već i kao pokrovitelji zbirke. Naravno, ovo nije izolovani slučaj da horor izdanje prati i kraft pivo, ali mislim da bi trebalo da postane pre pravilo, nego kuriozitet i povremena anomalija. Sinergija pisane reči i kraft pivarstva je prirodna i lako se ostvaruje, elegantno se kreće. Nisam učestvovao u kuvanju jer sam u tom segmentu početnik koji se i dalje raspituje o procesu kuvanja, ali to je svakako plan za budućnost, nadam se blisku.

Bonus: I naravno, tradicionalno, za kraj crnjak!

Zašto se žrtva nikada ne vraća na mesto zločina? Zato što je tu već dala sve od sebe.

Hvala puno ekipi Crnoslovlja, neka vas pipak Ludog Boga ulepi svojim balavim blagoslomom!

DEJAN OGNJANOVIĆ:

Impresivna i impozantna biografija je iza tebe, kako spisateljska tako i urednička, a posebno teoretičarska, gde si i popunio veliku prazninu i najozbiljnije se baviš teorijom na ovim prostorima. Posle svih tih radova iza sebe, na šta si najviše ponosan – na koji roman, teorijski rad, na koju priču, bilo iz *Divlje Kapele* ili iz još neobjavljene zbirke *Rastakanje*, kao i urednički najdraže *Orfelin* izdanje?

Aman, imate li dušu? Kako da među mojom dečicom biram koje mi je najdraže? Gde to ima, ko to može? Ponosan sam na Naživo jer je opstao tako dugo kao kultni roman (2023. će napuniti tačno 20 godina: toliko je prošlo otkako je izašlo I izdanje!), ponosan sam na Zavodnika jer me je

približio najširim masama uključujući one koje horor ne čitaju, ponosan sam na Prokletije, jer mislim da je moj najbolji roman. Što se priča tiče, možda „Crni čovek“, koji je appendix Zavodnika, mada mislim da može da se čita i zasebno, zato što sam tu ušao u lik najdalji od mene lično (čitaoci kažu – s uspehom!). Po pitanju teorije, izbor je lak, jer ništa u mom opusu (a i šire, da se ne lažemo) ne može da se meri s Poetikom horora. Urednički rad? Da izdvojim JEDNU knjigu od 28 dosadašnjih u „Poetici strave“ i dve u „Crnoj mački“? Nikako ne mogu manje od tri! Blekvudove Vrbe, Klajnove Mračne bogove i Ejkmanovu Hladnu ruku u mojoj.

***Cult of Ghoul* je horor blog koji vodiš od, ako se ne varam, 2009. godine. Moglo bi se reći da taj blog funkcioniše i kao društvena mreža i izvor informacija i virtuelni fanzin. S druge strane, čak i sa vraćanjem strave na velika vrata preko *Orfelina*, uvek si bio aktivan u underground-u. Da li smatraš da je takav intiman kontakt sa čitaocima, preko mreža, mejla, bloga, direktno na Sajmu Knjiga, ipak nešto što je žanrovski karakteristično, nešto što i pored bilo kakvog uspeha knjiga, imaš nameru da zadržiš? Da li najava *Zadušnica* u fanzinu nosi sa sobom taj prkos, koji je toliko karakterističan za sam žanr?**

Ne znam koliko je to moje prisustvo i interakcija na mrežama „žanrovski karakteristično“, jer ga ne vidim, bar ne u toj meri, kod drugih pisaca kod nas koji se dotiču horora. Ja sam oduvek sebe osećao kao autsajdera i andergraund je moja sudbina koju sam prigrlio od najmlađih dana, jer u tim okvirima su živeli i stvarali i svi moji književni idoli, pa zato ni ja ne pretendujem na NINO-a i druge mejnstrim nagrade, ili da se bilo kako dodvorim postojećem književnom establišmentu (kojega snažno i

naglašeno nisam deo). Sve što sam ikada napisao ima taj neki FUCK YOU u sebi, nekad je to kurcem u facu, kao Naživo, nekad je skriveno između redova, kao u Zavodniku, ali prkos klišeima, tradiciji, očekivanjima bilo koje vrste deo je mog karaktera. Zato je i horor moje prirodno obitavalište. Roman Zadušnice imaće još izraženiji FUCK YOU prkos, najeksplicitniji do sada, jer to je moj naj(anti)srpskiji roman do sada, moj obračun sa ovom sredinom i njenim mentalnim blatištem bez uvijanja i bez pardona.

***Zadušnice* su sledeći roman. *Prokletije* se naslanjaju na *Naživo*, kao i nekoliko kraćih priča. *Naživo-Zavodnik-Prokletije* potvrđuju da se komotno snalaziš u svim podvrstama horora. Da li ti više prija da pišeš etno priče ili više uživaš u nasilnijem pristupu žanru? Da li je ideja *Prokletija* da se raširi *Naživo*-svet ili da se isti zaokruži, gde upravo spajaš i etno motive i splater?**

Oduvek me je najviše nerviralo skučeno poimanje horora. Za jedne je horor samo klanje noževima i sekirama, za druge samo suptilne priče o možda-jeste-možda-nije duhovima, za treće folk-etno, za četvrte splater, za pete porno-tortura… Ja, kao čitalac i gledalac horora volim SVE, a takav sam i kao pisac. Ne želim da se ograničavam na bilo koji podžanr ili temu. Istina je da moj ljuti temperament malo više naginje ka eksplicitnosti i konkretnosti, ali mi je uživanje kakvo sam imao, recimo, opisujući masakre i klanice u Prokletijama podjednako kao i kad sam se suzdržavao i svesno utuljivao krvoločne porive u Zavodniku. Što se tiče Naživerzuma (!), javlja mi se da će on, posle Prokletija, biti raširen u barem trilogiju, sa trećim romanom koji će se zvati **Holokaust anđela.**

Kad niko drugi neće tako duboko da zarije njušku u krvavi kal devedesetih, izgleda da ću morati ja.

Bonus: I naravno, tradicionalno, za kraj crnjak!
Gde ćete veći i bolji crnjak od priče „Vanredno stanje“? Ispitajte mi granice humora u njoj! Posle nje bilo bi redundantno da još pričam i isti takav vic: upravo ste dobili crni, morbidan vic na 10ak strana. Plus, ja ne pamtim viceve i retko kad ih pričam: više volim da improvizujem, naživo, sopstvene fore i fazone (uklj. crnjake) nego da prepričavam tuđe. Sorry but jbg!

(razgovore-na-daljinu vodio Yog)

Postavka: dvorac u Karpatima, svečana dvorana prilagođena death metal svirci, afterparty orgije i poseban bioskop za Crnoslovensku bratiju. Yog se naliva burbonima, Tikvicki seče domaće vino kraft pivom, Milan pije vodu jer sutra mora na posao. Nesveti trojac prilazi beskonačnoj šredinger filmskoj kutiji. Unutra su svi filmovi, i nijedan.

Daniel: 'Šta ćemo?'

Milan: 'Mogli bismo neki dobar ponoviti, nije bila loša godina za dobre hororce.'

Yog: 'Ili loš. Lako je gledati dobar horor. A beše dobra godina za loše hororce.'

Daniel: 'Posebno kada se isforsira, a film đubre. Recimo **Halloween Ends**. Za moj mlađani um od desetak leta, **Halloween** iz 1978. godine je bio povod da se sakrijem u drugu sobu nakon pojave prve stravične scene, a efekat isti kao od skeča Foliranata "Bakin koljač" - oba sam se smrtno plašio, ali me nešto ipak nagonilo da gledam kroz prste. Radoznalost je crta koja me održava u (umetničkom) životu, i dalje. Što znači da ću napraviti glupost/pogledati još neku splačinu od filma dok sam živ, dabome. **Halloween Ends** koji je isplačinjen tekuće godine, otišao sam da ga pogledam u bioskopu i pljunuo novce za isti; malo je reći da sam se pokajao što nisam poslušao moju horror bratiju (a rekli su mi, nije da nisu). Teši samo to što sam blejao sa prijateljima koje obožavam. Drugi deo **Halloween Kills** od prošle godine (prvi, nesrećno nazvan po treći put samo **Halloween** nisam ni skontao da postoji u poslednjoj trilogiji), preživeo sam

nekako, iako mi je i on išao na kurac sve vreme dok sam buljio u platno. Kenjačenje *Jamie Lee Curtis* i opraštanja od sveta i vekova pod *Michaelom Myers*om je prepatetično urađeno, čak i za moje degutantne trashy standarde i moju sopstvenu pičkastu poeziju. Hajde bre ženo više, pucalo se, tukli/linčovali su/ste ga, spalili ste ga milion puta i on je opet oživeo. Posle 12 filmova je konačno i simbolično odabrano da ga samelju u paštetu i sad bi kao trebalo da bude kraj. U to čisto sumnjam, ipak je to holivudska mašinerija, od *pink goo*-a će ga praviti, kao iz *McDonalds*-a.
Pored prejadne glume i klišea na tone, ono što je svima zapalo za oko i jebe-grebe kao prokleti trn jeste da se Myers krije u cevi kao pacov, i još pridobije pomoćnika (ili inspiratora?) u zlodelima, jednog od glavnih junaka, kao senilni starac koji je zaboravio da uzme terapiju i dodatno se usrao u gaće već treći put (ironično) za jedno popodne. Samoreferenciranje pojedinih scena iz franšize u novom pakovanju, limunadasto-neonska scenografija (odlučite se za vremenski kontinuum, majku mu jebem, samo vam *David Hasselhoff* fali da otpeva temu iz **Kung Fury**ja) i sveopšti utisak da je unapred očekivano da će nešto, ako ne i sve, poći po zlu, predvidljivo je i zaista preterano dosadno za jednu instituciju kao što je Halloween. Ah, da, i muzika je prejadni pokušaj jahanja na talasu darksynth-a, synthwave-a, a originalna tema filma je pomerila sve moguće umetničke granice kad je izašla onomad. E moj Carpentere, kuku.
Nema ništa što mi se svidelo u ovoj žabokrečini od filma, možda po prvi put u životu, prosto ne znam kako da reagujem.
Moraću da pogledam prva dva, originalna dela da isperem oči, što preporučujem svima koji se nakane da odgledaju bilo koji deo Halloween franšize. **Halloween Ends** je toliko loš, da je gori i od **Death on the Nile**, koji je

kategorija sam za sebe, do zla boga kičast i odvratan film, jebao me dan kad sam i njega pogledao.'

Iznenađeni količinom besa i brojem psovki koje su proistekle od najfinijeg i najumerenijeg Crnoslovena, prvo je par sekundi vladala tišina, dok je hodnicima dvorca odjekivalo: 'pogledao, ogledao, gledao, ledao, o, o, o…'

Milan je odlučio da odgovori na otvaranje karata i podigne ulog: 'Hm, slažem se što se tiče kvaliteta Helovin Kilsa. Ne verujem ni sebi, ni ljudima, al' opet… pogreši čovek. Nestrpljivi (ne)ljudi koji nisu sačekali izlazak kvalitetnog snimka **The Black Phone**, već su gledali notorni *HD-CAM* i delovali donekle razočarano, ali tada verovah da je na njihovo mišljenje valjano uticala i činjenica da su piljili u doista usran snimak.
„Crni telefon" je filmić baziran na istoimenoj kratkoj priči **Džoa Hila**. Ako ne znate ko je Džo, verujem da će vam sledeća činjenica automatski promeniti perspektivu čitanja ove recenzije. Pa – Džo je sin, tamo nekog pisca, **Stivena Kinga**. Zašto se onda i on ne preziva King? Jednostavno je – isto kao što Nikolas nije Kopola nego je Kejdž – tako ni Džo nije hteo da mediji za njegovu eventualnu popularnost „krive" veze i vezice, te očev uticaj.
Kako god – moramo se složiti da su obojica ubačeni u „vrzino kolo" posredstvom svojih uspešnijih i poznatijih srodnika, samo što se jedan tamo snašao malo bolje, no – ne bih da otpisujem Džoa Hila, jer je relativno mlad, a i film **Horns** baziran na njegovom romanu mi se zaista svideo (a možda sam samo bio pijan).
Takođe – nedavno sam kupio Hilovu zbirku kratkih priča **Gas do daske** koja je – uprkos užasnom imenu koji me asocira isključivo na čuveni film sa Džekijem Čenom –

sasvim solidna! (za ubijanje popodneva, kada u kući nema struje).
No, da se vratimo na film. Od kada pogledah prvu najavu, pa do gledanja samog filma, čini mi se kao da je prošla mala večnost. U međuvremenu, visoka očekivanja su ugašena – ako ih je uopšte i bilo – pa sam na miru mogao da se upustim u gledanje "Crnog telefona".
Ono što sam dobio moglo bi se okarakterisati kao filmsko štivo koje sve kvalitete crpi iz paušalne nostalgije, ali je za razliku od odličnog **Stranger Things** nekako sivkasta, isprazna i – nemojte se ljutiti – dosadnjikava! Godina je 1978. i nalazimo se na ulicama denverskog predgrađa. Tamo – maskirani homo-erotični ludak otima decu sa ulice, u sred bela dana – bez izuzetaka.
Kasnije – tu decu odvlači na skrovito mesto, gde ih podlaže psihičkoj torturi sve dok ne odluče da uzvrate, kada se suočavaju sa najmračnijom stranom, iovako mračnog antagoniste. Ipak – sve što je "lepo" ne može da traje zauvek, pa se naš kidnaper sreće sa klincem kojem se ne umire, i tu počinje igra mačke i miša – na veoma malom prostoru. To bi, otprilike – bilo to, barem što se tiče radnje.
Sada – da se bacimo na dobre strane "Crnog telefona". Uvek odlični **Itan Houk** ovde se nalazi u ulozi ludaka koji krade decu, i kao i uvek, odradio je odličan posao, samo – ako mene pitate – mogao je dobiti barem još desetak minuta vremena na ekranu.
On je svakako najsvetlija tačna ovog filma, jer je gluma kod određenih aktera izrazito loša i neću naglašavati ko je u pitanju, jer će i najnezainteresovanijem gledaocu to biti sasvim jasno. (jedan poznati režiser je rekao "nikad ne snimaj sa decom i životinjama", eto vam mali "hint")
Maske kojima psihopata prikriva lice zaista su odlične i lepo izgledaju u svojoj grotesknosti. U prilici smo da vidimo nekoliko varijacija koje bi trebalo da prate

stadijume ludila u kojima se “domaćin” nalazi. Šteta pa je sam razlog zbog kojeg se zlodela dešavaju sasvim nejasan, i to nejasan na najgori mogući način. Ne zna se ko pije, a ko plaća, a najvažnije – ne znamo zašto se uopšte pije!

Nema ovde **Ito**ovske nebuloze, kada nam razlozi iza zlih dešavanja nisu bitni jer nam je ugođaj kompenzovan samim narativom i šok faktorom. Ne – ovde se stvari dešavaju “tek tako”, i ovo govorim bez da sam čitao priču na kojoj je film baziran ili teorije gledalaca na internetu. Jednostavno – ovde imamo lika koji otima decu (u sred bela dana, kao što rekoh), mrzi svoje lice (ko zna zašto?) i uživa u “igri” sa svojim taocima (koja je naglašena kao nešto dijabolično i ludo, a zapravo je jedno veliko “ništa”).

U čemu sam onda uživao? Pa – kad već pitate, scena finalnog sučeljavanja je odrađena dobro. Mladi protagonista je odradio korektan posao. Njegov otac alkoholičar takođe odiše autentičnošću i smrdi kroz ekran. Napetosti ima, tek toliko da vas zagolica. I to bi – u suštini – bilo to. Naravno, kasnije sledi – stara Kingova boljka – kraj koji treba da vas lepo uspava i isprati vas put slatkih snova.

Šteta – uprkos skoro nikakvim očekivanjima, veći deo filma proveo sam zevajući i pokušavajući da pronađem razlog zbog kojeg mogu da uživam u materijalu. Previsoka ocena na IMDB-u nikako nije opravdana, a ako želite Džoa Hila u najboljem mogućem izdanju, još jednom savetujem da pogledate “Horns” koji je – ako ništa – zanimljiv u velikoj većini svog trajanja. Jedan Itan Houk nije dovoljan da ispraznu priču načini gledljivom, samim tim se ovaj film zaboravlja nakon jednog gledanja, a potrebe za reprizom – nažalost – nema.

Znam da opet mračim, ali razumite me, pijem vodu jer sutra radim, ceo jebeni dan. I da, sve je manje dobrih filmova. O odličnim da i ne govorim.’

Yog, skoro iznervirano: 'Jebo-ga-vi, pa k'o da niste gledali **Nope**. Ok i Helovin Kilz i Crnjasti telefon, ali da se ne pomene ova travestija od filma, ubedljivo najgori horor uradak 2022. godine? Pre svega, **Pil** je možda imao malo sreće sa **Get Out**, malo manje sreće sa **Us**, ali sve mi se čini da on više naginje radovima poput nove **Zone Sumraka** i **Lavkraftove Zemlje**, gde, iako nije bio režiser, jasno se vidi da su njegova čeda. Dosadno, glupo, sa forsiranjem određenih tema na uštrb kvaliteta. Horor nikada nije bio rasistički nastrojen.

Poput, recimo, rokenrola, horor je uvek bio za one drugačije, bilo da se ta različitost ogledala u drugačijem razmišljanju ili u drugačijoj fizionomiji. Još je **Romero** pokazao šta misli o segregaciji. *Cancel* kultura koja proziva **Lavkrafta** je maloumna i neobrazovana. Ne pominje se njegov otklon od stavova iz mladosti. Pa ko nije pravio sranja kao mlad? Jebote ja sam pišao po pandurskim kolima. Lavkraft se pominje kao da je osmislio holokaust, a ne imao par pisama i jednu pesmu. Ali, umesto da se bave sistemskim rešavanjem duboko ukorenjenog rasizma, oni nalaze žrtve koje ne mogu da se brane. I sada svaki ozbiljniji tekst o Lavkraftu mora da ima *disklejmer* oko tih stavova.

E jedan od barjaktara reverzabilnog rasizma je upravo Pil, a njegova borba je tek malo smislenija od one kada je gomilu bogatih belih staraca snimila video igricu maskiranu u film – Crnog Pantera i pustila da ih jadni, siromašni i potlačeni crnci načine još bogatijim dok između krilaca i lubenice grokću *Vakanda Zauvek*. U **NOPE**, koji je akronim od **Not Of This Earth**, Pil je, uveren da njegova publika nikada nije gledala **Ambis**, uzeo ta bića, povećao ih do veličine oblaka, ubacio jedno pet blago retardiranih glumaca, sve ranije proverena ekipa, razdužio priču koja bi stala u 45 minuta jedne epizode (i tada bila

tek blago zabavna) na nekih 16 sati filma (subjektivni osećaj, mislim da traje tek 10) i onda, čisto da bi se popišao u usta ovima koji su platili kartu za bioskop – na kraju otkrio da je čudovište, vanzemaljac, organski NLO zapravo – džinovski čaršav. Ok, super se on u animaciji savija, ali apsolutno bez smisla. Čaršav je i oblak koji se ne pomera i čaršav je bacio neki šraf koji je ubio *papu* lika koji je glavni antiglumac i čaršav jede krave i nepotrebne jezive ribe spaljenog lica na tribinama. I na kraju, da li sve ima smisla? Ne. Poreklo čaršava, smisao ove priče, šta, ko, kako, ko tu koga hefta… postoje priče i filmovi koji mogu da se izvuku sa besmislom zarad neke uzvišene poruke, teme ili prosto vizuelnog prikaza. Pa ceo pokret *larpurlartizam* se zasniva na samodovoljnosti umetnosti bez potrebe da se objašnjava. Ali Pil nije majstor tog ranga. Pil je kinematografski šibicar koji je, zbog nekoliko dobrih fora dok se bavio komikom, umislio da je svet njegova školjka, pa na taj svet bacio - čaršav. Srećom, nije onaj iz prve bračne noći, iako bi ogromna crvena mrlja sigurno aktivirala raznorazne teoretičare kako je ovo film o potlačenosti žena, crnaca, apatinskih pantera i šarenih nudibrančova.
Ali, tužna je istina da je ovo film – ni o čemu. Prazno. Glupo. Tupo. Kao i karijera Pila, spasitelja horora. Ako iz kutije izvučemo Nope, poješću svoj kurac!'

U tišini, razmišljajući o lošim i dobrim filmovima godine na zalasku, zajedno su otvorili kutiju i uzeli traku spremnu za puštanje. Blještava slova, kičast omot, nesveta trojka je bila zadovoljna. Na velikom ekranu pojavio se naziv filma.

Naša izdanja

Crnoslovlje

Početak. Prvi broj koji je izašao krajem 2021. godine. Priče 'Od pacova sakat' (Yog), 'Šapat suvih usana' (Kovačević) i 'Kontaminopolis' (Simić), intervju i antirecenzija, spakovano na 40 stranica.

Izašao 2022. godine.
Priče: 3 x minijature (Tikvicki), 'Vražja boginja Kali' (Rajak), 'Exto' (Nešić), ilustracije (Septic), poezija (Miriam), intervju, scenario (8MM strip), strip '8MM' (Vizi, Tarabić), antirecenzija, 80 stranica.

Crnoslovlje – nastavak

Milan Kovačević – Vragovesti

Prva knjiga u izdanju Crnoslovlja. Zbirka od 8 priča i isto toliko ilustracija. Tvrde korice, 200 stranica.

OLJAČA

Kompilacija

SlavaSvetlu ᛋᛚᚨᚹᚨ ᛋᚹᛖᛏᛚᚢ ᛋᛚᚢᛜᛒᚨᛏᚨᛗᛁ

Pusti na Bandcamp-u

Milan Kovačević

VRAGOVESTI

Zbirka priča

